

เอกสารวิชาการ

การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม

กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑

โดย

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง

สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐

กลุ่มที่ ๔

เอกสารวิชาการฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ

หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖

ชื่อเรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม กรณีศึกษา :
โรงเรียนวัดเจริญธรรม “แผ่บุญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต ๑

ชื่อผู้วิจัย ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่มที่ ๔

ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ ศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.สุธรรม เชื้อประกอบกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ

คณะกรรมการเอกสารวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกได้ตรวจสอบและอนุมัติให้เอกสารวิชาการฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการ หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๖

พลตรี ผู้อำนวยการหลักสูตร
(ชยุตรา เสริมสุข)

ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

คณะกรรมการสอบเอกสารวิชาการ

พันเอก (กฤษกมล ธรรมานุกูล)

ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรรมการ
(นีสิต อินทมาโน)

ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีปทุม

ดร. กรรมการ
(ชวลิต โพธิ์นคร)

ข้าราชการบำนาญ กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม
กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

ผู้วิจัย ผู้คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงสำหรับ
ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่มที่ ๔

การเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวัน
ของทุกคน ทุกวัย และทุกสถานการณ์ ส่งผลให้ต้นทุนในการใช้ชีวิตมีมูลค่าสูงขึ้น การเตรียมความพร้อม
ให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ในการรับมือกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นได้นั้น การปลูกฝังเรื่องการออมให้เป็น
วิถีชีวิตของเยาวชน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก หากมีรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนใน
การเสริมสร้างวินัยการออมที่เป็นแนวทางให้เยาวชนได้นำไปปฏิบัติจะสามารถเสริมสร้างวินัยใน
การออมของเยาวชนได้เป็นอย่างดี

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการออมของนักเรียน
โรงเรียน วัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ๒) เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัย
การออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” ๓) เพื่อประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียน
โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ของโรงเรียนวัด
เจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑
จำนวน ๑๓๒ คน

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย จำนวน ๓ ฉบับ ประกอบไปด้วย ๑) แบบสอบถาม เกี่ยวกับ
ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียน ๒) แบบสัมภาษณ์ เกี่ยวกับระดับพฤติกรรมการออมของ
นักเรียน ใน ๓ ขั้นตอน คือ การวางแผนการออมเงินของนักเรียน วิธีการออมเงินของนักเรียน และ
คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน ๓) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบ
การมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม

ผลการวิจัยปรากฏว่า ๑) พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ด้านการวางแผนการออม
เงินของนักเรียน ด้านการวางแผนการออมเงิน อยู่ในระดับมาก ด้านวิธีการออมเงินของนักเรียน อยู่

ในระดับมาก ด้านคุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน อยู่ในระดับมากที่สุด ๒) พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จากประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้าน การตอบคำถามจากการสัมภาษณ์ สอดคล้องกับการตอบคำถามจาก แบบสอบถาม ๓) จากการวิเคราะห์พฤติกรรมการออมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยนำมาสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ คือ รูปแบบ G-PSI Model และ ๔) การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล” ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด

Abstract

Title The Creation of a Youth Participation Model for Discipline Enhancement of Saving: A Case Study of Watcharoentham Pa-ernsriputhon Upatham School under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1

Name The training workshop participants course on the security psychology for school administrators in an Office of the Basic Education Commission Class 10 Group 4

The changing of economics, society and technology play a role in daily life of people, all ages and situations. As a result, the cost of living has a higher value. Also, preparing for new generation of youth always being ready to cope with rising expenses. The cultivation in saving becomes their way of life, which is very important. If there is a youth participation model for discipline enhancement of saving, it is a way that youth can apply and enhance their saving discipline well.

The purposes of this research were 1) to study the current state about saving of Watcharoentham Pa-ernsriputhon Upatham School students under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, 2) to create a youth participation model for discipline enhancement of Watcharoentham Pa-ernsriputhon Upatham School students' saving and 3) to evaluate the propriety and possibility of a youth participation model for discipline enhancement of Watcharoentham Pa-ernsriputhon Upatham School students' saving.

The target group were 132 grade 4-6 students of Watcharoentham Pa-ernsriputhon Upatham School under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1. The research instruments consisted of 1) questionnaires about students' saving behavior level, 2) interview form about students' saving behavior level include three steps; planning, how to saving and valued saving and 3) proper and possible evaluation form of a youth participation model for discipline enhancement of saving.

The research results were found that: 1) The behavior of target group students in the planned saving were at a high level, and the valued and advantageous saving were at a high level, 2) The behavior of target group students

from the issued questions interview found that the answers of the interview were consistent with answers of questionnaire, 3) According to the behavior of target group students' analysis through using the questionnaire and interview forms, the researchers applied to create a youth participation model for discipline enhancement of Watcharoenatham Pa-ernsriputhon Upatham School students' saving under Phra Nakhon Si Ayutthaya Primary Educational Service Area Office 1, which is G-PSI Model and 4) According to the proper and possible evaluation of a youth participation model for discipline enhancement of Watcharoenatham Pa-ernsriputhon Upatham School students' saving, it was found that the propriety was very high level, and the possibility was very high level.

คำนำ

เอกสารวิชาการฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ (สจว.สพฐ.๑๐) กลุ่มวิชาการกลุ่มที่ ๔ ทั้งนี้ สมาชิกในกลุ่มใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่อศิรัฎฐธูปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต ๑ โดยมีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการออมของนักเรียน โรงเรียน วัดเจริญธรรม “เพื่อศิรัฎฐธูปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต ๑ ๒) เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่อศิรัฎฐธูปถัมภ์” ๓) เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่อศิรัฎฐธูปถัมภ์”

คณะนักศึกษาหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจากการจัดทำเอกสารวิชาการฉบับนี้จะมีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและเป็นการเสริมสร้าง พัฒนาให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในมิติ ด้านเศรษฐกิจเป็นอย่างดี

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่มที่ ๔
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิชาการฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความกรุณาจาก ศ.ร.ต.อ.ดร.สุธรรม เชื้อประกอบกิจ และ พ.อ.หญิงพัชรินทร์ สุนทรวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มวิชาการกลุ่มที่ ๔ รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะแนวทางในการทำการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดร.กัลยา มาลัย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ วิทยฐานะ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ นายอุดม โพธิ์นำแสง อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแสงสรรค์ สำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษาปทุมธานีเขต ๒ วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ และ นายสุรชัย ภิญโญชีพ อดีตผู้อำนวยการโรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ ทำให้ได้เครื่องมือการวิจัยที่มีคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ที่กรุณาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ พล.ต.ชยุตรา เสริมสุข ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ และคณาจารย์สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง ทุกท่าน ที่ให้โอกาสได้เรียนรู้ความสวดและจัดบรรยากาศการเรียนรู้เป็นอย่างดี รวมทั้งสนับสนุนและให้กำลังใจในการทำการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการเปิดโอกาสและสนับสนุนในการอบรมเชิงปฏิบัติการและการทำวิจัยในครั้งนี้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยในครั้งนี้ของมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดา มารดาและคณาจารย์ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาให้

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐ กลุ่มที่ ๔
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
คำนำ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตการวิจัย	๕
กรอบแนวคิด	๖
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๘
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม	๑๓
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ	๓๕
โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”	๔๙
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๕๐
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๓
กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล	๕๓
ขั้นตอนการดำเนินงาน	๕๓
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๕
ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ	๕๖
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๕๗
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๕๘

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๔ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๖๐
ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับพฤติกรรมทางอารมณ์ของนักเรียน	๖๐
ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์	๖๖
ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชน ในการเสริมสร้างวินัยการออม	๖๘
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๗๒
สรุปผลการวิจัย	๗๕
ข้อเสนอแนะ	๗๙
บรรณานุกรม	๘๑
ภาษาไทย	๘๑
ภาษาต่างประเทศ	๘๓
ภาคผนวก	
ผนวก ก แบบสอบถามเพื่อการวิจัยการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชน ในการเสริมสร้างวินัยการออม	๘๕
ผนวก ข แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเพื่อการวิจัยการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วม ของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม	๙๐
ผนวก ค แบบประเมินรูปแบบการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชน ในการเสริมสร้างวินัยการออม	๙๒

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒.๑ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต	๒๗
๒.๒ การวางแผนการออมด้วยบันได ๔ ขั้น	๒๙

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒.๑ การจำแนกองค์ประกอบของรูปแบบจากการสร้างและพัฒนาในรูปแบบต่างๆ	๔๐
๒.๒ ความถี่ขององค์ประกอบต่างๆของรูปแบบที่ถูกสร้างหรือพัฒนา	๔๓
๔.๑ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถาม	๖๐
๔.๒ พฤติกรรมการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑	๖๓
๔.๓ สรุปการสัมภาษณ์พฤติกรรมการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต ๑	๖๖
๔.๔ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วม ของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”	๖๘

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อทั้งการจ้างงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป กระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีผลกระทบรุนแรงมากขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นจากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูงและมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้าน การพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่าง ๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการเนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดย

ประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้ สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอนและการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตร และภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน (ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๕๖๑ : ๓-๔)

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีพระราชดำรัส แก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และภายหลังวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้ทรงเน้นย้ำเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของสังคมไทย โดยคุณลักษณะที่สำคัญของความพอเพียง มี ๓ ประการ คือ

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อความจำเป็น และเหมาะสมกับฐานะตนเอง ไม่น้อยเกินไป ไม่มากเกินไป ไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น ซึ่งเมื่อพิจารณาจากสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย จะพบว่า ความพอประมาณนั้นนับเป็นแนวปฏิบัติที่มีมานานแล้ว สังเกตได้จากการดำเนินชีวิตของคนไทย “พออยู่ พอกิน” “พึ่งตนเอง” ประหยัด เรียบง่าย และได้ประโยชน์สูงสุด โดยมุ่งเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรที่ตนเองมีอยู่หรือที่ชุมชน ท้องถิ่นของตนเองมีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดก่อนที่จะแสวงหาแหล่งทุน วัตถุดิบ หรือสิ่งของจากภายนอก มีการวางแผนการใช้ให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เป็นการใช้อย่างรู้คุณค่า ดูแลรักษาสิ่งที่มีและพัฒนาต่อยอดให้ดียิ่งขึ้น

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงและการดำเนินการอย่างพอนั้นต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลตามหลักวิชาการ หลักกฎหมาย หลักคุณธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม โดยคำนึงถึงปัจจัยเกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ ถ้วนถี่ “รู้จักอ่อน รู้จักแข็ง โอกาส อุปสรรค” และคาดการณ์ผลที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ “รู้เขารู้เรา รู้จักเลือก นำสิ่งที่ดี และเหมาะสมมาประยุกต์ใช้” ทั้งนี้ ความมีเหตุผลใน

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความหมายที่สะท้อนถึงความเข้าใจผลที่อาจเกิดขึ้นจากการกระทำ สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยมีความมีเหตุผลจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยการสั่งสมความรู้ และประสบการณ์มาอย่างต่อเนื่อง มีการศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ และรู้วิธีประมวลปัจจัยที่ซับซ้อนมาประยุกต์ใช้ในการตัดสินใจเพื่อให้ความคิด และการกระทำอยู่ในกรอบที่ถูกต้องตามหลักเหตุผล ดังนั้น ความมีเหตุผลในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเน้นการตัดสินใจและการปฏิบัติบนพื้นฐานของ ความรู้และประสบการณ์

๓. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การไม่ประมาทในการดำเนินชีวิตมีการเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้สามารถบริหารความเสี่ยง ปรับตัว และรับมือได้อย่างทันท่วงที โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ การมีภูมิคุ้มกันที่ดีอาจเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือเกิดจากความไม่ประมาท ซึ่งต้องดำเนินไปพร้อมๆ กันกับความมีเหตุผล และความพอประมาณ หลีกเลี่ยงความต้องการที่เกินพอดีของแต่ละบุคคล เป็นการสร้างวินัยในตัวเองให้เกิดขึ้นในระดับบุคคล เพื่อป้องกันตนเองจากกระแสบริโภคนิยม หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากกระแสโลกาภิวัตน์ต่างๆ เป็นกลไกรองรับผลกระทบจากสถานการณ์ต่างๆ โดยดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เริ่มจากการ “แก้ไขปัญหาคู่กัดเล็ก ๆ” หรือคิด Macro ทำ Micro (สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย. ๒๕๖๐ : ๖) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับประชาชนได้ทุกกลุ่มเพื่อให้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานความพอเพียงในทุกเรื่อง หากคนในสังคมโดยเฉพาะเยาวชนไทยสามารถปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้จะทำให้เยาวชนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และจะนำไปสู่การนำพาประเทศให้รอดพ้นจากวิกฤติต่าง ๆ ได้

จากการเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตประจำวันของทุกคน ทุกวัย และทุกสถานการณ์ ส่งผลให้ต้นทุนในการใช้ชีวิตมีมูลค่าสูงขึ้น เป็นการเตรียมความพร้อมให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่ในการรับมือกับค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นได้ นั้น การปลูกฝังเรื่องการออมจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเงิน การลงทุน การออม ย่อมสามารถเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงได้ดีและมีความได้เปรียบทางการเงินเป็นอย่างมาก หากไม่มีความรู้เกี่ยวกับการเก็บออมตั้งแต่เด็ก เมื่อเติบโตเข้าสู่การทำงานก็สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์ใช้ในการแบ่งเงินรายได้ที่ได้รับเป็นเงินออม เพื่อใช้ในการดำรงชีพ เพื่อไม่ให้ตนเองขาดสน หากมีเงินออมก็สามารถใช้ในการดูแลตนเองและครอบครัวได้ (ศิริพร โสมคำภา และคณะ บทคัดย่อ : ๒๕๖๑)

นโยบายของสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ มีความประสงค์สำคัญประการหนึ่งคือ ผลงานวิจัยของนักศึกษาในแต่ละหลักสูตรและรุ่นที่ต่อเนื่องกัน มีความสอดคล้องต่อเนื่องกันซึ่งจากการแถลงผลงานวิชาการของนักศึกษาหลักสูตรสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรุ่นที่ ๙ เรื่อง เยาวชนไทยกับการเป็นพลเมืองที่ดี ให้แนวทางการศึกษาไว้ว่า ลักษณะการเป็นพลเมืองที่ดี ประกอบไปด้วย ๑) การปฏิบัติตามกฎหมาย ๒) ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ๓) การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม และ ๔) การเป็นพลเมืองดีตามสังคมและวัฒนธรรม และผลงานทางวิชาการของนักศึกษาหลักสูตรพัฒนาสัมพันธ์ระดับผู้บริหาร กองบัญชาการกองทัพไทย รุ่นที่ ๑๔ เรื่อง การพัฒนาเยาวชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ อันประกอบด้วยมิติ ๓ มิติ คือ มิติด้านการเมืองการปกครอง มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมิติด้านสังคม คุณธรรมจริยธรรม โดยได้รับข้อค้นพบที่สำคัญคือ ๒ ประการ คือ ๑) เยาวชนต้องการเปิดพื้นที่สำหรับการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ จัดกิจกรรมหรือโครงการในมิติต่าง ๆ ของเยาวชน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ให้เยาวชนได้แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และ ๒) เยาวชนต้องการสื่อสารเรื่องการมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศ ซึ่งผู้รับสารจะต้องเปิดกว้างในเวทีการแสดงความคิดเห็นและพร้อมที่จะสนับสนุนกิจกรรมที่นำเสนอหรืออาจจะสื่อสารจากรูปแบบกิจกรรมให้ผู้รับสารเห็นถึงความสำคัญ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยวิชาการกลุ่มที่ ๔ หลักสูตรสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานรุ่นที่ ๑๐ จึงสนใจที่จะศึกษาการสร้างรูปแบบการพัฒนาเยาวชนกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มิติด้านเศรษฐกิจ โดย การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ที่จะสามารถนำไปพัฒนาเป็นรูปแบบกิจกรรม การเสริมสร้างวินัยการออม เป็นแนวทางในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองที่ดี เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศและสังคมโลกต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการออมของนักเรียน โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑
๒. เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของ

นักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”

๓. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของ เยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการ เสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ มีขอบเขตของการวิจัยดังนี้

๑. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้ มีขอบเขตการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนใน การเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

๒. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยในครั้งนี้ ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive) เป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ จำนวน ๑๓๒ คน

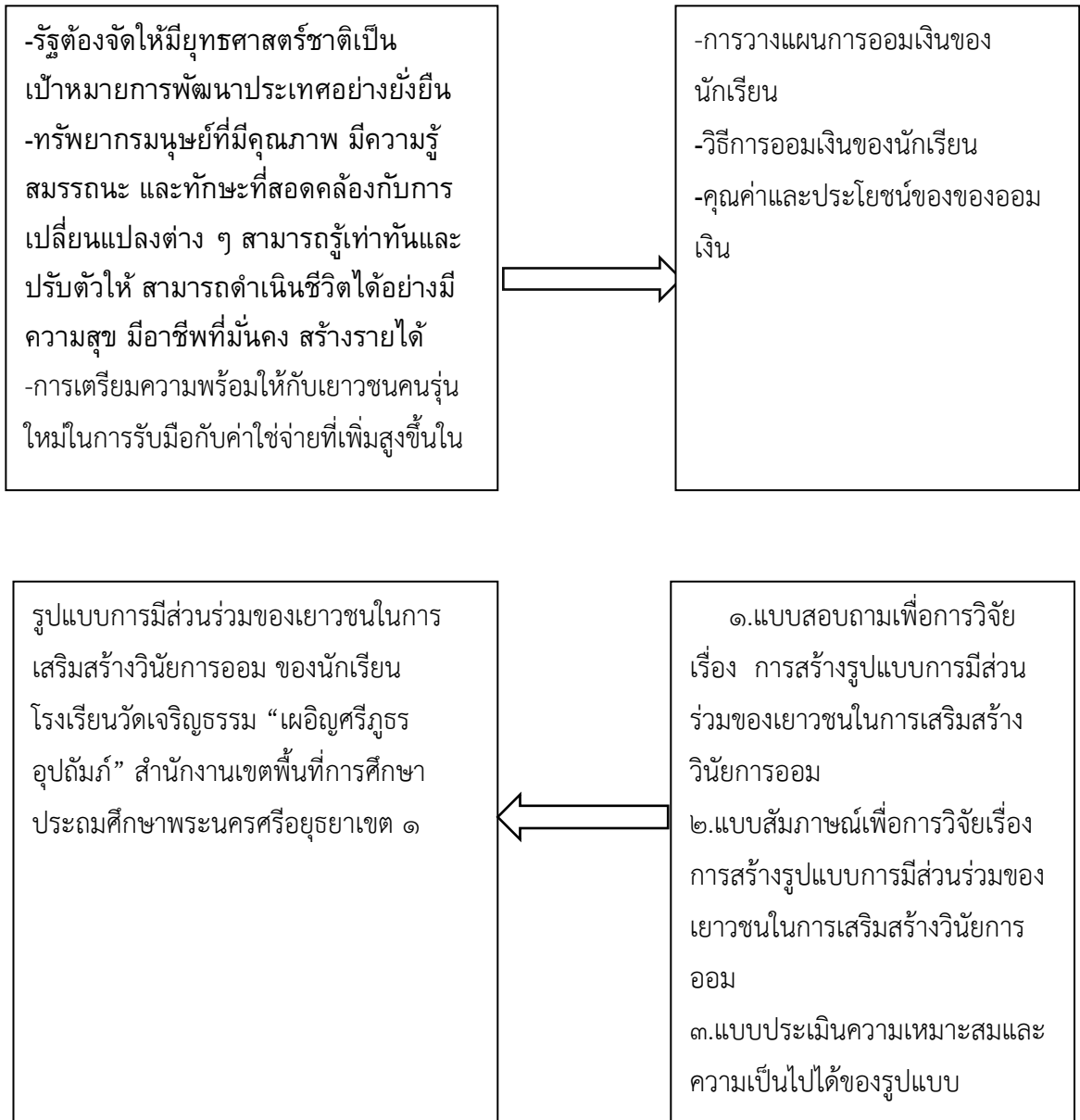
๓. ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยเลือกศึกษาที่โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

๔. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึง เดือนมีนาคม ๒๕๖๖

กรอบแนวคิด

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

๒. ได้รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียน โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต ๑

๓. ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลและแนวทางในการวางแผน แก่ไขรูปแบบการพัฒนาเยาวชน กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ มิติด้านเศรษฐกิจ โดยการเสริมสร้างวินัยการออม ของ โรงเรียนต่าง ๆ

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม
กรณีศึกษา : โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ คณะวิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
นำเสนอตามลำดับดังนี้

๑. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
๒. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม
๓. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ
๔. โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์”
๕. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ความหมายการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (๒๕๔๗ : ๔) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่ง
ฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจหรือเคยมาเข้าร่วมด้วยเล็กน้อย
ได้เข้าร่วมด้วยมากขึ้น เป็นไปอย่างมีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่มีส่วนร่วมอย่างผิวเผินแต่เข้าร่วมด้วย
อย่างแท้จริง และการเข้าร่วมนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกจนถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

ทำนอง ภูเกิตพิมพ์ (๒๕๕๑ : ๓) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การทำงานร่วมกัน
เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่
ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วม
เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่มที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาเพราะ
ทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้น เพื่อการเปลี่ยนแปลงและ
พัฒนา

เมตต์ เมตต์การุณจิตต์ (๒๕๕๓ ข : ๑๒) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน เข้าไปมีส่วนร่วมทั้งทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ กิจกรรมที่มีผลกระทบต่อตนเองและชุมชน

วันชัย โกลละสุต (๒๕๕๓ : ๔) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลในองค์กรหรือต่างองค์กรได้ร่วมกัน เพื่อการจัดงานให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมนั้น ๆ จะอยู่ในขั้นตอนใดก็ตาม ขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ ข้อจำกัดขององค์กรในแต่ละกระบวนการของการดำเนินการบริหารเป็นเกณฑ์

สมเดช สีแสง (๒๕๕๓ : ๒๒) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับ ได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่า การบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Control หรือ TQC)

สมยศ นาวิการ (๒๕๕๓ : ๑) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหา ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่อันถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้เข้ากับผู้ได้บังคับบัญชา และต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสและส่งเสริมให้ บุคคล ชุมชนกลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติกิจกรรม ตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดกระบวนการ เพื่อให้กิจกรรมนั้น ๆ บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะการมีส่วนร่วม

นักวิชาการกล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้,

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ (๒๕๔๘ : ๒๐๘) กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยแบ่งตามอำนาจหน้าที่ของผู้ร่วมงาน ดังนี้

๑. การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือ การช่วยทำกิจกรรม คือ เข้าร่วมในการวางแผน การประชุมแสดงความคิดเห็น การดำเนินการและการติดตามประเมินผล

๒. อำนาจหน้าที่ของผู้เข้าร่วม คือ เป็นผู้ นำ เป็นกรรมการ หรือเป็นสมาชิก ซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมแสดงถึงระดับอำนาจของผู้เข้าร่วม การมีส่วนร่วมโดยวิธีการพัฒนาความสามารถของประชาชนเป็นเพียง การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมเพียงบางส่วน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๒๕๕๐ : ๑๑) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วม มี ๕ ขั้นตอนได้แก่

๑. การมีส่วนร่วมคิดริเริ่มและตัดสินใจ
๒. การมีส่วนร่วมวางแผน
๓. การมีส่วนร่วมดำเนินการ
๔. การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผล
๕. การมีส่วนร่วมรับประโยชน์จากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ประชุม สุวัตติ (๒๕๕๑ : ๔) ได้กล่าวไว้ถึง ลักษณะเงื่อนไขพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของบุคคล เกิดจากพื้นฐาน ๔ ประการ คือ

๑. เป็นบุคคลที่จะต้องมีความสามารถที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีศักยภาพที่จะเข้าร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาทิเช่น จะต้องมีความสามารถในการค้นหาความต้องการ วางแผนการบริหารจัดการ การบริการองค์กรตลอดจนการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

๒. เป็นบุคคลที่มีความพร้อมที่จะเข้ามามีส่วนร่วม กล่าวคือ ผู้นั้นจะต้องมีสภาพทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และกายภาพที่เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมได้

๓. เป็นบุคลากรที่มีความประสงค์จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจสมัครใจที่จะเข้าร่วมเล็งเห็นผลประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วม จะต้องไม่เป็นการบังคับหรือผลักดันให้เข้าร่วมโดยที่ตนเองไม่ประสงค์จะเข้าร่วม

๔. เป็นบุคคลที่ต้องมีความเป็นไปได้ที่จะเข้าร่วม กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีโอกาสที่จะเข้าร่วมซึ่งถือว่าเป็นการกระจายอำนาจให้กับบุคคลในการตัดสินใจ และการกำหนดกิจกรรมที่ตนเองต้องการในระดับที่เหมาะสม บุคคลจะต้องมีโอกาสและความเป็นไปได้ที่จะจัดการด้วยตนเอง

เมตต์ เมตต์การุณจิต (๒๕๕๓ ข : ๒๔ - ๒๕) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจำแนกการมีส่วนร่วมไว้หลายลักษณะดังนี้,

๑. จำแนกตามกระบวนการบริหาร ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การจัดองค์การ การสื่อสาร การประสานงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

๒. จำแนกตามประเภทของกิจกรรมที่เข้าร่วม ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมในการประชุม การเสวนา ทรัพยากร ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมเป็นผู้เชิญชวน และการมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน

๓. จำแนกตามระดับความเข้มข้นของการมีส่วนร่วม

๔. จำแนกตามวิธีการมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมโดยตรง และการมีส่วนร่วมโดยอ้อม

สรุปได้ว่า ลักษณะการมีส่วนร่วม เป็นการที่บุคคล ชุมชน กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ

เข้ามามีส่วนร่วม ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในลักษณะของการบริหารจัดการหรือสนับสนุนทรัพยากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายกิจกรรมนั้น ๆ

ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

นักวิชาการได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

อคิน รพีพัฒน์ (๒๕๔๗ : ๔๙) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางการแก้ไข
๒. การตัดสินใจเลือกแนวทาง และการวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา
๓. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผนงาน
๔. การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

ศกุนต์ สายบุญลี (๒๕๔๗ : ๕๖) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ดังนี้

๑. ส่วนร่วมในการรับรู้ การรับรู้ข่าวสาร เป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างหนึ่งที่จะรู้ข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง ความรู้หรือวิชาการต่าง ๆ ถือว่าเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม เป็นการตกทอดทางสติปัญญาของมนุษย์จากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง และจากสังคมหนึ่งสู่ สังคมหนึ่ง อันเป็นสิ่งสาธารณะ

๒. ร่วมคิด จากการได้รับรู้ นำมาสู่การขบคิด พิจารณา มีโอกาสแสดงความคิดเห็น เสาวนา แลกเปลี่ยนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจที่มีคุณภาพ

๓. ร่วมตัดสินใจ การมีโอกาสดังกล่าวจะตัดสินใจรับหรือไม่รับกิจกรรมใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและชีวิตของตนเอง อันถือว่าหากมนุษยชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันแล้ว ผลที่เกิดขึ้นย่อมเป็นสิ่งที่สอดคล้องกับความต้องการกับปัญหา เกิดความรักความหวงแหน มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ และต้องดูแลรักษา ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด

๔. ร่วมวางแผนและดำเนินการ การวางแผนร่วมกัน และดำเนินการร่วมกันย่อมมีพลังอย่างมหาศาลในการทำให้โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความสำเร็จอย่างรวดเร็ว

๕. ร่วมประเมินผล การประเมินค่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่ดำเนินการแล้วหรือกิจกรรมที่จะดำเนินการต่อไป

๖. ร่วมรับผิดชอบ การคงอยู่ของกิจกรรมนั้น ไม่มีใครปฏิเสธว่าเป็นผลมาจากการรับผิดชอบและการปฏิบัติดูแลรักษาร่วมกัน สำหรับสิ่งที่เกิดผลเสียหายหากมีการรับ “ผิด” เราก็จะพบกับสิ่งที่ “ชอบ” พลวัตรของกิจกรรมก็จะต่อเนื่องต่อไปเช่นกัน

๗. ร่วมรับผลประโยชน์ ผลของกิจกรรมย่อมตกแก่สมาชิกของชุมชน ส่วนชุมชนจะ

กระจายผลประโยชน์ไปสู่สมาชิกของชุมชนแต่ละคนอย่างไร ก็ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชนนั้น เช่น อาจใช้วิธีเฉลี่ยผลประโยชน์ อาจใช้เกณฑ์แบ่งปันตามสัดส่วน เป็นต้น

สำนักมาตรฐานการศึกษา (๒๕๔๘ : ๑๑๖) ได้กำหนด ขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. ขั้นการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา สาเหตุ การกำหนดความต้องการ และการมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความต้อสำคัญของความต้อการ

๒. ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และวัตถุประสงค์ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

๓. ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วม บริหารงาน ประสานงาน และดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

๔. ขั้นการมีส่วนร่วมในการขอรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับ ผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

๕. ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วม ประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้น สำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

โกวิท พวงงาม (๒๕๕๑ : ๘) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมมี ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา กล่าวคือ ถ้าหากประชาชนยังไม่สามารถทราบถึงปัญหาและเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหา ในท้องถิ่นของตนเป็นอย่างดีแล้วการดำเนินต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหของท้องถิ่นย่อมไร้ประโยชน์

๒. การมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินกิจกรรม เพราะการวางแผนการดำเนินงานเป็นขั้นตอนที่จะช่วยให้ประชาชนรู้จักวิธีการคิด การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักการนำเอาปัจจัยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผน

๓. การมีส่วนร่วมในการลงทุนและการปฏิบัติงาน แม้ประชาชนส่วนใหญ่จะมีฐานะยากจน แต่ก็มีแรงงานของตนเองที่สามารถใช้เข้าร่วมได้ การร่วมลงทุนและปฏิบัติงาน ทำให้ได้เรียนรู้การดำเนินงาน และกิจกรรมอย่างใกล้ชิด

๔. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ถ้าหากการติดตามงานและประเมินผลงานขาดการมีส่วนร่วม ประชาชนย่อมจะไม่ทราบด้วยตนเองว่างานที่ทำไปนั้น ได้รับผลดีได้รับประโยชน์ หรือส่งผลเช่นไร

ฟอร์นารอฟ (Fornaroff. ๑๙๘๐ : ๑๐๔) เสนอว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธีทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล

๒. การดำเนินงาน

๓. การใช้บริการจากโครงการ

๔. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

โคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. ๑๙๙๗ : ๒๑๓) ได้แบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น ๔ ขั้นตอน คือ

๑. การมีส่วนร่วมการตัดสินใจ ประกอบด้วย การริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการ และตัดสินใจ ปฏิบัติการ

๒. การมีส่วนร่วมปฏิบัติการ ประกอบด้วย การสนับสนุนทรัพยากร การบริหาร การประสานความร่วมมือ

๓. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ประกอบด้วย ผลประโยชน์ด้านวัสดุ ด้านสังคมและส่วนบุคคล

๔. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง หรือทุกขั้นตอน คือเริ่มตั้งแต่การร่วมค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากร การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล และผลประโยชน์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม

การออมเป็นคำที่คนส่วนใหญ่มีความคุ้นเคยเป็นอย่างดีแต่อาจจะมีเพียงไม่กี่คนเข้าใจความหมายที่แท้จริงของการออม การออมนั้นไม่มีคำที่จะมาใช้เพื่อจำกัดความหมายได้อย่างถูกต้องที่สุด บางครั้งเราอาจได้ยินความหมายของคำว่า "การออม" และ คำว่า "ประหยัด" ซึ่งเป็นคำที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันนำมาใช้ควบคู่กันนั้นเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงให้เห็นว่า การที่เราจะสามารถ ออมเงินหรือบางสิ่งบางอย่างที่เราจะออมนั้น ต้องเริ่มต้นจากการประหยัดก่อน คณะวิจัยนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการออม ดังนี้

ความหมายของการออม

มีผู้ให้ความหมายของการออม ไว้ดังต่อไปนี้

บุญเสริม บุญเจริญผล (๒๕๕๒ , หน้า ๒๑) ให้ความหมายการออม ไว้ว่า การเก็บเงินไว้ใช้ในอนาคต เช่น เก็บเงินฝากธนาคารหรือช้อนเอาไว้ที่ไหนก็ได้ เก็บทองคำ เก็บสินค้า หรือเก็บอะไรก็ได้ไว้ในอนาคตได้

พรพรรณ วัฒนวิชัย (๒๕๔๕, หน้า ๑๒) ให้ความหมายของการออม คือ การเก็บสะสมรายได้ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้ใช้จ่ายไปเพื่อการบริโภค หรือเพื่อเป็นรายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต แล้วนำไปเก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้จ่ายในอนาคต

ภราดร ปรีดาศักดิ์ (๒๕๔๙, หน้า ๓๖๘) ให้ความหมายของการออม คือการกั้นเงินรายได้ส่วนหนึ่งเอาไว้โดยมิได้นำเงินส่วนนี้ออกไปใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการในช่วงเวลาหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อจะเก็บเงินนั้นเอาไว้ใช้จ่ายในอนาคต รายได้ส่วนนี้จึงเรียกว่า "เงินออม" (Saving) การออมที่แท้จริง ตามความหมายทางเศรษฐศาสตร์นั้น เจ้าของเงินจะต้องไม่เก็บเงินนั้นเฉย ๆ หรือนำไปซื้ออุปโภค และบริโภคจะต้องไม่รวมรายจ่ายเพื่อสินค้าถาวร ซึ่งอยู่ในทางบัญชีรวมเอาสินค้าถาวรเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของทรัพย์สินด้วย

อัจฉรา ผ่องอุดม (๒๕๔๖, หน้า ๖) ให้ความหมายของการออม คือ การสงวน เก็บงำ เพื่อให้มีโอกาส เก็บสะสมให้มากขึ้น หรือสามารถสร้างหลักฐานให้มีในวันข้างหน้า เช่น ถ้าเราไม่มีที่ดินก็ต้องพยายามเก็บเงินซื้อเพื่อสามารถใช้เงินนั้นผ่อนที่ดิน บ้าน

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ (ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๒ : ๖๖๗-๑๑๓๔) ได้บัญญัติไว้ว่า การออม หมายถึง เก็บหอมรอมริบ ถนอม สงวน ประหยัด

พจนานุกรมทางเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความหมายคำว่า เงินออม (saving) คือ ส่วนหนึ่งของรายได้ ที่ไม่ได้จ่ายไปเพื่อการบริโภค หากแต่เก็บไว้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้จ่ายต่าง ๆ ในอนาคต การใช้เงินออมอาจทำได้หลายรูปแบบ เช่น การถือเป็นเงินสด นำเงินไปฝากกับธนาคาร หรือนำเงินไปซื้อหลักทรัพย์ เป็นต้น จำนวนเงินที่ออมนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่

๑. จำนวนรายได้ ถ้าบุคคลมีรายได้เพิ่มขึ้น การออมก็จะเพิ่มขึ้นไปด้วย
 ๒. การคาดการณ์เกี่ยวกับรายได้ในอนาคต ถ้าผู้มีรายได้คาดว่าในอนาคตจะมีรายได้มากก็อาจจะเก็บออมในปัจจุบัน
 ๓. อัตราดอกเบี้ย ถ้าอัตราดอกเบี้ยปัจจุบันอยู่ในระดับสูงจะจูงใจให้คนเก็บออมมากขึ้น
- ธนาคารแห่งประเทศไทย (๒๕๕๐) ได้กำหนดแนวทางการใช้เงินให้ถูกต้อง คือ การใช้เงิน

อย่างประหยัด ไม่ใช่สิ่งของที่ไม่จำเป็น หรือไม่มีประโยชน์ มีการบันทึกรายรับ - รายจ่ายทุกรายการ อย่างชัดเจน เพื่อให้รู้ว่าในหนึ่งวัน หรือเดือนหนึ่ง ใช้จ่ายอะไรไปบ้าง และสามารถเก็บออมเงินได้หรือไม่ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของการวางแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสม

ศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัวและแก้ไขปัญหาหนี้สิน กรุงเทพมหานคร (๒๕๕๘) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การออม คือ การนำเงินที่ออมเก็บไว้เป็นเงินสดไปลงทุนเพื่อหาผลประโยชน์ตอบแทนเป็นดอกผลจากสถาบันการเงิน เช่น ธนาคาร สหกรณ์ออมทรัพย์ และตลาดหุ้น เป็นต้น

การออม หมายถึง การสละเงินในส่วนที่สามารถนำไปใช้จ่ายได้ในปัจจุบันนี้เพื่อเก็บไว้ใช้ในอนาคต เป็นการใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง ไม่ประมาท ใช้จ่ายอย่างมีเหตุมีผล หรือตามที่ได้วางแผนไว้ รู้จักเก็บ รู้จักใช้ เป็นการตระหนักถึงคุณค่าของปัจจัยในการดำรงชีพ เป็นการพัฒนาชีวิตของคนให้รู้ให้คิด และให้ทำในสิ่งดีมีประโยชน์ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. ๒๕๔๘, หน้า ๔๗)

การออม หมายถึง การนำรายได้ส่วนที่เหลือจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอุปโภค ในขณะที่ปัจจุบันมาเก็บออม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายในกิจการอื่นใดที่สมควร (Keynes. ๒๐๐๗)

การออม หมายถึง รายได้เมื่อหักรายจ่ายแล้วจะมีส่วนซึ่งเหลืออยู่ (บริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนเงิน เอ็ม เอฟ ซี จำกัด มหาชน. ๒๕๔๘) เงินออม (Savings) = เงินได้ (Incomes) - เงินใช้ (Expenses)

จากแนวคิดเดิม "ใช้จ่ายก่อน... เหลือเท่าไรค่อยออม" เปลี่ยนมาเป็น "ออมก่อน... เหลือเท่าไรค่อยใช้" นั่นคือ เก็บเงินส่วนหนึ่งของรายได้ให้เพียงพอก่อนนำเงินส่วนที่เหลือจากการเก็บออมไปใช้จ่าย ส่วนเงินออมแต่ละเดือนขึ้นกับปัจจัยของแต่ละคนเงินได้ - เงินออม = เงินใช้

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น การออมก่อนใช้เป็นการออมสำหรับผู้ใหญ่ที่มีรายได้แต่เด็กส่วนใหญ่จะได้เงินสำหรับค่าอาหารและค่าขนม ส่วนค่าใช้จ่ายก่อนๆ เช่น ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเสื้อผ้า ค่าสาธารณูปโภค ผู้ปกครองเป็นผู้จัดหา การออมสำหรับเด็กจึงควรจำกัดลงไปเฉพาะเงินที่เหลือจากค่าอาหาร ค่าขนม หรือเงินรางวัล เงินจากการทำงานหารายได้พิเศษยามว่าง ดังนั้นการออมสำหรับเด็ก หมายถึง ส่วนที่เหลือจากการใช้ การออมก่อนใช้อาจทำให้เด็กขาดอาหารได้

การออมเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาชีวิต มืองค์ประกอบของความเป็นวัฒนธรรมครบถ้วน ทั้งองค์ความรู้ วิธีปฏิบัติ และผลการปฏิบัติที่มีแบบแผนให้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติ ทั้ง ๔ ด้านคือ ด้านกาย ด้านสังคม ด้านใจ และด้านจิตวิญญาณ คณะรัฐมนตรีมีมติให้วันที่ ๓๑ ตุลาคมของทุกปีเป็น " วันออมแห่งชาติ " เพื่อส่งเสริมการมีนิสัยรักการออม รวมทั้งเพื่อให้ตระหนักถึง

ความสำคัญและประโยชน์ของการออมเงิน จึงมีความจำเป็นต้องสร้างหรือปลูกฝังวินัยการจัดการทางการเงินในเยาวชนซึ่งเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญวางแผนชีวิตแบบพอเพียงมีจิตสำนึกในเรื่องการใช้จ่ายปลูกสร้างวัฒนธรรมการออม และวิถีชีวิตที่พอมือพอกิน พออยู่พอใช้ พอออกพอใจ เพื่อความสมดุลในชีวิต และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกตามแนวพระราชดำริเกี่ยวกับเศรษฐกิจแบบพอเพียง

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม คณะวิจัยจึงขอสรุปได้ว่า การออมหมายถึง การเก็บ ถนอมรายได้ หรือสิ่งของส่วนที่ยังไม่ได้ใช้จ่ายในปัจจุบัน แล้วเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคตเพื่อเป็นการวางแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และเหมาะสมต่อไปในอนาคต

ความสำคัญของการออม

ความสำคัญของการออม ถือเป็นสิ่งที่จะทำให้เห็นคุณค่าของการออมเงินอย่างชัดเจน โดยความสำคัญของการออมนั้น มีมากมายหลายประการ ดังนี้ (กระทรวงการคลัง, ๒๕๖๐)

คนส่วนใหญ่มักจะเข้าใจว่าเงินออม หมายถึงรายได้หักค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคและค่าใช้จ่ายอื่น ซึ่งเป็นความหมายที่ค่อนข้างใกล้เคียง และนับเป็นความเข้าใจที่ถูกต้องเพียงส่วนหนึ่ง เพราะเงินออมในระบบเศรษฐกิจมีความหมายกว้างรวมถึง เงินออมทั้งของภาครัฐ คือ รัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ และเงินออมของภาคเอกชนที่เป็นภาคธุรกิจและครัวเรือนทั้งหมด การออมนอกจากจะมีความสำคัญต่อประชาชนในแง่ ทำให้เกิดความมั่นคงในอนาคตแล้ว ยังมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพราะช่วยสนับสนุนการลงทุนและการผลิตของประเทศ หากประเทศมีเงินออม และเงินลงทุนค่อนข้างสมดุล การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก การแก้ปัญหาความไม่สมดุลของการออม และการลงทุนในประเทศ นอกจากการพิจารณา โครงสร้างการลงทุนว่ามีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพหรือไม่แล้ว ด้านการออมก็ต้องพิจารณาว่าจะสามารถผลักดันในส่วนใดให้เพิ่มขึ้นได้ ปัจจุบันการออมในประเทศไทยอยู่ที่คนเพียงบางกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีฐานะ จึงไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะสนับสนุนให้มีเงินออมในประเทศเพิ่มขึ้น เนื่องจาก ค่าครองชีพในปัจจุบันได้เพิ่มสูงขึ้นมากทำให้ประชาชนเดือดร้อนจากข้าวของแพง รวมทั้งพฤติกรรมการบริโภคทำให้ประชาชนจับจ่ายใช้สอยและเป็นหนี้สินกันมาก ผลที่เกิดขึ้นคือ การออมภาคครัวเรือนลดลงตรงข้ามกับการบริโภคที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มสินค้าคงทน เช่น รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งส่วนหนึ่งเกิดจากการเข้าถึงแหล่งเงินกู้ยืมที่สะดวกขึ้น รวมทั้งมาตรการให้เครดิตสินเชื่อ เครดิตสินค้าที่ผ่อนปรนจูงใจให้มีการซื้อสินค้าเงินผ่อนในสารพัดรูปแบบ ประกอบกับการช่วยเหลือของภาครัฐเชิงสวัสดิการ เช่น โครงการประกันสุขภาพ ทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกมีความมั่นคง และปลอดภัยในชีวิตมากขึ้นมีผลให้ครัวเรือนมองข้ามความจำเป็นในการที่จะ

ออมเงินไว้ใช้ยามฉุกเฉิน และที่สำคัญครัวเรือนที่มีรายได้น้อยและหรือมีการศึกษาต่ำจะเป็นกลุ่มที่มีการออมต่ำ และมีปัญหาต่อการวางแผนการออมด้วยประกอบกับค่าเงิน แท้จริงหดตัวลงเนื่องจากอัตราเงินเอที่สูงขึ้นทำให้ราคาสินค้าเพิ่มขึ้นเกินกว่าการขยายตัวของ รายได้ "การบริโภคนิยม" ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเกินกว่า "การออมนิยม" จะตามทัน ซึ่งถ้าไม่มีวินัยการออมที่ดีการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ง่ายจะย้อนกลับมาส่งผลเสียรุนแรงต่อเศรษฐกิจกลายเป็นเข้าถึงแหล่งหนี้สินเพิ่ม จากปัญหาดังกล่าวหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้พยายามรณรงค์ให้ประชาชนเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคที่ฟุ่มเฟือยมาสร้างนิสัยการใช้จ่ายอย่างประหยัดลดการบริโภคที่ไม่จำเป็นลงและเก็บออมไว้ใช้ยามเดือดร้อนหรือเหลือเก็บไว้ใช้ในอนาคตเพื่อความมั่นคงของชีวิต

การที่คนเรามี"เป้าหมาย"อย่างหนึ่งอย่างใดในอนาคตกำหนดไว้อย่างชัดเจนแน่นอนก็จะทำให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้น เป้าหมายของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกัน แล้วแต่ควาจำเป็นและความต้องการของเขา และยิ่งขึ้นอยู่กับความหวัง และความทะเยอทะยานในชีวิตของเขาด้วย ตัวอย่างเช่น บางคนอยากมีบ้าน และที่ดินเป็นของตัวเอง อยากจะมีการศึกษาสูง อยากมีชีวิตที่สุขสบายในยามปลดเกษียณ หรือหวังที่จะให้ลูกหลานมีหลักฐานมั่นคง ดังนั้น เป้าหมายในการออมแตกต่างกันนี่จะเป็นสิ่งที่กำหนดให้จำนวนเงินออม และระยะเวลาในการออม แตกต่างกันไป

ศุภลักษณ์ จองเดิน (๒๕๕๗, หน้า ๓๕) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออม ไว้ว่าเงินออมเป็นปัจจัยที่จะทำให้เป้าหมายซึ่งบุคคลกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ เช่น กำหนดเป้าหมายไว้ว่าจะต้องมีบ้านเป็นของตนเองในอนาคตให้ได้เงินออมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดเป้าหมายที่วางไว้เป็นจริงขึ้นมาได้ นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้ด้วย ดังนั้นบุคคลจึงควรมีการออมอย่างสม่ำเสมอในชีวิต

จากการทบทวน ความสำคัญของการออมนั้น คณะวิจัยได้สรุปถึงความสำคัญของการออม ได้ว่า การเงินออมนั้นจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เป้าหมายที่ตั้งไว้ประสบความสำเร็จ นอกจากนี้เงินออมยังใช้สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นอย่างคาดไม่ถึงของบุคคลได้อีกทางด้วย และที่สำคัญประการหนึ่งนั้นการออมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เพราะเงินออมจะช่วยสนับสนุน การลงทุน และการผลิตของประเทศ หากประเทศนั้นมีเงินออมและเงินลงทุนค่อนข้างมาก การลงทุนในประเทศก็ไม่ต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศมากนัก ทำให้ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นมีความมั่นคง และเข้มแข็ง

ประโยชน์ของการออม

การออมเงินนั้นถือเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนต้องปฏิบัติให้สม่ำเสมอ และควรปลูกฝังการ

ประหยัดให้กับเยาวชนไทยเพื่ออนาคตจะได้ไม่ต้องพบกับความยากลำบากและปัญหาต่าง ๆ (กระทรวงการคลัง.๒๕๖๐) คณะวิจัยได้นำเสนอประโยชน์ของการออม ไว้ดังนี้

๑. เงินออมจะช่วยลดผลกระทบจากภาวะฉุกเฉิน หรืออุบัติเหตุทางการเงินได้ไม่ว่าจะเป็นการเกิดรายจ่ายที่คาดไม่ถึง เช่น การเจ็บป่วยกะทันหันของคนใกล้ชิด การถูกเลิกจ้างกะทันหัน การที่ลูกค้าลดลงกะทันหันทำให้ขาดรายได้ทันที การมีเงินออมย่อมช่วยลดความรุนแรงของผลกระทบทางการเงินเงินออมเป็นแหล่งเงินสำคัญที่ช่วยให้เราจัดการปัญหาได้ดี

๒. เงินออมช่วยให้ฝันเป็นจริงได้ผู้ที่มีความฝัน อยากรมีบ้าน มีรถ มีชีวิตในวัน เกษียณที่มีความสุขอยากเที่ยวรอบโลก การออมเงินตั้งแต่เนิ่น ๆ ย่อมช่วยให้บรรลุเป้าหมายตามฝัน เพราะเงินออมจำนวนไม่มากในแต่ละวันจะกลายเป็นเงินก้อนโตที่จะช่วยให้ฝันเป็นจริงได้

๓. เพื่อลดความผันผวนของการบริโภค และเพื่อเหตุฉุกเฉินโดยที่รายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีความแน่นอนจึงต้องออมเงินไว้ใช้บริโภคเมื่อรายได้ตกต่ำ หรือขาดรายได้ ขณะเดียวกันก็ต้องออมไว้ใช้ในยามฉุกเฉิน เจ็บป่วย หรือในยามที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เป็นต้น

๔. การออมเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจเป็นรากฐานและ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการลงทุนพัฒนาเศรษฐกิจเป็นอย่างมากเนื่องจากการช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีฐานะความมั่นคงและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

๕. เพื่อสร้างความมั่นคงในชีวิต ซึ่งได้วางแผนไว้ล่วงหน้า เช่น การออมเพื่อใช้จ่ายยามเกษียณอายุ การออมเพื่อการศึกษา การออมเพื่อซื้อที่อยู่อาศัยโดยหวังผลตอบแทนในรูปดอกเบีย เงินปันผลและกำไรจากส่วนต่างราคาซื้อขาย หรือในรูปแบบอื่น ๆ อีกมากมาย

๖. ช่วยสร้างเสริมความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และลดผลกระทบจากความผันผวนทางเศรษฐกิจ เนื่องจากการออมในระดับสูงจะทำให้การลงทุนในระดับประเทศไม่จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนจากต่างประเทศ หากการพึ่งพิงเงินทุนจากต่างประเทศในระดับสูง และต่อเนื่อง รวมทั้ง นำเงินออมไปลงทุนในโครงการที่ไม่มีประสิทธิภาพย่อมนำมาสู่การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจได้ง่าย ดังกรณี ปี ๒๕๔๐ ดังนั้นการออมจึงนับว่ามีความสำคัญค่อนข้างมากเพื่อรองรับการลงทุนการพัฒนาเศรษฐกิจ และต่อผู้ออมเองเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงในชีวิตระยะยาว

คณะวิจัย พอสรุปถึงประโยชน์ของการออมได้ว่า ถ้าบุคคลใดที่มีการออมทรัพย์ก็จะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข และสมดุลง และเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือความเสี่ยงทางการเงินที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันประโยชน์ของการออมที่มีผลต่อประเทศชาติก็จะทำให้ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นมีความเจริญเติบโตและมั่นคงมากยิ่งขึ้น

วิธีการออมเงิน

มานพ แก้วสนิท (๒๕๕๖, หน้า ๔๔) ได้กล่าวถึงวิธีการออมเงินไว้ดังนี้

๑. ออมเงินให้กับตนเองก่อนเสมอ วิธีการออมเงินที่ง่ายที่สุดโดยไม่ใช้หมดเสียก่อนก็คือ เก็บเงินไว้ในที่ ๆ จะไม่มีโอกาสเอามาใช้ได้ตั้งแต่แรกให้จัดการแบ่งเงินส่วนหนึ่งจากรายรับประจำเดือนและฝากไว้กับบัญชีออมทรัพย์หรือบัญชีสำหรับการเกษียณ การทำแบบนี้จะช่วยให้ไม่ต้องตัดสินใจภายหลังว่าจะต้องออมเงินและใช้จ่ายเท่าไรดีในแต่ละเดือน นอกจากนี้ยังเป็นการออมเงินโดยอัตโนมัติและสามารถนำเงินส่วนนี้มาใช้ได้ตามต้องการภายหลัง เมื่อเวลาผ่านไป แม้ว่าจะแบ่งเงินออมเพียงแค่น้อย ๆ แต่ยอดรวมก็จะค่อย ๆ สะสมมากขึ้น ดังนั้น จึงควรเริ่มออมเงินให้เร็วที่สุดจะเป็นผลดีที่สุด

๒. หลีกเลี่ยงการเป็นหนี้ แต่บางครั้งหนี้อย่างอาจหลีกเลี่ยงไม่ได้ เช่น การซื้อบ้าน การซื้อรถยนต์ เป็นต้น สำหรับผู้มีรายได้สูงสามารถซื้อบ้าน และจ่ายเป็นเงินสดได้เต็มจำนวนในครั้งเดียวแต่คนส่วนใหญ่ต้องเป็นหนี้เพื่อกู้เงินและค่อย ๆ ผ่อนใช้คืน อย่างไรก็ตามให้พยายามหลีกเลี่ยงการเป็นหนี้ให้ได้มากที่สุด เพราะการจ่ายเงินตอนซื้อครั้งแรกครั้งเดียว ย่อมดีกว่าการผ่อนซึ่งมีดอกเบี้ยสะสมตลอดระยะเวลาที่เป็นหนี้

๓. ตั้งเป้าหมายของการออมเงินมันจะง่ายกว่าถ้ามีจำนวนเงิน หรือเป้าหมายการออมที่แน่นอนให้ตั้งเป้าหมายที่เราสามารถทำได้จริงเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการออมสำหรับการออมเพื่อเป้าหมายใหญ่ ๆ เช่น การซื้อบ้าน อาจจะต้องใช้เวลาหลายปีหรืออาจถึงสิบปี จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องคอยดูความคืบหน้าเป็นระยะโดยแค่มองภาพรวมกว้าง ๆ ก็จะสามารถเห็นว่าสามารถออมเงินได้มากน้อยเท่าใด จึงจะถึงเป้าหมาย เป้าหมายใหญ่ ๆ เช่น การออมเงินเพื่อการใช้หลังเกษียณนั้นใช้เวลานานมาก ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้น สภาวะเศรษฐกิจอาจจะแตกต่างไปจากปัจจุบัน เช่น เงินเพื่ออาจจะต้องใช้เวลาในการศึกษาและวิเคราะห์ก่อนที่เราจะตั้งเป้าหมายการออมเงิน

๔. ตั้งงบประมาณ ว่าที่จริงเป็นเรื่องง่ายมากที่จะตั้งเป้าหมายการออมเงินแต่ถ้าไม่ได้ควบคุมรายจ่ายแล้วเป็นเรื่องยากที่จะออมเงินได้สำเร็จ เพื่อให้การเงินเป็นระบบระเบียบ ให้ลองตั้งงบประมาณตั้งแต่ต้นเดือน แบ่งรายรับของเราเป็นส่วน ๆ เพื่อใช้กับค่าใช้จ่ายใหญ่ ๆ จะช่วยให้ไม่ใช้เงินเกินความจำเป็น

๕. ให้จดบันทึกค่าใช้จ่ายเปรียบเหมือนเป็นการคาดเข็มขัดค่าใช้จ่ายนั้นเป็นสิ่งที่ต้องทำสำหรับทุก ๆ คนที่ต้องการจะออมเงินแต่ถ้าไม่จดบันทึกค่าใช้จ่ายแล้วก็จะทำให้เราออมเงินถึงเป้าหมายได้ยาก การจดยอดรวมของค่าใช้จ่ายรายเดือนในแต่ละประเภทจะช่วยให้พบว่า ปัญหาของการใช้เงินจะช่วยให้แก้ไข หรือปรับเปลี่ยนวิธีการใช้จ่ายอย่างไรก็ตามการทำอย่างนี้ต้องการความ

ละเอียดรอบคอบอย่างมาก ขณะที่ทุกคนให้ความใส่ใจกับค่าใช้จ่ายใหญ่ๆ เช่น ค่าเช่าบ้าน หรือ ผ่อนชำระหนี้การใส่ใจกับการจดบันทึกค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ อาจจะขึ้นอยู่กับสถานะทางการเงินของแต่ละคนด้วย

๖. เริ่มออมเงินให้เร็วที่สุด เงินที่แยกมาเก็บไว้ในบัญชีออมทรัพย์จะสะสมรวมกับ ดอกเบี้ยทบต้น ยิ่งเราเริ่มออมเงินมานานเท่าไร เราก็จะได้ดอกเบี้ยมากขึ้นเท่านั้น จึงเป็นสิ่งที่ได้เปรียบถ้าเรา

เริ่มออมเงินเสียตั้งแต่เนิ่น ๆ แม้ว่าจำนวนเงินที่แบ่งมาออมจะเพียงเล็กน้อยในช่วงวัยรุ่น ก็ให้พยายามทำต่อไป เพราะเงินที่ดูเหมือนเล็กน้อย เมื่อรวมกับดอกเบี้ยทบต้นผ่านไปนาน ๆ ก็สะสมและเพิ่มจำนวนเป็นหลายเท่าของเงินต้นได้

๗. ลองพิจารณาฝากเงินเข้าบัญชีเพื่อการเกษียณ ในช่วงที่เรายังอายุน้อย มีกำลัง และสุขภาพที่แข็งแรง การเกษียณนั้นดูเหมือนเป็นเรื่องที่ห่างไกลจนแทบไม่ต้องคิดถึง แต่เมื่อถึงเวลาที่เรายาวมากขึ้นและหมดพลังเหล่านั้นแล้ว การมีเงินออมไว้ใช้อาจจะเป็นสิ่งที่เราต้องคิดถึงอยู่ตลอดเวลา นอกเสียจากว่าเราจะโชคดีมีฐานะร่ำรวย การออมเงินสำหรับการเกษียณนั้นเป็นสิ่งที่เราควรคำนึงถึง เมื่อเราเริ่มมีอาชีพที่มั่นคง

๘. ลงทุนในหุ้นอย่างระมัดระวัง ถ้าเรามีวินัยการออมเงินและมีเงินส่วนที่เหลือ การลงทุนในหุ้นอาจจะเป็นโอกาสสร้างผลตอบแทนที่ดีที่สุดได้แต่อาจมีความเสี่ยงสูงก่อนที่จะเริ่มลงทุนในหุ้น ต้องเข้าใจว่าเงินที่ลงทุนไปอาจจะไม่ได้กลับคืนมา โดยเฉพาะถ้าไม่รู้ตัวว่ากำลังลงทุน ในอะไรอยู่ ดังนั้นอย่าใช้วิธีนี้เพื่อการออมเงินในระยะยาว แต่เปรียบเทียบการลงทุนในหุ้นเหมือนการพนันที่ถูกกฎหมายในจำนวนเงินที่เรายอมสูญเสียได้คนโดยส่วนใหญ่ไม่จำเป็นต้องลงทุนในหุ้นเพื่อให้มีเงินใช้ยามเกษียณ

๙. ใช้เงินกับสิ่งของฟุ่มเฟือยเป็นสิ่งสุดท้ายการออมเงินไม่ได้หมายความว่าห้ามใช้จ่ายตลอดเวลา ถ้าหากจ่ายหนี้ครบแล้ว มีเงินส่วนที่สำรองยามฉุกเฉินแล้ว และมีเงินลงทุนสำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แล้วการจะใช้จ่ายของส่วนตัวที่ไม่จำเป็นห้างก็ยอมทำได้การใช้จ่ายอย่างควบคุมกับของฟุ่มเฟือยนั้นก็ถือเป็นวิธีการให้รางวัลกับการทำงานหนักแก่ตัวเองทางหนึ่ง ดังนั้นจึงอย่ากลัวที่จะฟุ่มเฟือยบ้างในบางครั้งถ้าเรามีวินัยทางการเงินของฟุ่มเฟือย ได้แก่ ของหรือ สิ่งที่ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาว ซึ่งยกตัวอย่าง ได้แก่ การไปร้านอาหารที่หรูหรา การไปเที่ยววันหยุด ซื้อรถคันใหม่ เคเบิลทีวี อุปกรณ์ไฮเทคต่าง ๆ เป็นต้น

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๖, หน้า ๔๕) ได้กำหนดวิธีปฏิบัติตนในการประหยัดและอดออม ไว้ดังนี้

๑. มีความเป็นอยู่ตามสมควรแก่สภาวะ และฐานะของตน
๒. มีความพอดีในการใช้จ่ายทรัพย์ไม่สุรุ่ยสุร่าย หรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินควร
๓. คำนึงถึงฐานะและรายได้ของตน คิดก่อนจ่าย ใช้เท่าที่จำเป็นเสมอ
๔. ใช้ทรัพยากรเวลา และพลังงานให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
๕. จัดงานพิธีการต่าง ๆ ตามสมควรใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
๖. รู้จักเก็บทรัพย์ และหาวิธีเพิ่มพูนทรัพย์สมบัติโดยทางที่ชอบ
๗. รู้จักดูแลทรัพย์ของตน และของส่วนรวม
๘. รู้จักวางแผนการใช้จ่าย และออมด้วยความรอบคอบ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า วิธีการออม เป็นการวางแผนการดำเนินชีวิตที่มีคุณภาพ โดยมีวิธีการออมหลายทาง ได้แก่ ฝากไว้กับธนาคาร ซื้อตั๋วสัญญาใช้เงินกับบริษัทเงินทุน ซื้อสลากออมสิน ซื้อพันธบัตรรัฐบาล ซื้อหุ้นหน่วยลงทุนต่างๆ ซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ เป็นสมาชิกกองทุนเลี้ยงชีพ เป็นต้น

แนวทางการปลูกฝังนิสัยการออม

แนวทางการปลูกฝังหรือเสริมสร้างนิสัยการออม ได้มีหน่วยงาน องค์กร รวมทั้งนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึง แนวทางการปลูกฝังการออมไว้มากมาย คณะวิจัยได้รวบรวมและสรุปไว้ ดังนี้

มานพ แก้วสนิท (๒๕๕๖, หน้า ๑๒) ได้กล่าวถึงแนวทางการปลูกฝังการออมทรัพย์ ดังนี้

๑. ให้คุณแม่ใช้วิธีซื้อกระปุกออมสินให้ ๒ กระปุก คือกระปุกเงินออมและกระปุกสำหรับเงินบริจาค เพื่อสอนให้เด็ก ๆ รู้จักการให้มากกว่าการฝักใฝ่ในตัวเลขของเงิน โดยมีกติกาว่า หากเหลือเงินค่าขนมเพื่อมาหยอดกระปุกเท่าไรก็ตาม คุณแม่จะเพิ่มให้อีก ๒ เท่าของเงินที่เหลือ

๒. พาเด็ก ๆ ไปเปิดบัญชีที่เป็นชื่อของเขาเองที่ธนาคารใกล้บ้าน แม้ไม่มากมายแต่อย่างน้อยก็ทำให้เขาภูมิใจว่าได้ทำอะไรแบบนี้สม่ำเสมอจนเป็นนิสัยทุกเดือนเขาก็จะออมเงินในอนาคตโดยอัตโนมัติ โดยให้เขาเข้าแถวเอง นำเงินเข้าบัญชีตัวเอง อุดออมในกระปุกของตัวเอง วิธีนี้น่าจะทำให้เขาจะภูมิใจมาก ที่ได้ฝากเงินตั้งลูกค้ายอื่น ๆ

๓. คุณแม่อาจแบ่งเงินบางส่วนไปซื้อประกันสะสมทรัพย์ให้ลูกเพื่อเป็นทุนการศึกษาหรือซื้อสลากออมสิน ซึ่งหากถูกรางวัลก็จะได้เงินเข้าบัญชีเพิ่ม เมื่อได้ดูตัวเลขยอดเงินในสมุดคู่ฝาก จะทำให้เกิดแรงบันดาลใจอยากเก็บเงินให้ยอดเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

๔. หากลูกของคุณอยากซื้อของเล่น ก็ให้ใช้เงินที่เก็บออมนี้ในการใช้จ่าย ถ้าเห็นว่าของสิ่งนั้นสมควรซื้อหรือมีราคาสูงมาก คุณแม่อาจใช้วิธีออกให้ครึ่งหนึ่งอย่าใช้วิธีซื้อให้ก่อนแล้วให้เด็ก ๆ ผ่อนจ่ายภายหลัง เพราะวิธีนี้จะสร้างนิสัยที่ผิดวิธีในการใช้จ่าย

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการออมเงิน พอสรุปได้ว่า การออม หมายถึง การเก็บถนอมรายได้หรือสิ่งของส่วนที่ยังไม่ได้ใช้จ่าย เก็บไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคต ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้เป้าหมายที่ตั้งไว้ประสบความสำเร็จ ถ้าบุคคลใดที่มีการออมทรัพย์ ก็จะทำให้บุคคลนั้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข และเมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันก็จะสามารถแก้ไขปัญหาหรือความเสี่ยงทางการเงินที่จเกิดขึ้นในอนาคตได้เป็นอย่างดีในขณะเดียวกันประโยชน์ของการออมที่มีผลต่อประเทศชาติ ก็จะทำให้ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศนั้นมีความเจริญเติบโตและมั่นคงมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ วีระชาติ ชุตินันท์โรดม (๒๕๕๖, หน้า ๒๓) ได้กล่าวว่า นิสัยการใช้จ่ายหรือนิสัยการออมเป็นเรื่องที่จะต้องได้รับการปลูกฝังและได้รับการสอนตั้งแต่เด็ก ๆ อย่างที่เคยได้ยินสุภาษิตไทยที่ว่า "รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี" เช่นเดียวกับการสอนให้เด็กรู้จักออมจะต้องได้รับการปลูกฝังจากพ่อแม่ เพราะพ่อแม่ก็เปรียบเสมือนคุณครูคนแรกของลูกแต่ละคน ซึ่งหากรากฐานที่มาจากสถาบัน ครอบครัวมีการปูพื้นฐานที่ดีในเรื่องของพฤติกรรมการใช้เงินแล้ว ก็เป็นสิ่งที่ดีที่จะติดตัวกับเด็ก ตลอดไปการปลูกฝังให้เด็กรู้จักการออมตั้งแต่เด็ก ๆ จะทำให้เด็กเหล่านั้นได้รู้จักคุณค่าของเงินมากขึ้น และรู้จักประมาณตนเองไปพร้อมกันในช่วงวัยเด็กคุณพ่อ และคุณแม่ควรที่จะปลูกฝังให้ลูกหลานของท่านรู้จักใช้รู้จักออม เพราะลูกจะได้เติบโตขึ้นมาเป็นคนที่มีความสามารถในการจัดการด้านการเงินได้เป็นอย่างดี และการรู้จักใช้ และรู้จักเก็บในเวลาที่ใช้จ่ายในแต่ละครั้งนั้นจะทำให้เด็กรู้จักคุณค่าของเงินมากขึ้น การที่พ่อแม่จะสอนให้ลูกรู้จักออมพ่อแม่ก็ควรจะทำตัวเป็นตัวอย่างที่ดีก่อน เพราะการเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกเห็น จะทำให้ลูกปฏิบัติตามได้ง่ายขึ้น พ่อคุณพ่อคุณแม่เป็นตัวอย่างที่ดีได้แล้ว ลูกก็สามารถเห็นภาพและจึงเกิดทัศนคติที่ดีต่อการออม หลังจากนั้นคุณพ่อคุณแม่ก็ควรปลูกฝังในเรื่องต่าง ๆ เช่น การสอนให้เหลือเงินเก็บจากการที่ได้ค่าขนมไปโรงเรียนเมื่อญาติผู้ใหญ่ให้เงินก็สอนให้เก็บสะสมไว้เมื่อเก็บสะสมเงินได้จำนวน มากพอก็สอนให้นำไปฝากธนาคาร สอนให้ใช้เงินอย่างประหยัดและรู้จักค่าของเงินโดยให้ลูกพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสมก่อนที่จะนำเงินที่เก็บออมไปใช้ เมื่อลูกอยากได้อะไรพ่อแม่ก็สอนให้เก็บเงินเพื่อซื้อสิ่งของนั้น ๆ ให้ลูกมีเป้าหมายของชีวิตในเรื่องการออมเงินเพื่อสามารถนำเงินไปใช้ได้ในอนาคต เมื่อเกิดความจำเป็นเมื่อลูกอยากได้อะไรคุณพ่อคุณแม่ก็ต้องให้ลูกใช้ความพยายามในการเก็บเงินเพื่อให้ได้สิ่งของนั้นมาอย่าซื้อให้ง่าย ๆ เด็ดขาดเพื่อที่ลูกจะได้เห็นคุณค่าของสิ่งของ และเห็นคุณค่าของเงินด้วย เมื่อลูกได้รับเงินมาก ก็สอน

ให้ลูกรู้จักเก็บเงินไว้ส่วนหนึ่งก่อนเช่น สมมติว่าได้รับเงินจากพ่อแม่สัปดาห์ละ ๕๐๐ บาท ก็ต้องเก็บออมไว้ก่อน ๑๐๐ บาท แล้วที่เหลือจึงค่อยใช้ เพราะถ้าเราใช้ก่อนเก็บเงินอาจจะไม่เหลือให้เก็บก็ได้ และเมื่อลูกเก็บเงินได้ระดับหนึ่งก็คุณพ่อคุณแม่อาจจะสมทบให้เป็นเท่าตัวเพื่อสร้าง กำลังใจให้เด็ก ๆ เช่น เมื่อลูกเก็บเงินได้ ๑,๐๐๐ บาท ลูกก็จะมีเงินฝากเป็น ๒,๐๐๐ บาท เพื่อสร้างกำลังใจให้ลูกและเป็นการกระตุ้นการออม เมื่อลูกเริ่มเข้ามหาวิทยาลัยหรือจบการศึกษาออกมาทำงานทำและมีเงินเดือนเป็นของตนเองก็สอนให้เขารู้จักบริหารเงิน โดยแบ่งเป็นเงินสำหรับการออม เงินสำหรับการลงทุน เงินใช้จ่ายประจำวัน สำหรับการลงทุนที่ไม่เสี่ยงมาก เช่น การซื้อพันธบัตร รัฐบาล การซื้อกองทุนรวมตราสารหนี้ เพื่อเพิ่มค่าให้มากขึ้น และสอนให้ลูกรู้จักตั้งเป้าหมายเพื่อการออมเพื่อไปถึงจุดมุ่งหมาย เช่น ต้องเก็บเงินให้ได้อย่างน้อย ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ก่อนอายุ ๔๐ ปี เป็นต้น

สังคมในปัจจุบันเด็ก ๆ มีสิ่งยั่วยุเป็นจำนวนมาก และพ่อแม่ยุคปัจจุบันก็ต้องทำงานมากขึ้น ทำให้มีเวลาอยู่กับลูกน้อยลง จึงเลือกใช้วิธีการจ่ายเงินเพื่อซื้อของให้ลูกเป็นการทดแทนที่มีเวลาอยู่กับลูกน้อยลง ทำให้ลูกไม่รู้จักคุณค่าของเงินและใช้จ่ายอย่างไม่ระมัดระวัง และจะก่อให้เกิดปัญหาด้านการเงินในอนาคต แต่ถ้าแต่ละครอบครัวช่วยกันปลูกฝังนิสัยการออมและการใช้เงินอย่าง รู้คุณค่าอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่เด็ก เชื่อว่าเมื่อเด็กเหล่านี้โตขึ้นก็จะไม่ประสบปัญหาเรื่องการเงินจากความไม่มีวินัยด้านการใช้จ่าย

ดังนั้น การสอนให้ลูกรู้จักการออม และรู้จักการใช้เงินตั้งแต่ลูกยังเล็กจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น วิธีการสอนลูกดังกล่าวข้างต้นอาจปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมของแต่ละครอบครัว แต่สิ่งหนึ่งที่ทุกครอบครัวจะต้องชี้ให้ลูกเห็นก็คือคุณประโยชน์ที่ได้จากการออม และการเลือกใช้จ่ายอย่างชาญฉลาด โดยยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรมให้ลูกของตนได้เห็นถึงข้อดีของการออมเงินและรู้จักใช้เงินในเวลาเดียวกันพ่อแม่ก็ควรจะต้องแสดงให้เห็นตัวอย่างของคนรอบ ๆ ตัวที่ไม่รู้จักการบริหารเงินของตนเองและในที่สุดบุคคลเหล่านั้นก็มีปัญหาทางการเงิน หรือทุกข์ที่เกิดจากการมีหนี้สินล้นพ้นตัว เพราะพวกเขาเหล่านั้นไม่รู้จักการบริหารจัดการเงินของตนเองที่ดี จากตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน เหล่านี้จะทำให้ลูกตระหนักถึงคุณค่าของเงินและรู้จักการออมขึ้นมาทันที

แนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมการอดออม

การประหยัด อดออม เป็นค่านิยมที่สำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันการปลูกฝังค่านิยมการออม และความจำเป็นของการใช้เงินจะเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับเยาวชนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้น เพื่อปลูกฝังค่านิยมในการประหยัด ใ้แก่เยาวชน และเป็นการส่งเสริมการออมทรัพย์ให้กับทุกคนได้รู้จักการออมมีการใช้จ่ายอย่างประหยัด ส่งเสริมคุณธรรม ความซื่อสัตย์ สุจริต คณะวิจัยจึงขอเสนอแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมการอดออม ดังนี้

ความหมายของค่านิยม

ความหมายของค่านิยมมีผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๖, หน้า ๓๕) ให้ความหมายค่านิยมว่า คือ ค่านิยม ในสิ่งที่มีค่าควรแก่การปกป้อง ค้ำครองป้องกัน ดูแลรักษาไว้ให้มั่นคงดำรงอยู่ และให้เจริญรุ่งเรือง สืบไปเพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม

ทิตินา แชมมณี (๒๕๔๖, หน้า ๓๙) กล่าวว่าค่านิยมเป็นหลักการคิด หรือ ความเชื่อที่บุคคลยึดถือเป็นคุณค่า หรือแนวทางในการตัดสินใจและการดำรงชีวิตกรรมการศาสนา

โสภา ชูพิชัยกุล และ อรทัย ชื่นมณูชัย (๒๕๕๕, หน้า ๑๕๐) ให้ความหมายไว้ว่า ค่านิยม คือ สิ่งที่บอกว่า อะไรที่นับว่าดี นับว่าเป็นสิ่งที่พึงพอใจ หรือบอกว่าอะไรควรเป็นอย่างไร

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (๒๕๕๘, หน้า ๗) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ค่านิยม มาจากคำในภาษาอังกฤษว่า "Value" และมาจากคำสองคำคือ "ค่า" "นิยม" เมื่อคำสองคำรวมกันแปลว่า การกำหนดคุณค่าคุณค่าที่เราต้องการทำให้เกิดคุณค่า คุณค่าดังกล่าวนี้มีทั้ง คุณค่าแท้ และคุณค่าเทียม ซึ่งคุณค่าแท้เป็นคุณค่าที่สนองความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ส่วนคุณค่าเทียม หมายถึงคุณค่าที่สนองความต้องการอยากเสพสิ่งปรนเปรอชั่วคราวช่วยยาม

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ (๒๕๕๓, หน้า ๒๓) ให้ความหมายของคำว่า ค่านิยม ว่า หมายถึง สิ่งสำคัญขั้นมูลพื้นฐานที่ทำให้บุคคลตัดสินใจว่าควรจะทำหรือไม่ควรปฏิบัติ พฤติกรรมหรือการแสดงออกต่าง ๆ ย่อมขึ้นกับลักษณะค่านิยมที่บุคคลมีอยู่ ค่านิยมเป็นเรื่องของความคิดในสิ่งที่ควรจะเป็นซึ่งคนส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกัน

ดวงเดือน พันธมนาวิน (๒๕๔๘, หน้า ๓๑) ให้ความหมายของ ค่านิยมว่า คือทัศนคติ ความสนใจรวมทั้ง ความอยาก ความต้องการของบุคคล และยังได้ให้ความหมายของค่านิยมในแนวทางสังคม ว่าคือ สิ่งที่สังคมเห็นว่าสำคัญ

จากความหมายดังกล่าว อาจสรุปได้ว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลพอใจ หรือเห็นว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า แล้วยอมรับไว้เป็นความเชื่อ หรือความรู้สึกนึกคิดของตนเอง ค่านิยมจะอยู่ในตัวบุคคลในรูปแบบของความเชื่อตลอดไป จนกว่าจะพบกับค่านิยมใหม่ ค่านิยมจึงเป็นเสมือนพื้นฐานแห่งการประพฤติ ปฏิบัติของบุคคลโดยตรง

ค่านิยมด้านการอดออม

ค่านิยมด้านการอดออม ได้มีผู้ให้ความหมาย ไว้ดังนี้

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (๒๕๓๙) ได้ประกาศ เรื่องค่านิยมพื้นฐาน ไว้ว่า ค่านิยมพื้นฐานที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ การประหยัดอดออม ดังนั้นการปลูกฝังให้เยาวชนมีความตระหนัก

ในการประหยัดจะเป็นหนทางหนึ่งที่สร้างนิสัยในการบริโภคที่มเพื่อยให้ลดน้อยลงฝึกให้เยาวชนใช้ชีวิตอยู่อย่างพอเพียง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๔๕ หมวด ๕ การบริหารและจัดการศึกษา กล่าวไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่เกี่ยวกับส่งเสริม และกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบายแผน และมาตรฐานการศึกษา ดังนั้นเพื่อสนอง พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้

ทิศทางการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างมีความสุข "การจัดตั้งธนาคารโรงเรียนเป็นแนวทางหนึ่งในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย นอกจากจะฝึกให้นักเรียนมีวินัยในการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดแล้ว ยังฝึกให้นักเรียนรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ พึ่งพาตนเองได้ และเป็นประโยชน์ ในการมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ (๒๕๒๖, หน้า ๔๕) ได้ให้ความหมายคำว่า การอดออม ว่าคือการกระทำสายกลางที่พอเหมาะพอควรแก่ภาวะและฐานะของตนเองแก่เหตุการณ์ แก่เหตุผล แก่ความจำเป็น หรือมีขณิมาปฏิบัติทา ซึ่งคือ ทางสายกลางตามคำสั่งสอนทางพระพุทธศาสนา ซึ่งตรงกันข้ามกับการกระทำที่หย่อนยาน ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นการเสียเปล่าสูญเปล่า การเคร่งเครียดตระหนี่ ขาดแคลนผืดเคือง โดยสรุปแล้ว การอดออม คือ การใช้จ่ายให้พอสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ โดยไม่ให้ผืดเคือง และไม่ให้อุ่มเฟือย และกรมการศาสนา ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการประหยัดและอดออม ไว้ดังนี้

๑. มีความเป็นอยู่ตามสมควรแก่สภาวะ และฐานะของตน
๒. มีความพอดีในการใช้จ่ายทรัพย์ไม่สุรุ่ยสุร่าย หรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินควร
๓. คำนึงถึงฐานะและรายได้ของตน คิดก่อนจ่าย ใช้เท่าที่จำเป็นเสมอ
๔. ใช้ทรัพยากรเวลา และพลังงานให้เป็นประโยชน์มากที่สุด
๕. จัดงานพิธีการต่าง ๆ ตามสมควร ใช้จ่ายเท่าที่จำเป็น
๖. รู้จักเก็บทรัพย์ และหาวิธีเพิ่มพูนทรัพย์สมบัติโดยทางที่ชอบ
๗. รู้จักดูแลทรัพย์ของตน และของส่วนรวม
๘. รู้จักวางแผนการใช้จ่าย และออมด้วยความรอบคอบ

บัญญัติ คำนูณวัฒน์ (๒๕๕๗, หน้า ๓) ได้ผลสำรวจพบว่าเด็กไทยกว่า ๔๘% หรือเกือบครึ่งไม่ออมเงิน และมีบางส่วนที่ออมเงินเป็นสัปดาห์เฉลี่ยสัปดาห์ละ ๑๐๐ บาท คิดเป็น ๓๗% ที่เหลือไม่แน่ใจในพฤติการณ์การออมเงิน ซึ่งในจุดนี้ผมมองว่าออมเงิน เป็นเรื่องแรกที่ต้องเริ่มวางแผน ให้เกิดความมั่นคงในชีวิต ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และความสุขในระยะยาว เพราะวงจรชีวิตเราตั้งแต่เด็กล้วนแต่อยู่บนเส้นทางการเงิน และเศรษฐกิจด้วยกันทั้งนั้น เมื่อเจาะลึกลงไปอีกพบว่า เด็กไทยส่วน

ใหญ่กังวลว่าหลังเรียนจบแล้ว เงินเดือนที่ได้รับเมื่อแรกทำงานจะไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายส่วนตัวที่มีอยู่ ณ ปัจจุบัน ทำให้ช่วงแรกของการทำงานคิดจะยังขอเงินจากพ่อแม่ใช้ไปก่อน จากจุดนี้ก็เลยลองไปค้นหาแนวโน้มพฤติกรรมใช้จ่ายของเด็กไทยในสำนักงานสถิติแห่งชาติ ย้อนหลังทุก ๓ ปี พบว่า ปี ๒๕๕๑ เด็กไทยทั่วประเทศใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ๒๘.๒ % ต่อมาใน ปี ๒๕๕๔ คิดเป็น ๕๓ % และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี อย่างไรก็ตาม หากย้อนมาดูกันที่ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนไทย จากสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่าครัวเรือนทั่วประเทศมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการออมกว่า ๙๖.๕ % ส่วนที่เหลือ ๓.๕ % เป็นเงินออม เรียกว่าแทบจะไม่มีเงินเก็บในครอบครัวเลย

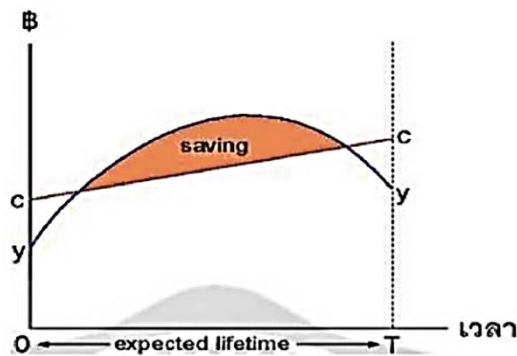
จากการให้ความหมายของค่านิยมการอดออมที่กล่าวมาข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า คือ ค่านิยมในการรู้จักใช้จ่ายเงิน ทรัพย์สิน ทรัพยากร และเวลา ทั้งส่วนตน และส่วนรวมให้เกิดประโยชน์มากที่สุดละเอียดรอบคอบ ขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักดำรงชีวิตเหมาะสมกับสภาพฐานะของตน และดำรงตนอย่างไม่ประมาทตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การออมกับทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต (Saving and Life-Cycle Theory of Consumption)

Martin Browning & Thomas F. Crossley (๒๐๐๑) การออมของภาคครัวเรือนมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการพัฒนาประเทศในระยะ ยะยาว เพราะเป็นที่ยอมรับกันในทางทฤษฎีว่าการออมของภาคเอกชนคือตัวจักรสำคัญที่จะช่วยให้ยกระดับรายได้ต่อหัวของประชากรในระยะยาว และมีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจมีอัตราการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนนักเศรษฐศาสตร์ได้ให้ความสนใจ และมีความพยายามอย่างต่อเนื่องในการที่จะเข้าใจถึงพฤติกรรมการบริโภค และการออมของครัวเรือนในระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและในระดับจุลภาค งานวิจัยเรื่องแรกที่ได้มีการศึกษาพฤติกรรมการออมในระบบเศรษฐกิจอย่างครบถ้วนและเป็นระบบ คือ เคนส์ (Keynes. ๑๙๓๖) ตามแนวความคิดของเคนส์ นักเศรษฐศาสตร์ได้มีการศึกษาพฤติกรรมการออมอย่างเป็นระบบ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดการออมตามแรงจูงใจต่างๆ ซึ่งแรงจูงใจในการออม ประกอบด้วย การออมเนื่องจากการวางแผนการใช้จ่ายตามวงจรชีวิต (Life-Cycle Motive) การออม เพื่อเป็นมรดกแก่บุตรหลาน (Bequest Motive) การออมเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงรสนิยมการใช้จ่าย (Improvement Motive) การออมเพื่อวางเงินโดยเงินผ่อน (Downpayment Motive) การออมเพื่อการลงทุนทางธุรกิจ (Enterprise Motive) การออมเพื่อป้องกันความไม่แน่นอนในชีวิต (Precautionary Motive) การออมเนื่องจากมีลักษณะนิสัยตระหนี่ (Avarice Motive) และการออมเนื่องจากรู้สึกที่ต้องการมีเอกภาพทางการเงิน (Independence Motive)

ทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ อธิบายการออมนับตั้งแต่กลางทศวรรษที่ ๑๙๖๐ เป็นต้นมา

(Sachs & Larrain. ๑๙๙๓) คือ ทฤษฎีการบริโภคในวัฏจักรชีวิต ของฟรังโก โมดิกลีอานี และ ริชาร์ด บรูมเบิร์ก(Franco Modigliani & Richard Brumberg.๑๙๕๔) และสมมติฐานรายได้ถาวรในวัฏจักรชีวิต ของ มิลตัน ฟรีดแมน (Milton Friedman. ๑๙๗๐) ทั้งสองทฤษฎีมุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับการออมในลักษณะปริมาณเงินออมที่วัดจากส่วนต่างระหว่าง รายได้กับค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ปริมาณเงินออมของระบบเศรษฐกิจหนึ่งจะมีมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับอายุและรายได้ของผู้ออม ซึ่งเชื่อว่า ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในช่วงเวลาหนึ่งขึ้นกับการคาดคะเนของรายได้ตลอดช่วงอายุขัยทั้งในอดีตปัจจุบัน และอนาคต หากพิจารณาการกระจายรายได้ และปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิตที่ควรจะเป็นของบุคคลหนึ่งๆ

แผนภาพที่ ๒.๑ การใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในวัฏจักรชีวิต

ที่มา : Franco Modigliani and Richard Brumberg, ๑๙๕๔. Utility Analysis and the Consumption Function: An Interpretation of the Cross-Section Data, in Post-Keynesian Economics. Eds: Kenneth Kuhihara, New Brunswick, NJ: Rutgers University Press.

จากแผนภาพที่ ๑ จะเห็นได้ว่าการกระจายรายได้ตลอดช่วงอายุมีลักษณะตามเส้น Yy คือ ในช่วงชีวิตที่มีอายุน้อยมี รายได้อยู่ในระดับต่ำ เมื่อมีอายุมากขึ้นมีรายได้สูงขึ้น และเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จะมีรายได้ลดลง ส่วนการกระจายปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคมีลักษณะตามเส้น CC คือ ปริมาณการใช้จ่ายเพื่อการ บริโภคของบุคคลจะสูงขึ้นเป็นลำดับตามอายุ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเส้น

y และ CC พบว่าในช่วงต้นของชีวิตบุคคลจะมีรายได้ไม่เพียงพอต่อการบริโภคในช่วงกลางของชีวิตเริ่มมีรายได้เหลือจ่ายสามารถชดใช้หนี้ได้ และเก็บเงินสะสมไว้สำหรับช่วงปลายของชีวิต เงินสะสมส่วนนี้ก็คือส่วน ของเงินออมนั่นเอง เมื่อผู้บริโภคราคาว่าระดับรายได้ของตนจะลดลงในอนาคต บุคคลก็จะทำการออมเงินในปัจจุบันเพื่อรักษาระดับการบริโภคให้ในอนาคต (Consumption Smoothing) ดังนั้นการปรับเปลี่ยนเจตคติและสร้างจิตสำนึกในการออมเพื่อประโยชน์ในอนาคตเป็นการสร้างความสุข และความสมดุลในชีวิตโดยเน้นการออมเป็นประจำสม่ำเสมอ (Contractual Savings)

หลักในการออม การออมเป็นการเก็บเงินส่วนหนึ่งของรายได้ไว้ และนำมาใช้จ่ายเมื่อจำเป็น เป็นการสร้างคุณค่า และการพัฒนาตนเอง สร้างความมั่นคงส่วนบุคคล ยกย่องมาตรฐานการครองชีพ ไม่ใช่เป็นไปเพื่อการสร้างความมั่งคั่ง ร่ำรวย แต่การไม่ใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ตนเอง และครอบครัวไม่ใช่การออม เป็นการตระหนี่ถี่เหนียว ดังนั้นการรู้จักบริหารเงินของตนเอง วางแผนการออม และแผนการใช้จ่ายเงินถือเป็นทักษะชีวิตที่สำคัญควรมีการปลูกฝังให้เยาวชนมีวินัยทางการเงิน รู้จักวิธีการเก็บออมอย่างชาญฉลาด รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด รู้จักใช้จ่ายเพื่อการบริโภคอย่างรอบคอบและสมเหตุสมผล ใช้จ่ายเงินเป็นและเหมาะสมกับการดำรงชีวิตแก่ตนเอง ดังนี้

๑. ลงมือเก็บออมโดยไม่มีเงื่อนไขห้ามผัดวันประกันพรุ่ง

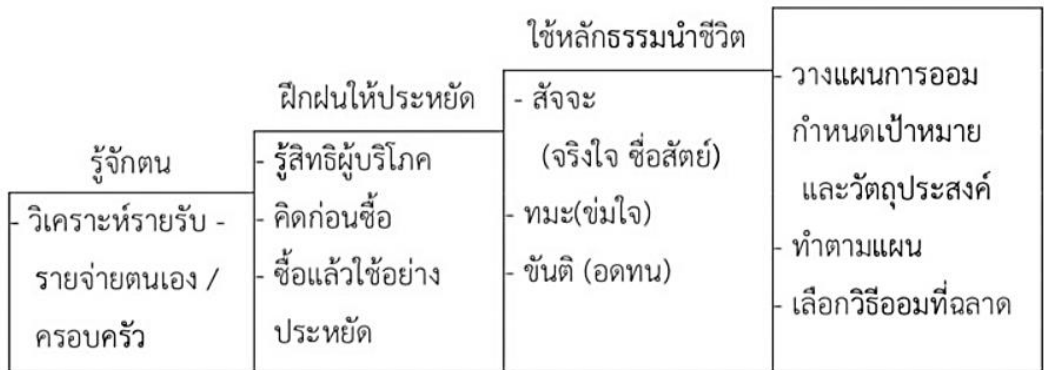
๒. วางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างสม่ำเสมอ ประหยัดเท่าที่จำเป็นไม่ฟุ่มเฟือย รู้จักเลือกซื้อของที่ราคาประหยัดเหมาะสมกับฐานะของตนมีเงินติดตัวเพียงพอเท่าที่จำเป็นใช้หากมีความต้องการใช้จ่ายนอกแผนจะมีเวลาคิดวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนไม่สามารถจ่ายเงินซื้อได้ทันที

๓. ลดรายจ่าย รายจ่ายแต่ละอย่างมีระดับความสำคัญไม่เท่ากันควรใช้จ่ายกับสิ่งที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตก่อน เช่น ค่าอาหาร ค่าที่อยู่อาศัย และพยายามลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น

๔. ใช้เงินน้อยกว่าที่หาได้เสมอ และกั้นเงินส่วนหนึ่งไว้สำหรับอนาคต

๕. จัดบันทึกบัญชีรับ-จ่ายเพื่อตรวจสอบการใช้จ่าย วิธีนี้จะช่วยให้รู้ว่าเราหมดเงินไปกับรายจ่ายประเภทไหนบ้าง และเลือกตัดตอนรายจ่ายส่วนใดออกได้บ้าง

๖. เพิ่มรายได้ นอกจากการออมเงินแล้ว ควรมีการเพิ่มรายได้จากการออม การฝากเงินกับธนาคาร การซื้อพันธบัตรรัฐบาล เป็นวิธีการเพิ่มรายได้จากการออมคิดเก็บออม

แผนภาพที่ ๒.๒ การวางแผนการออมด้วยบันได ๔ ขั้น

ที่มา : สำนักบริหารยุทธศาสตร์และบูรณาการการศึกษาที่ ๘

ตัวอย่างการใช้จ่ายอย่างฉลาด

๑) คิดก่อนจ่าย ใช้เงินให้เป็น ใช้จ่ายซื้อสินค้าอย่างคุ้มค่า วางแผนการใช้จ่ายให้เพียงพอ ได้ประโยชน์สูงสุดไม่สูญเปล่า โดยให้ความสำคัญกับสิ่งที่จำเป็น มากกว่าสิ่งมเพื่อย หลีกเลียงการซื้อตามใจชอบ ตลอดจนการนำของเดิมมาปรับใช้ ดัดแปลง ต่อเติม หรือซ่อมแซมทำให้มีคุณค่า

๒) เข้าใจทางเลือกและตัดสินใจเลือกซื้อสิ่งที่มีคุณค่ามากที่สุด ตั้งงบประมาณซื้อสินค้าที่ต้องการ สำรวจสินค้า ราคา ตรวจสอบคุณภาพสินค้า ปริมาณ การดูแลรักษา การรับประกัน สินค้าและเรื่องอื่นๆ ที่ผู้บริโภคควรพิจารณาจะตัดสินใจซื้อ และให้ความสำคัญของการเก็บใบเสร็จ หรือใบรับประกัน รอเวลาเมื่อสินค้านั้นมีราคาถูกลง หรือซื้อสินค้าตามฤดูกาล เทศกาล วาระต่าง ๆ ตลอดจนการพิจารณาจาก "ตัวเลือก" (Spending-by-choice) โดยคำนึงถึง "ความคุ้มค่า" มากที่สุดและตรงกับ"ความต้องการ"ที่สุด จึงตัดสินใจเลือกซื้อสินค้านั้น

๓) ให้ความสำคัญกับการใช้จ่ายเกินตัว เรื่องหนี้สิน และแนวทางแก้ปัญหา ควรตระหนักในเรื่องอันตรายของการใช้จ่ายเกินตัว หนี้สิน ซึ่งจะนำมาสู่วิกฤติทางการเงิน เช่น ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นหรือแบ่งเงินส่วนหนึ่งไปจ่ายหนี้

นอกจากการออม การรู้จักใช้จ่ายเงินอย่างรู้คุณค่าก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการออมและการใช้จ่ายเงิน การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างรู้คุณค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด เป็นตัวอย่างการลดรายจ่ายเพื่อการออม ดังนี้

๑) การซื้ออย่างฉลาด คือ การซื้อสิ่งของที่มีต้นทุนต่อหน่วยต่ำ มีราคาเหมาะสมกับคุณภาพและประสิทธิภาพของสินค้า ซื้อสินค้าตามความจำเป็นที่จะต้องใช้งาน ไม่ซื้อสิ่งของหรือสินค้า

พุ่มเฟือยโดยไม่จำเป็นเช่นซื้อเพราะเห็นเพื่อนๆ มีใช้ต้องการของแถมต้องการให้ทันสมัยไม่ตก รุ่น

๒) การใช้สิ่งของอย่างฉลาด คือ การใช้สิ่งของต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุดการรู้จักบำรุงรักษาสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้สามารถใช้งานได้ถูกวิธีและใช้อย่างประหยัดรวมทั้งการประหยัดจะช่วยลดค่าใช้จ่ายได้มาก และเป็นการช่วยให้เกิดเงินออมเพิ่มขึ้น เช่น การประหยัดไฟ ประหยัดน้ำ ประหยัดค่าโทรศัพท์ ประหยัดน้ำมัน

การบันทึกบัญชีรับ-จ่าย

การบันทึกบัญชีรับ-จ่ายจึงเป็นเครื่องมือพื้นฐานของทุกคน ต้องทำบันทึกรายรับ-รายจ่ายที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน เป็นเครื่องมือสำหรับเตือนสติ และควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวังรอบคอบ เป็นกระจกสะท้อนให้รู้จักตนเอง เมื่อเห็นพฤติกรรมการใช้จ่ายทางการเงิน ทำให้เกิดจิตสำนึก มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินมากขึ้น การรู้จักตนเองและปรับเปลี่ยนพฤติกรรม มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินที่เหมาะสมจึงเป็นพัฒนาการทางการเงินและการสร้างวินัยทางการเงิน ตลอดจนเป็นวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด และการค้นพบการดำเนินชีวิตอย่างพอประมาณตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บัญชีรับ-จ่ายนับเป็นเครื่องมือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อแนวทางสู่ความพอเพียง นอกจากการจดบันทึกข้อมูลที่ถูกต้อง การวางแผนและ บริหารการเงินอย่างรอบคอบ การนำข้อมูลที่จดบันทึกมาพิจารณาหาวิธีเพิ่มรายรับ ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อให้เกิดความพอดีและเก็บออมส่วนที่เหลือไว้ใช้ในอนาคต

ปัจจุบันได้มีการรณรงค์การให้ความสำคัญในเรื่องการจดบันทึกการใช้จ่ายในหลากหลายรูปแบบ เช่น ชุด "จดแล้วไม่จน" ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรที่รณรงค์ให้ประชาชนจัดทำสมุดบัญชีครัวเรือนเพื่อบันทึกบัญชีรายรับ รายจ่ายของครอบครัว หรือสมุด "จดแล้วรวย" ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ "คู่มือชีวิตพอเพียงตามแนวพระราชดำริ" ของศูนย์ส่งเสริมการบริหารเงินออมครอบครัว กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เนื่องจากตั้งแต่ต้นนอนตอนเช้าจนถึงเวลาเข้านอน กิจกรรมต่างๆ จะเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายเพื่อตอบสนองความต้องการ การจดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขปัจจัยในการดำรงชีวิตอย่างต่อเนื่องลงในสมุดบัญชีรับ-จ่ายแสดงข้อมูลการใช้จ่ายเงินทำให้ทราบว่าเงินถูกใช้จ่ายไปในทางใด เงินส่วนใหญ่จ่ายไปเพื่ออะไร สัดส่วนการจัดสรรเงินเป็นอย่างไร ตัวอย่างเช่น พบว่า เงินส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับค่าอาหาร ทำให้เข้าใจได้ว่าน้ำหนักที่เกินเกณฑ์เป็นผลเนื่องมาจากการรับประทานอาหารจุกจิก หรือเงินส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับค่าเดินทางด้วยรถแท็กซี่หรือต้องขึ้นทางด่วนเป็นประจำ เพราะว่าตื่นสายบ่อย หรือเงินส่วนใหญ่ถูกใช้ไปกับกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่งมากเกินไป หรืออาจพบว่าเงินถูกใช้ไปกับบางกิจกรรมน้อยเกินไป รวมทั้งพบว่าเงินถูกใช้ไปกับกิจกรรมบางอย่างที่ไม่จำเป็น ข้อมูลที่ได้จากการบันทึกนี้เป็นข้อมูลสำหรับตรวจสอบ พฤติกรรม

และสะท้อนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของตนเองได้อย่างชัดเจน เป็นตัวบ่งชี้ที่ดี ปัจจุบัน และอนาคต เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิต วางแผนตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น ลดรายจ่ายที่จำเป็น และการเพิ่มรายรับ ประหยัดและอดออม มีเงินเหลือเก็บ ตลอดจนเป็นการ สร้างวินัยทางการเงิน ดังนั้นจุดเริ่มต้นที่ดี ก็คือ การบันทึกบัญชีรับ-จ่ายเป็นประจำ

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการออม คณะวิจัยจึงขอสรุปได้ว่า การออม เป็น การเก็บ ถนอมรายได้ หรือสิ่งของส่วนที่ยังไม่ได้ใช้จ่ายในปัจจุบัน แล้วเก็บไว้ใช้ประโยชน์ในอนาคตเพื่อเป็นการวางแผนการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และเหมาะสมต่อไปในอนาคต นอกจากการออมแล้วควรมีการจดบันทึกรายรับ รายจ่าย เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับเตือนสติ และควบคุมการใช้จ่ายเงินอย่างระมัดระวัง รอบคอบ ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางการเงิน ทำให้เกิดจิตสำนึก มีเหตุผลในการใช้จ่ายเงินมากขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการส่งเสริมพฤติกรรม

ความหมายของพฤติกรรม

สิทธิโชค วรานุสันติกุล ให้คำจำกัดความพฤติกรรม หมายถึง ปฏิบัติการ และกิจกรรมทุกชนิดที่มนุษย์แสดงออกทางรูปธรรม นามธรรม ตลอดเวลา สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส วาจา และการกระทำ สามารถแบ่งพฤติกรรมออกได้เป็น ๒ ประเภท คือ พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่สังเกตได้ด้วยประสาทสัมผัส หรืออาจใช้เครื่องมือช่วย และพฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตได้

อัครฤทธิ์ หอมประเสริฐ ได้ให้ความหมาย ไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำที่สังเกตได้ เช่นการพูด การเดิน การเต้นของหัวใจ การรับรู้ การคิด การจำ และการรู้สึก การกระทำที่สังเกตไม่ได้ เช่นผู้กระทำรู้ตัว ไม่รู้ตัว หรือเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ เป็นการกระทำที่ตอบสนองความต้องการของแต่ละบุคคลซึ่งสัมพันธ์กับสิ่งกระตุ้นภายใน และภายนอก

ไกลเดนสัน ได้ให้คำจำกัดความของพฤติกรรมไว้ว่า เป็นการกระทำหรือการตอบสนองการกระทำทางจิตวิทยาของแต่ละบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ในการตอบสนองสิ่งกระตุ้นภายในหรือภายนอก รวมทั้งเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ทออย่างมีจุดมุ่งหมายสังเกตเห็นได้หรือเป็นกิจกรรมการกระทำต่าง ๆ ที่ได้ผ่านการใคร่ครวญแล้วหรือเป็นไปอย่างไม่รู้ตัว (Goldenson. ๑๙๘๔, หน้า ๙๐) ราชบัณฑิตยสถาน ให้ความหมายพฤติกรรม (Behavior) หมายถึง การกระทำ หรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิดของบุคคลที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจิตใจและภายนอกอาจทำไปโดยไม่รู้ตัว อาจเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์ ผู้อื่นอาจสังเกตการณ์กระทำได้ และสามารถใช้อุปกรณ์ทดสอบได้ (ราชบัณฑิตยสถาน. ๒๕๒๕, หน้า ๕๗๓)

เมื่อพิจารณาคำจำกัดความ และความหมายของคำว่า พฤติกรรม จากนักวิชาการ นักวิจัย พบว่ามีความหมายใกล้เคียงกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม หมายถึง การกระทำ หรืออาการที่ แสดงออกของจิตใจทั้งภายใน และภายนอกที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายในจิตใจและภายนอก อาจทำ โดยรู้ตัว และไม่รู้ตัว อาจเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และไม่พึงประสงค์เป็นการกระทำเพื่อตอบสนอง ความต้องการของบุคคลซึ่งบุคคลอื่นสังเกต และใช้เครื่องทดสอบได้

องค์ประกอบของพฤติกรรม

พฤติกรรมของมนุษย์มีองค์ประกอบ ๗ ประการ (สุชาติดา มะโนทัย. หน้า ๙ - ๑๐ อ้างอิง มาจากCronbach. ๑๙๗๒) ดังนี้

๑. ความมุ่งหมาย (Goal) เป็นความต้องการที่ทำให้เกิดกิจกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นความต้องการบางอย่างสามารถตอบสนองได้ทันทีแต่บางอย่างต้องใช้เวลาอันจึง บรรลุตามความต้องการได้

๒. ความพร้อม (Readiness) คือ ระดับวุฒิภาวะหรือความสามารถที่จำเป็นในการทำ กิจกรรมเพื่อสนองความต้องการ

๓. สถานการณ์ (Situation) เป็นเหตุการณ์ที่เปิดโอกาสให้เลือกทำกิจกรรมเพื่อสนอง ความต้องการ

๔. การแปลความหมาย (Interpretation) ก่อนที่จะทำกิจกรรมหนึ่งลงไปมนุษย์จะ พิจารณาเหตุการณ์ก่อนแล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีการที่เกิดความพึงพอใจมากที่สุดเพื่อตอบสนองความ ต้องการ

๕. การตอบสนอง (Response) เป็นการกระทำกิจกรรมเพื่อสนองความต้องการโดย วิธีการที่ได้เลือกแล้วในขั้นตอนแปลความหมาย

๖. ผลที่ได้รับหรือผลที่ตามมา (Consequence) เมื่อทำกิจกรรมแล้วย่อมได้รับผลการ กระทำนั้น ผลที่ได้รับอาจเป็นไปตามที่คาดคิดหรืออาจตรงข้ามก็ได้

๗. ปฏิกริยาต่อความผิดหวัง (Reaction to Thwarting) ในกรณีที่ไม่สามารถตอบสนอง ความต้องการได้มนุษย์ก็อาจจะย้อนกลับไปแปลความหมายของสถานการณ์และเลือกวิธีการใหม่บูม (Bloom. ๑๙๗๕, หน้า ๖๕ - ๑๙๗) ได้กล่าวถึง พฤติกรรมที่เป็นกิจกรรมทุกประเภท ที่มนุษย์กระทำ อาจเป็นสิ่งสังเกตได้หรือไม่ พฤติกรรมดังกล่าวนี้ ได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วน คือ

๑. พฤติกรรมด้านความรู้ (Cognitive domain) พฤติกรรมด้านความรู้ เป็นกระบวนการ ทางด้านสมองเป็นความสามารถทางด้านสติปัญญาที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ การจำกัดข้อเท็จจริงต่าง ๆ รวมทั้งการพัฒนาความสามารถ และทักษะทางสติปัญญา การใช้ความคิด วิจัยญาณเพื่อ

ประกอบการ ตัดสินใจ จัดจำแนกได้ตามลำดับชั้นจากง่ายไปยากดังนี้

๑.๑ ความรู้ ความจำ (Knowledge) เป็นพฤติกรรมขั้นต้นเกี่ยวกับความจำได้หรือระลึกได้

๑.๒ ความเข้าใจ (Comprehension) เป็นพฤติกรรมที่ต่อเนื่องมาจากความรู้ คือจะต้องมีความรู้มาก่อนถึงจะเข้าใจได้ ความเข้าใจนี้จะแสดงออกมาในรูปของการแปลความ ตีความ และคาดคะเน

๑.๓ การนำไปใช้ (Application) เป็นการนำวิชาการ ทฤษฎี กฎเกณฑ์และแนวคิดต่าง ๆ ไปใช้

๑.๔ การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นขั้นที่บุคคลมีความสามารถ และมีทักษะในการจำแนกเรื่องราวที่สมบูรณ์ใด ๆ ออกเป็นส่วนย่อยและมองเห็นความสัมพันธ์อย่างแน่ชัดระหว่างส่วนประกอบที่รวมเป็นปัญหาหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง

๑.๕ การสังเคราะห์ (Synthesis) เป็นความสามารถของบุคคลในการรวบรวมส่วนย่อยต่าง ๆ เข้าเป็นส่วนรวมที่มีโครงสร้างใหม่ มีความชัดเจน และมีคุณภาพสูง

๑.๖ การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถของบุคคลในการวินิจฉัยดีราคาของสิ่งของต่าง ๆ โดยมีเกณฑ์ที่ใช้ช่วยประเมินค่านี้ อาจเป็นเกณฑ์ที่บุคคลสร้างขึ้นมา หรือมีอยู่แล้วก็ตาม

๒. พฤติกรรมด้านเจตคติ (Affective domain) เจตคติเป็นกระบวนการทางด้านจิตใจ อารมณ์ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ การให้ คุณค่าการปรับปรุงค่านิยม การแสดงคุณลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ รวมไปถึงความเชื่อ ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ กันจะบอกแนวโน้มของบุคคลในการกระทำพฤติกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ องค์ประกอบอื่น ๆ ด้วย ซึ่งได้แบ่งขั้นตอนการเกิดพฤติกรรมด้านเจตคติได้ดังนี้

๒.๑ การรับหรือการให้ความสนใจ (Receiving or Attending) เป็นขั้นตอนที่บุคคลถูกกระตุ้นให้ทราบว่าเหตุการณ์ หรือสิ่งเร้าบางอย่างเกิดขึ้น และบุคคลนั้นมีความยินดี หรือมีภาวะจิตใจพร้อมที่รับหรือให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า นั้น ในการยอมรับนี้ประกอบด้วยความตระหนัก ความยินดีที่ควรรับ และการเลือกรับ

๒.๒ การตอบสนอง (Responding) เป็นขั้นตอนที่บุคคลถูกจูงใจให้เกิดความรู้สึกผูกมัดต่อสิ่งเร้า เป็นเหตุให้บุคคลพยายามทำเกิดปฏิกิริยาตอบสนอง พฤติกรรมขั้นนี้ประกอบด้วย ความยินดีความเต็มใจ และความพอใจที่จะตอบสนอง

๒.๓ การให้ค่านิยม (Valuing) เป็นขั้นที่บุคคลมีปฏิกิริยาซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้น

ยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่าสำหรับตนเอง และได้นำไปพัฒนาเป็นของตนเองอย่างแท้จริง พฤติกรรมขั้นนี้ส่วนมากใช้คำว่า"ค่านิยม" ซึ่งการเกิดค่านิยมนี้ประกอบด้วย การยอมรับ ความชอบและความผูกมัด ค่านิยมเข้ากับตนเอง

๒.๔ การจัดกลุ่มค่านิยม (Organization) เป็นขั้นตอนที่บุคคลจัดระบบค่านิยมต่าง ๆ ให้เข้ากลุ่มโดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมนั้น ในการจัดกลุ่มนี้ประกอบด้วยการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยม และการจัดระบบของค่านิยม

๒.๕ การแสดงลักษณะตามค่านิยมที่ยึดถือ (Characterization by a Value or Complex) พฤติกรรมขั้นนี้ถือว่าบุคคลที่มีค่านิยมหลายชนิดและจัดอันดับของค่านิยมเหล่านั้นจากดีที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด พฤติกรรมเหล่านี้จะเป็นตัวคอยควบคุมพฤติกรรมของบุคคล พฤติกรรมในขั้นนี้ประกอบด้วยการวางแผนแนวทางของการปฏิบัติ และการแสดงลักษณะที่จะปฏิบัติตามแนวทางที่เขากำหนด

๓. พฤติกรรมด้านการปฏิบัติ(Psychomotor domain) พฤติกรรมด้านการปฏิบัตินี้ เป็นการใช้ความสามารถที่แสดงออกทางร่างกาย ซึ่งรวมทั้ง พฤติกรรมที่แสดงออกและสังเกตได้ เป็นพฤติกรรม

ขั้นสุดท้ายที่บุคคลปฏิบัติออกมาโดยมีด้านความรู้ และด้านเจตคติเป็นตัวช่วยให้เกิด พฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่ถูกต้อง แต่กระบวนการในการจะ ก่อให้เกิดพฤติกรรมนี้ต้องอาศัย ระยะเวลาและการตัดสินใจหลายขั้นตอน แต่นักวิชาการก็เชื่อว่า กระบวนการทางการศึกษาจะช่วยให้เกิดพฤติกรรมการปฏิบัติได้ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ (Knowledge) เจตคติ (Attitude) และการปฏิบัติ (Practice)

ชาร์ท (Schwartz, ๑๙๗๕: ๒๘ - ๓๑) ได้ศึกษาถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมที่เกิดจากการเรียนรู้ทั้ง ๓ ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เจตคติ และการปฏิบัติ สามารถสรุปรูปแบบ ของความสัมพันธ์ได้ เป็น ๔ ลักษณะ คือ

1. ความรู้ ↔ เจตคติ ↔ การปฏิบัติ
 เจตคติเป็นตัวกลางที่ทำให้เกิดความรู้และการปฏิบัติ ดังนั้นความรู้มีความสัมพันธ์กับเจตคติและเจตคติมีผลต่อการปฏิบัติ

2. ความรู้ ←
 การปฏิบัติ ←
 เจตคติ ↔
 ความรู้และเจตคติมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันทำให้เกิดการปฏิบัติตามมา

3. ความรู้ ←
 การปฏิบัติ ←
 เจตคติ
 ความรู้และเจตคติต่างกันทำให้เกิดการปฏิบัติได้โดยที่ความรู้ และเจตคติไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กัน

4. เจตคติ
 ความรู้ ↔ การปฏิบัติ

ความรู้มีผลต่อการปฏิบัติทั้งทางตรงและทางอ้อม สำหรับทางอ้อมนั้นมีเจตคติเป็นตัวกลางทำให้เกิดการปฏิบัติตามได้

จากรูปแบบความสัมพันธ์สรุปได้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติและการปฏิบัติที่จะส่งผลทำให้เกิดการปฏิบัติ ที่สามารถวัดได้ด้วยการสังเกต การให้ความรู้ และเจตคติจะเป็นตัวช่วยให้เกิดพฤติกรรมด้านการปฏิบัติที่ถูกต้อง

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ

ในแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ที่จะนำเสนอต่อไปนี้ประกอบไปด้วยความหมาย ประเภท องค์ประกอบของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบ ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

๑. ความหมายของรูปแบบ

มีนักวิชาการได้อธิบายความหมายของรูปแบบไว้หลากหลายทั้งที่สอดคล้องและแตกต่างกัน สามารถสรุปได้ ๖ ลักษณะ ดังนี้

๑.๑ รูปแบบ คือ การสร้างมโนทัศน์เกี่ยวกับชุดของประสบการณ์ โดยอาศัยหลักการ

ของแบบแผนที่เป็นระบบ มีจุดมุ่งหมายให้เกิดความกระจ่างชัดของนิยามความสัมพันธ์และประพจน์ที่เกี่ยวข้องกัน โดยรูปแบบที่มีความเที่ยงตรงจะพัฒนาเป็นทฤษฎีต่อไป (Willer ๑๙๖๗:๑๕) สอดคล้องกับถวัลย์รัฐ วรเทพภูมิพงษ์ (๒๕๔๐: ๒๑-๒๓) ที่กล่าวว่ารูปแบบหมายถึงลักษณะที่พึงปรารถนาซึ่งเป็นอุดมคติหรือเกิดได้ยากในโลกของความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือสิ่งที่อยากได้กับความสมารถที่จะหาสิ่งที่ต้องการนั้นแตกต่างกันมาก

๑.๒ รูปแบบ คือ การจำลองปรากฏการณ์เพื่อให้เข้าใจข้อเท็จจริง ดังที่ Smith (๑๙๖๑: ๔๖๑-๔๖๒) ได้ให้นิยามว่ารูปแบบ คือ การย่อปรากฏการณ์จริงให้เล็กลงเพื่อใช้ทำความเข้าใจข้อเท็จจริง ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ โดยจัดวางแบบแผนให้เข้าใจง่ายขึ้น รูปแบบไม่ใช่ข้อเท็จจริงแต่เป็นตัวแทนของความจริงหรือปรากฏการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้น สอดคล้องกับ Stoner and Wankel (๑๙๘๖: ๑๒) ที่ได้นิยามว่ารูปแบบเป็นการจำลองความจริงของปรากฏการณ์เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนของปรากฏการณ์นั้นให้ง่ายขึ้น สอดคล้องกับนิยามของ Good (๑๙๗๓: ๒๕); Webster (๑๙๘๓: ๑๑๕๔); เสรี ชัดแจ้ง (๒๕๓๘: ๓) และถวัลย์รัฐ วรเทพภูมิพงษ์ (๒๕๔๐: ๒๑-๒๓) ที่ได้สรุปความหมายรูปแบบว่าเป็นรูปแบบของจริง รูปแบบที่เป็นแบบอย่างและแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่างแต่มีขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกติ สอดคล้องกับสมาน อัครภูมิ (๒๕๕๐: ๕) ที่ได้สรุปว่า รูปแบบ หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายหรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบได้พัฒนาและศึกษาเพื่อแสดงหรืออธิบายปรากฏการณ์ให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นหรือในบางกรณีอาจใช้ในการทำนายปรากฏการณ์ที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนอาจใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป สอดคล้องกับรัตนะ บัวสนธ์ (๒๕๕๒: ๑๒๔) ที่กล่าวว่า รูปแบบ คือ แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ยังไม่สมบูรณ์เหมือนของจริงหรือในบางทีว่าเป็นภาพย่อส่วนของทฤษฎีหรือแนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง สอดคล้องกับศักดิ์ชัย ภูเจริญ (๒๕๕๓: ๖๘) ที่ให้ความหมายรูปแบบว่าเป็นการจำลองหรือย่อส่วนแนวความคิด วิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนต่างๆที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบทำให้เข้าใจเรื่องยากๆให้ง่ายขึ้น

๑.๓ รูปแบบ คือ โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ดังที่ Bardo and Hartman (๑๙๘๒: ๗๐); Keeves (๑๙๘๘: ๕๕๙); Willer (๑๙๖๗: ๑๕) และ เสรี ชัดแจ้ง (๒๕๓๘: ๓) ได้ให้นิยามสรุปว่า รูปแบบ คือสิ่งที่แสดงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับอุทุมพร จามรมาน (๒๕๔๑: ๒๒) ที่กล่าวว่ารูปแบบหมายถึงโครงสร้างของความเกี่ยวข้องของหน่วยต่างๆหรือตัวแปรต่างๆ รูปแบบจึงน่าจะมีมากกว่าหนึ่งมิติหลายตัวแปรและตัวแปรต่างๆมีความเกี่ยวข้องกันในเชิง

เหตุและผล สอดคล้องกับรัตนะ บัวสนธิ์ (๒๕๕๒: ๑๒๔) ที่นิยามว่ารูปแบบคือแบบแผนความสัมพันธ์ของตัวแปรหรือสมการทางคณิตศาสตร์ที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า “Mathematical Model”

๑.๔ รูปแบบในทางสังคมวิทยา หมายถึง ภาพของความเป็นจริงทางสังคมที่นักสังคมวิทยาวาดภาพไว้ในสมองเวลาศึกษาสังคมหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของสังคมตามประเพณีที่ใช้กัน โดยรูปแบบนั้นจะประกอบด้วยฐานคติ (assumptions) จำนวนหนึ่งซึ่งเชื่อว่าเป็นความจริง จึงมีอิทธิพลต่อความคิดความอ่านเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของสังคม รูปแบบเป็นเพียงความเป็นจริงทางสังคมส่วนหนึ่งเท่านั้น จะไม่ครอบคลุมสังคมหรือความเป็นจริงทางสังคมทั้งหมด รูปแบบจะเป็นเพียงกรอบความคิดแบบหนึ่งไม่ใช่ทฤษฎี รูปแบบไม่มีลักษณะเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะไม่อาจพิสูจน์ให้เห็นจริงหรือทดสอบความถูกต้องได้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ ๒๕๕๐ : ๒๘๑)

๑.๕ รูปแบบเป็นรูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรม ซึ่งบุคคลแสดงจะออกมาในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น คำอธิบาย แผนผัง ไดอะแกรม แผนภาพ เป็นต้น เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ทศนา แหมมณี ๒๕๔๕:๒๑๘) รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการดำเนินงานและเกณฑ์ต่างๆของระบบที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (วาโร เฟิงส์วีสต์ ๒๕๕๓: ๑๔) ซึ่งสอดคล้องกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (๒๕๔๒: ๙๖๕) ที่ระบุว่ารูปแบบรูปที่กำหนดขึ้นเป็นหลักหรือเป็นแนวซึ่งเป็นที่ยอมรับ และมีความสอดคล้องกับศักดิ์ชัย ภูเจริญ (๒๕๕๓: ๖๘) ที่สรุปไว้ว่ารูปแบบเป็นการจำลองหรือย่อส่วนแนวความคิด วิธีการ กระบวนการ ขั้นตอนต่างๆที่มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เข้าใจเรื่องยากๆให้ง่ายขึ้น

ประเภทของรูปแบบ มีนักวิชาการได้จัดแบ่งรูปแบบไว้หลายประเภท ดังต่อไปนี้

Smith และคณะ (๑๙๘๐ : ๔๖๑) จัดรูปแบบเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) แบ่งเป็น รูปแบบคล้ายจริง (Iconic Model) มีลักษณะคล้ายของจริง เช่น เครื่องบินจำลอง หุ่นไล่กา หุ่นเสื้อผ้า เป็นต้น และรูปแบบเสมือนจริง (Analog Model) มีลักษณะคล้ายปรากฏการณ์จริง เช่น การทดลองในห้อง ปฏิบัติการก่อนจะทำการทดลองกับกลุ่มทดลองจริง เครื่องบินจำลองที่บินได้ เป็นต้น

๒. รูปแบบเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Model) แบ่งเป็น รูปแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative Model) หรือรูปแบบข้อความ (Verbal Model) เป็นการใช้อรรถาธิบายหรือพรรณนาลักษณะงาน คำอธิบายรายวิชา เป็นต้น และรูปแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) หรือรูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Model) เช่น สมการ

และโปรแกรมเชิงเส้น เป็นต้น

Steiner (๑๙๘๘ อ้างถึงใน เสรี ชัดแจ้ง ๒๕๓๘: ๗ และวาโร เฟ็งสวัสต์ ๒๕๕๓:๕) แบ่งรูปแบบออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. รูปแบบเชิงกายภาพ (Physical Model) จำแนกออกเป็นรูปแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model of) แต่มีขนาดย่อ เช่น รูปแบบเครื่องบินที่สร้างเหมือนจริง เป็นต้น และรูปแบบสำหรับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Model for) เป็นรูปแบบจำลองที่ออกแบบไว้เพื่อเป็นต้นแบบผลิตสินค้า ต้องสร้างรูปแบบเท่าของจริงขึ้นมาก่อนแล้วจึงผลิตสินค้าตามรูปแบบนั้น

๒. รูปแบบเชิงแนวคิด (Conceptual Model) จำแนกออกเป็น รูปแบบเชิงแนวคิดของสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model of) เป็นรูปแบบหรือแบบจำลองที่สร้างขึ้นโดยจำลองจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้ว เช่น รูปแบบที่สร้างมาจากทฤษฎีการคงอยู่ของนักเรียนในโรงเรียน เป็นต้น และ รูปแบบเชิงแนวคิดเพื่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Conceptual Model for) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นมาเพื่ออธิบายทฤษฎีหรือปรากฏการณ์ Keeves (๑๙๘๘: ๕๖๑-๕๖๕) ได้แบ่งรูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

๑. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Model) เป็นรูปแบบที่ใช้การเทียบเคียงปรากฏการณ์อย่างหนึ่งเพื่อสร้างความเข้าใจในปรากฏการณ์อีกอย่างหนึ่ง เช่น รูปแบบจำนวนนักเรียนในโรงเรียนเปรียบเทียบมาจากการเปิดน้ำเข้าและปล่อยน้ำออกจากถัง น้ำที่ไหลเข้าถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เข้าโรงเรียน น้ำที่ไหลออกเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่ออกจากโรงเรียน ส่วนน้ำที่เหลือในถังเปรียบเทียบกับจำนวนนักเรียนที่เหลืออยู่ในโรงเรียน

๒. รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) เป็นรูปแบบการบรรยายหรืออธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยการใช้ภาษา แผนภูมิ หรือรูปภาพ เพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในปรากฏการณ์นั้นๆ

๓. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) เป็นรูปแบบที่ใช้สมการทางคณิตศาสตร์เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ รูปแบบนี้นิยมใช้ศึกษาทางพฤกษศาสตร์และการวัดและประเมินผลทางการศึกษา

๔. รูปแบบเชิงสาเหตุ (Causal Model) เป็นการนำเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) มาศึกษารูปแบบเชิงข้อความที่มีตัวแปรสลับซับซ้อนได้ โดยต้องสร้างขึ้นจากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องหรืองานวิจัยที่มีมาแล้ว เขียนในลักษณะสมการเส้นตรงแสดงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างตัวแปรและต้องมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในสภาพการณ์ที่เป็นจริงเพื่อทดสอบรูปแบบ รูปแบบประเภทนี้แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ

ได้แก่ รูปแบบระบบเส้นเดี่ยว (Recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้วยเส้นโยงที่มีทิศทางการเป็นสาเหตุอย่างเดียว โดยไม่มีความสัมพันธ์ย้อนกลับ และรูปแบบระบบเส้นคู่ (Non-recursive Model) เป็นรูปแบบที่แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร โดยความสัมพันธ์ของตัวแปรภายในตัวแปรหนึ่งอาจเป็นทั้งตัวแปรเชิงสาเหตุและเชิงผลพร้อมกัน จึงมีทิศทางความสัมพันธ์ย้อนกลับได้ จากที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของรูปแบบอย่างไรรันขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอธิบายรูปแบบนั้นๆ สำหรับในการวิจัยครั้งนี้จะใช้รูปแบบเชิงข้อความ (Semantic Model) ตามการจัดประเภทของ Keeves ซึ่งเป็นการใช้ภาษา แผนภูมิ และรูปภาพเป็นสื่อในการอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาเพื่อให้เห็นโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ของเทศบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

องค์ประกอบของรูปแบบ

ในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบว่าจะประกอบด้วยอะไร จำนวนเท่าใด มีโครงสร้างและความสัมพันธ์กันอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์ ปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาอยู่ ซึ่งจะออกแบบตามแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และหลักการพื้นฐานในการกำหนดรูปแบบนั้นๆ เป็นหลัก (วาโร เฟ็งสวัสต์ ๒๕๕๓: ๖) ซึ่งจากการทบทวนเอกสารได้พบว่ามีผู้ศึกษาการสร้างรูปแบบและกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไว้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๒.๑ การจำแนกองค์ประกอบของรูปแบบจากการสร้างและพัฒนาารูปแบบต่างๆ

ชื่อผู้สร้าง/พัฒนารูปแบบ	องค์ประกอบของรูปแบบ
Brown and Moberg (๑๙๘๐: ๑๖-๑๗) สังเคราะห์รูปแบบจากแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) กับหลักการบริหาร ตามสถานการณ์ (Contingency Approach)	๑) สภาพแวดล้อม (Environment) ๒) เทคโนโลยี (Technology) ๓) โครงสร้าง (Structure) ๔) กระบวนการจัดการ (Management Process) ๕) การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)
Evancevich and others (๑๙๘๙: ๑๖) รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของ ระบบเปิด(open System)	๑) ปัจจัยนำเข้า (Input) ๒) กระบวนการ (Process) ๓) ผลผลิต (Output) ๔) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม (Environment Feedback)
ทีศนา เขมมณี (๒๕๔๗: ๑๖)	๑) วัตถุประสงค์ แนวคิด ๒) บริบทและเงื่อนไข ๓) ยุทธศาสตร์ กระบวนการดำเนินงาน ๔) ผลที่ได้รับจากการนำรูปแบบไปใช้
สมาน อิศวภูมิ (๒๕๕๐: ๑๐)	๑) วัตถุประสงค์ ๒) ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ ๓) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ ๔) วิธีการดำเนินงาน ๕) แนวการประเมินรูปแบบ ๖) คำอธิบายประกอบรูปแบบ ๗) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้
เดช เฉิดสุวรรณรักษ์ (๒๕๕๐: บทคัดย่อ) : ตัวแบบการบริหารจัดการกากของเสียและ สารอันตรายจากอุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อย่างยั่งยืน (PERSON Model)	๑) หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (P-Polluters pay principle) ๒) การให้ความรู้แก่ประชาชนเพื่อการสร้าง จิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม (E-Education)

ตารางที่ ๒.๑ (ต่อ)

ชื่อผู้สร้าง/พัฒนารูปแบบ	องค์ประกอบของรูปแบบ
(ต่อ) เดช เฉิดสุวรรณรักษ์ (๒๕๕๐: บทคัดย่อ) : ตัวแบบการบริหารจัดการกากของเสียและ สารอันตรายจากอุปกรณ์ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์อย่างยั่งยืน (PERSON Model)	๓) การออกกฎหมาย ข้อกำหนด ระเบียบและการ บังคับใช้และหลัก ๓Rs (R-Regulation) ๔) ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (S-Sufficient economy) ๕) การปรับองค์การภาครัฐใหม่โดยมีเจ้าภาพที่เป็น ผู้รับผิดชอบโดยตรง มีหลักธรรมาภิบาลที่ทุกภาค ส่วนต้องยึดปฏิบัติ (O-Organization) ๖) ความร่วมมือแบบเครือข่ายแบบพหุภาคี (N- (Networking))
สมคิด ทับทิม (๒๕๕๐: ๑๔๕) รูปแบบการ จัดการขยะโดยชุมชนด้วยการมีส่วนร่วมของ คนเก็บขยะด้วยการให้ค่าปรึกษาและร่วม พิจารณาอย่างรอบคอบจากหน่วยงาน ภาครัฐและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง	๑) คนเก็บขยะรับซื้อของเก่า ๒) ร้านรับซื้อของเก่า ๓) ชุมชน ๔) หน่วยงานจัดการขยะภาครัฐ ๕) การหมุนเวียนนำกลับมาใช้ใหม่ ๖) ผลผลิต ๗) ขยะตกค้าง
ศักดิ์ชัย ภูเจริญ (๒๕๕๓: ๒๑๕) รูปแบบ การพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน	๑) แนวคิดหลักการกำกับรูปแบบ ๒) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ๓) กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของ ผู้บริหารโรงเรียน ๔) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้
ภควา มุสิกวัน (๒๕๕๕: บทคัดย่อ) รูปแบบ การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของ ผู้นำชุมชน	๑) หลักการและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ๒) คุณลักษณะความเป็นผู้นำที่ต้องพัฒนา ๓) การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำ ๔) เงื่อนไขความสำเร็จและตัวชี้วัดความสำเร็จของ รูปแบบ

ตารางที่ ๒.๑ (ต่อ)

ชื่อผู้สร้าง/พัฒนารูปแบบ	องค์ประกอบของรูปแบบ
Portland State University(๒๐๑๒: ๒) PORTLAND'S C.L.E.A.N. MODEL	๑) การสื่อสารกับคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้อง ให้เข้าใจเป้าหมาย (C-Communicate) ๒) การเตรียมความพร้อมและจัดหาสิ่ง อำนวยความสะดวกในการทำงาน (L-Location) ๓) การให้ความรู้แก่พนักงานและลูกค้าโดย ใช้สัญลักษณ์และข้อความ (E-Educate) ๔) การแจ้งให้ผู้ชายอื่นๆและตัวแทน จำหน่ายทราบถึงเป้าหมายที่ยั่งยืนของการ ดำเนินงาน (A-Align) ๕) การระบุและกำจัดแหล่งที่มาของขยะ (N-Notice)
สุริส ตั้งไพฑูริย์ (๒๕๕๖: ๒๐๐) ตัวแบบการนำ นโยบายการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ไปปฏิบัติ	๑) ภาวะผู้นำ ๒) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการ จัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ ๓) ความชัดเจนเข้าใจง่ายของนโยบาย ๔) การยอมรับนโยบายของผู้ปฏิบัติงานใน การจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์

จากตารางที่ ๒.๑ นำมาวิเคราะห์ความถี่ขององค์ประกอบต่างๆของรูปแบบ ได้ดังตารางต่อไป

ตารางที่ ๒.๒ ความถี่ขององค์ประกอบต่างๆของรูปแบบที่ถูกสร้างหรือพัฒนา

องค์ประกอบ	Brown & Evancevich & others	Portland State University	ทีศนา แซมมณี	สมาน อัครภูมิ	สมคิด ทัพบิม	เดช เฉิดสุวรรณ	ศักดิ์ชัย ภิเจริญ	ภควา มลิกวัน	สร้อย ตังไพฑูริย์	ความถี่
๑. ทฤษฎีพื้นฐานและหลักการของรูปแบบ				/		/	/	/		๔
๒. สภาพแวดล้อม/ บริบทและเงื่อนไข/ ปัจจัยนำเข้า	/	/	/	/	/			/	/	๖
๓. วัตถุประสงค์/ การแจ้งให้ทราบเป้าหมาย			/	/	/		/	/		๕
๔. เทคโนโลยี/ การเตรียมความพร้อมและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงาน	/		/		/					๓
๕. โครงสร้าง/ การปรับองค์การ/ ความร่วมมือแบบเครือข่ายแบบพหุภาคี	/		/		/	/			/	๕
๖. กระบวนการ/ ยุทธศาสตร์/ ระบบงานและกลไกของรูปแบบ/ วิธีการดำเนินงาน	/	/		/	/		/	/		๖
๗. การสื่อสาร/ การให้ความรู้/ การสร้างจิตสำนึก/ การพัฒนาคุณลักษณะ			/			/		/	/	๔

ตารางที่ ๒.๒ (ต่อ)

องค์ประกอบ	Brown & Moberg	Evancevich & others	Portland State University	ทีศนา แซมเมณี	สมาน อัครภูมิ	สมคิด ทัพบิม	เดช เม็ดสุวรรณ	ศักดิ์ชัย ภิเจริญ	ภาควา มลิกวัน	สร้อย ติ่งเพชรีย์	ความถี่
๘. การตัดสินใจสั่งการ/การออกกฎหมาย ข้อกำหนดระเบียบและการบังคับใช้/ความชัดเจนของนโยบาย/แจ้งให้ทราบเป้าหมาย	/		/				/			/	๑
๙. แนวการประเมินรูปแบบ/แนวทางการนำรูปแบบไปใช้					/			/			๒
๑๐. คำอธิบายประกอบรูปแบบ/ คุณสมบัติที่ต้องพัฒนา/การระบุและกำจัดแหล่งที่มาของการปนเปื้อน			/		/				/		๓
๑๑. ผลที่ได้รับจากการนำรูปแบบไปใช้/ ผลผลิต/ ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม/ ขยะตกค้าง		/		/		/					๓
๑๒. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้/ เงื่อนไขความสำเร็จ/ ตัวชี้วัด/ การยอมรับนโยบายของผู้ปฏิบัติงานในการจัดการขยะ					/				/	/	๓

จากตารางที่ ๒.๒ จะเห็นได้ว่าการกำหนดขององค์ประกอบของรูปแบบแต่ละอย่างนั้นจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับว่าจะนำรูปแบบไปใช้ในเรื่องใด ซึ่งการจะนำรูปแบบไปใช้ให้มีประโยชน์สูงสุดนั้นต้องมีลักษณะที่สำคัญคือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายผลทำนายได้กว้างขวางขึ้นและสามารถพัฒนาไปสู่แนวคิดใหม่ๆได้ รูปแบบที่ดีควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างตัวแปรมากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงธรรมดา รูปแบบควรนำไปสู่การทำนายผลที่ตามมาซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยเมื่อทำการทดสอบรูปแบบแล้วถ้าปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์รูปแบบนั้นต้องถูกยกเลิก รูปแบบควรอธิบายโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลของเรื่องที่ได้ศึกษาได้อย่างชัดเจน รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิดรวบยอด (Concept) และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรใหม่ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มองค์ความรู้ (Body of Knowledge) ในเรื่องที่กำลังศึกษา และรูปแบบในเรื่องใด จะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับกรอบของทฤษฎีในเรื่องนั้นๆ (วาโร เฟ็งสวัสต์ ๒๕๕๓: ๖)

การพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบแบ่งเป็น ๒ ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างหรือพัฒนารูปแบบและการตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ดังต่อไปนี้ (วาโร เฟ็งสวัสต์ ๒๕๕๓: ๙-๑๑)

๑. ขั้นตอนการสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อนเป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง และอาจศึกษารายกรณีหน่วยงานที่ดำเนินการในเรื่องนั้นๆได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษาจะถูกนำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่างๆ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้นหรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ซึ่งการพัฒนารูปแบบขั้นตอนนี้ต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ โดยมีขั้นตอนย่อย ดังนี้

๑.๑ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้นำสารสนเทศมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

๑.๒ การศึกษาจากบริบทจริง ในขั้นตอนนี้อาจดำเนินการได้หลายวิธี ดังนี้

๑) การศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงานจากความคิดเห็นบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยการสัมภาษณ์ สอบถาม สัมภาษณ์ หรือการสนทนากลุ่ม

๒) การศึกษารายกรณีหรือพหุกรณี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จหรือ มีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษาเพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

๓) การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการศึกษาอาจใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม เป็นต้น

๑.๓ การจัดทำรูปแบบอย่างไรก็ตามในงานวิจัยบางเรื่องนอกจากจะศึกษาตามขั้นตอนที่กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยอาจศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้กระบวนการวิจัยแบบเดลฟายหรือการสนทนากลุ่มในการพัฒนารูปแบบก็ได้

๒. ขั้นตอนการทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมาถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบของบุคคลอื่นและผลการวิจัยที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งมีความจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ หรือเป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือการทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่างๆในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม สมัยขึ้น การทดสอบรูปแบบอาจกระทำได้ใน ๔ ลักษณะ ดังนี้

๒.๑ การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด ได้แก่ การประเมินที่พัฒนาโดย The Joint Committee on Standards of Educational Evaluation ภายใต้การดำเนินงานของ Stufflebeam และคณะ (สุวิมล ว่องวานิช ๒๕๔๙: ๕๔-๕๖) ได้เสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ประกอบด้วยมาตรฐาน ๔ ด้าน ดังนี้

๑) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

๒) มาตรฐานความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

๓) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านนี้เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

๔) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

๒.๒ การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในการทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ หรือการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ หรือทำการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติ แต่งานวิจัยบางเรื่องต้องการความละเอียดอ่อนมาก กว่าการได้ตัวเลขแล้วสรุป ซึ่ง Eisner (อ้างถึงใน วาโร เฟ็งสวีสต์ ๒๕๕๓: ๑๐-๑๑) ได้เสนอแนวคิดการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีแนวคิด ดังนี้

๑) การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้ง เฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การตัดสินใจเสมอไป แต่ก็อาจผสมผสานกับปัจจัยต่างๆในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจักษณ์ญาณ ของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

๒) การประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง ในเรื่องที่จะประเมินโดย พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัย ผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาวินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ จะต้อง ใช้ ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษา ระดับสูงมากขึ้นเพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขา ซึ่งในวงการศึกษาลงจึงนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่อง ที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

๓) รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือใช้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลพินิจที่ดี ซึ่งมาตรฐานและเกณฑ์การ พิจารณานั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒินั่นเอง

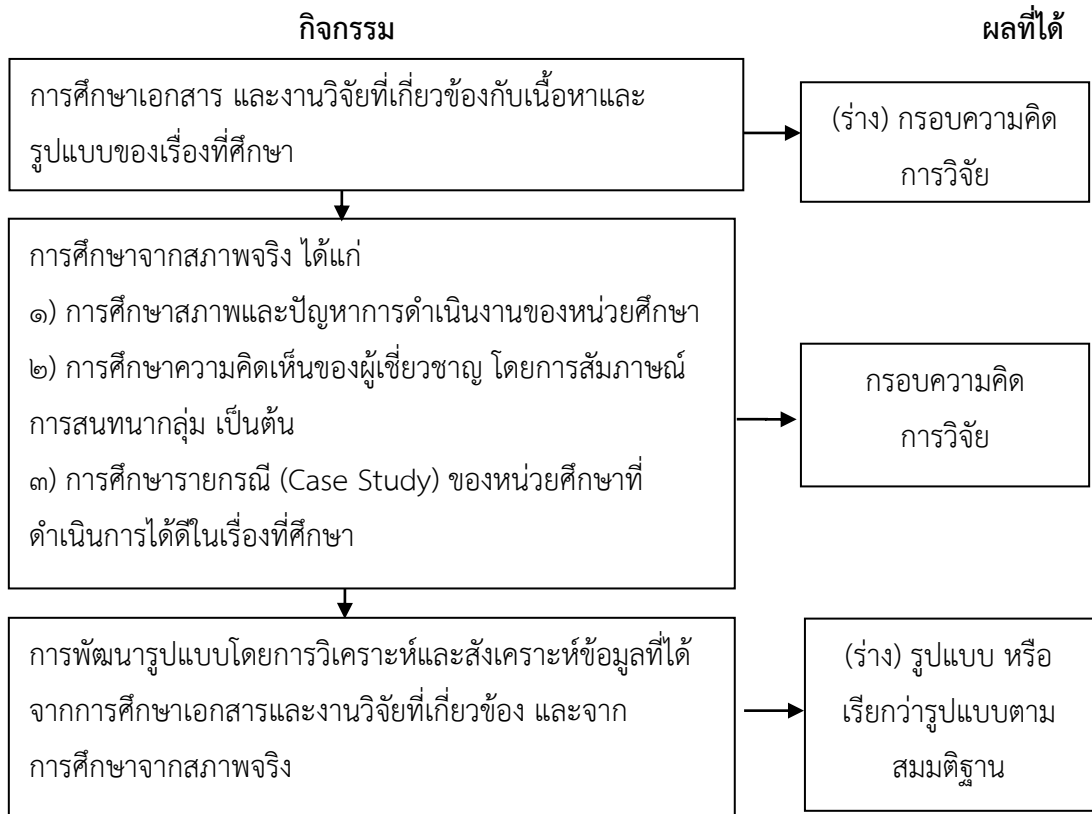
๔) รูปแบบการประเมิน ที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของ ผู้ทรงคุณวุฒิตามอรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคน โดยนับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะ นำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ

๒.๓ การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้อง วิธีนี้มักใช้ กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย โดยเมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็น แบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อจะนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับ ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

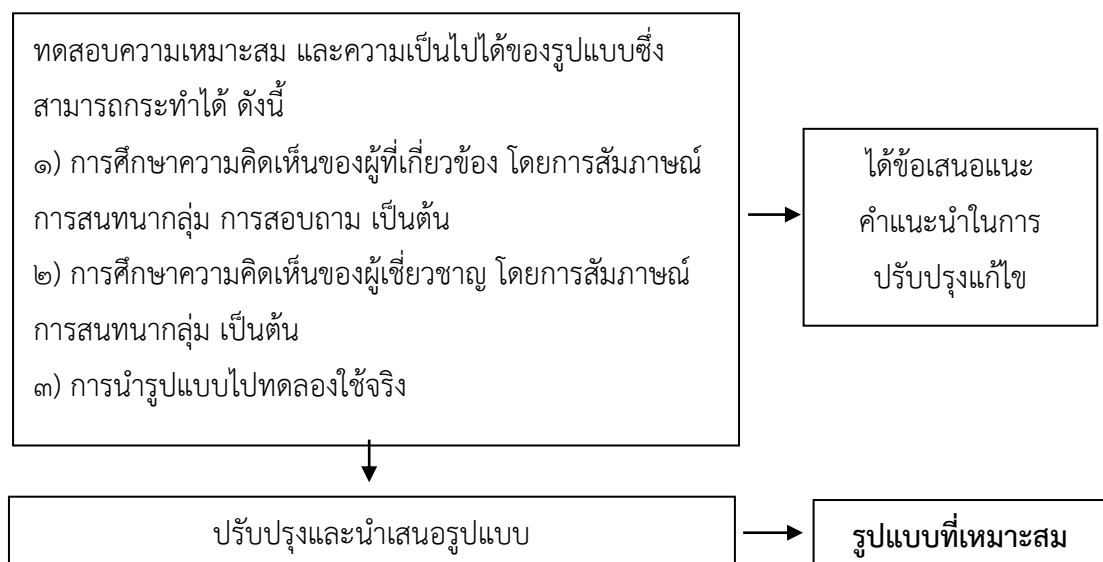
๒.๔ การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบโดยการ ทดลองใช้รูปแบบนี้ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายและมีการดำเนิน ตามกิจกรรมอย่างครบถ้วนผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

การพัฒนาแบบสามารถสรุปได้ดังภาพที่ ๓ ต่อไปนี้

ขั้นที่ ๑ การพัฒนาแบบ

ขั้นที่ ๒ ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบ

โรงเรียนวัดเจริญธรรม“เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์”

ตั้งอยู่เลขที่ ๗๗/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลภาชี อำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รหัสไปรษณีย์ ๑๓๑๔๐ โทรศัพท์ ๐๓๕-๓๑๑๒๘๑ โทรสาร ๐๓๕-๓๑๑๒๘๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ เขตพื้นที่บริการ ๓ หมู่บ้านได้แก่หมู่ที่ ๑,๓ และหมู่ที่ ๗ ตำบลภาชี อำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน

โรงเรียนวัดเจริญธรรมฯ ตั้งอยู่เลขที่ ๗๗/๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลภาชี อำเภอกาชี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๔ โดยมีพระอธิการอินทร์ อิสสรปัญญา เจ้าอาวาสวัดเจริญธรรม เป็นผู้จัดตั้งขึ้น สอนเด็กที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณวัด

พ.ศ. ๒๔๘๕ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นโรงเรียนประชาบาล มีชื่อว่า โรงเรียนประชาบาล ตำบลโคกม่วง ๑ (บ้านวัด) โดยมีนายอำเภอกุทัย (เพราะอำเภอกาชีขณะนั้นเป็นกิ่งอำเภอกาชีขึ้นกับอำเภอกุทัย) เห็นสมควรให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนประชาบาล ชนิดนายอำเภอจัดตั้ง ซึ่งมีนายฟอย ทองอิม เป็นครูใหญ่คนแรก

พ.ศ. ๒๔๘๕ ทางกรมการศาสนาได้เปลี่ยนชื่อวัด เป็นวัดเจริญธรรม โรงเรียนจึงได้ชื่อว่า โรงเรียนวัดเจริญธรรม และอาศัยศาลาการเปรียญของวัดเป็นที่เรียนเรื่อยมา

พ.ศ. ๒๕๐๔ พระอธิการอินทร์ อิสสรปัญญา เจ้าอาวาส นายมานพ ปทุมมาศ ศึกษาธิการ อำเภอกาชี นายสุจิต ศิริยุทธ ได้ร่วมกันวางแผนก่อสร้างอาคารถาวรขึ้น ด้วยได้รับความร่วมมือจากนายประเสริฐ บุญสม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ช่วยติดต่อกับ นายเพ็ญ ศรีภูธร ผู้จัดการบริษัทสีลมก่อสร้างจำกัด ได้มอบเงินจำนวน ๑๓๐,๐๐๐ บาท ให้เป็นทุนก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ๐๐๔ กรมสามัญศึกษา เป็นจำนวนเงิน ๑๐,๐๐๐ บาท อีก ๓๐,๐๐๐ บาท ตั้งเป็นมูลนิธิประจำโรงเรียนสำหรับช่วยเหลือนักเรียนยากจนของโรงเรียน และในปีเดียวกันนี้ ทางกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดสรรงบประมาณสมทบ จำนวน ๒๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อดำเนินการก่อสร้างอาคารเรียน เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๗ และขอเปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่จากโรงเรียนวัดเจริญธรรม เป็นโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์”

ในปีการศึกษา ๒๕๖๕ มีจำนวนนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ๒ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๔๕ คน ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาจำนวน ๒๐ คน โดยมีนายวัชรวิทย์ คุรุรัฐปิยสกุล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา

วิสัยทัศน์

โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” เป็นโรงเรียนที่มีการบริหารเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม มุ่งมั่นให้นักเรียนอ่านออกเขียนได้ในระดับสูง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความ สามารถตามมาตรฐานหลักสูตร โดยครูมืออาชีพและเป็นผู้นำทางวิชาการ

พันธกิจ

๑. มุ่งเน้นการบริหารเชิงคุณภาพแบบมีส่วนร่วม
๒. พัฒนานักเรียนให้อ่านออกเขียนได้ในระดับสูง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถตามมาตรฐานหลักสูตร
๓. พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพและเป็นผู้นำทางวิชาการ

เป้าประสงค์

๑. โรงเรียนมีระบบบริหารและระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็ง ด้วยความร่วมมือที่ดีกับชุมชน ผู้ปกครอง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๒. นักเรียนมีความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ในระดับสูง มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามมาตรฐานและหลักสูตร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
๓. ครูมีทักษะในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ มีความสามารถในการใช้ ICT และสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่จัดการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บุญทริก ศิริกิจจาจร (๒๕๕๓, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง กองทุนการออมแห่งชาติ (National Savings Fund) การออมในทุกภาคส่วนถือเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญสำหรับประเทศ การปลูกฝังนิสัยรักการออม การสอนวินัยในการออม รวมถึงการรู้จักวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ก็ถือเป็นการสร้าง เสถียรภาพและความยั่งยืนให้ระบบเศรษฐกิจ โดยการออมที่มากพอจะทำให้ประเทศไม่ต้องอาศัยการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศ การสร้างภูมิคุ้มกันของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย

วันชัย ธรรมสังการ และคณะ (๒๕๖๒, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทางเลือก : วัฒนธรรมการออมของเด็กและเยาวชน โรงเรียนบ้านในสวน ตำบลวังใหม่ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพัฒนาระบบวัฒนธรรมการออมของเด็กและเยาวชน โรงเรียนบ้านในสวน วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ได้แก่ ระยะเตรียมความพร้อม ระยะปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (การเตรียมชุมชน การวิเคราะห์บริบทชุมชน และการ

เสริมสร้างระบบวัฒนธรรมการออมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการ PAOR : วางแผน ปฏิบัติ สังเกตการณ์ และสะท้อนผล) และระยะสรุปบทเรียน เครื่องมือ วิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกต และการสนทนากลุ่ม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา และนำเสนอใน ลักษณะพรรณนาความ ผลการศึกษา แบ่งเป็น ๒ ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ ๑ กระบวนการออมทรัพย์ มี ๒ ขั้นตอน ได้แก่ขั้นตอน การสร้างความตระหนัก และขั้นตอนปฏิบัติการออมทรัพย์ และส่วนที่ ๒ ระบบวัฒนธรรมการออมทรัพย์มี ๒ ส่วน ได้แก่ศูนย์ประสานงาน และวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้และ ภูมิปัญญา ที่ประกอบด้วย การบอกเล่าเรื่องราว ปฏิบัติเป็นแบบอย่าง และฝึกปฏิบัติการออมทรัพย์ ๒ รูปแบบ คือ การออมทรัพย์แบบปัญญา (การจัดตั้งวงดนตรี การทำสับประรดกวน และห้องสมุด โรงเรียนบ้านในสวน) และการออมทรัพย์แบบปศุสัตว์ (การเลี้ยงหมูหลุมสมุนไพร การเลี้ยงไก่พื้นบ้าน การเลี้ยงวัวพื้นบ้าน และการเลี้ยงปลาตกในบ่อซีเมนต์) และนอกจากนี้ยังได้ศึกษา เรื่อง “กระบวนการ ระบบ และรูปแบบวัฒนธรรมการออม ชุมชนบ้านท่าดินแดงออก จังหวัดพัทลุง” งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา กระบวนการ ระบบ และรูปแบบวัฒนธรรมการออม ของชุมชน บ้านท่าดินแดงออก อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ทั้งการสัมภาษณ์แบบ ไม่เป็นทางการกึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต จากผู้ให้ ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำชุมชน คณะทำงานแผนแม่บท ชุมชน ประชาชนชาวบ้าน แกนนำ เด็กและเยาวชนที่ เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๒๓ คน วิเคราะห์ข้อมูล เชิงเนื้อหา และนำ เสนอในลักษณะพรรณนาความ ผลวิจัยพบว่า กระบวนการออมทรัพย์ มี ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้างความตระหนัก เกิด จากการกล่อมเกลามาจาก ครอบครัว ๒) ปฏิบัติการ ออมทรัพย์ เกิดขึ้นได้หลากหลายตามบริบทของ ครอบครัว เช่น ออมความรู้ จากโรงเรียน หลักคำสอนทางศาสนา ๓) การขยายกิจกรรมออม ทรัพย์ เช่น ปลุกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ และ ๔) การถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาการออม เช่น นำ ความรู้ไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน ระบบวัฒนธรรมการออม มี ๓ ระบบ ได้แก่ ๑) สถาบัน ทางสังคม เช่น ครอบครัว วัด โรงเรียน เป็นหน่วยที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมความรู้ ความสามารถ การเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ๒) องค์ความรู้ และภูมิปัญญา เป็นทรัพย์ที่มีคุณค่าต่อการดำเนินชีวิตในชุมชน เช่น การปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์ และ ๓) วิธีการถ่ายทอด เป็นกระบวนการสื่อสาร ระหว่างกันเพื่อให้รับรู้ถึงคุณค่าการออม เช่น การ ปฏิบัติ ให้เห็นเป็นตัวอย่าง การเล่าเรื่อง การฝึก ให้ปฏิบัติ และรูปแบบวัฒนธรรมการออม มี ๕ รูปแบบ ได้แก่ ๑) การออมทรัพย์แบบปศุสัตว์ เช่น การเลี้ยงวัว หมู ไก่ ปลาตก ๒) การออมทรัพย์แบบ กสิกรรม เช่น ทำ นา สวนยางพารา สวนผสมผสาน ๓) การออมทรัพย์แบบอสังหาริมทรัพย์และวัตถุ ที่มีมูลค่า เช่น ที่ดิน ทองคำ พระเครื่องและวัตถุ โบราณ ๔) การออมทรัพย์แบบปัญญา เช่น เข้าร่วม ประชุมฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อ่านหนังสือ และ ๕) การออมทรัพย์แบบเงินเหรียญและธนบัตร เช่น

เก็บเงินในกระปุกออมสิน การเล่นแชร์ เงินสัจจะ ซึ่งความรู้ี้จะเป็นข้อมูลเพื่อใช้ส่งเสริมพฤติกรรมการออมของคนในชุมชนต่อไป

สุนทร ตันสกุล, อรุณ จุติผล และสมาน อัครภูมิ (๒๕๖๓, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการธนาคารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล” การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างแนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการธนาคารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น ๓ ตอน คือ ๑) ศึกษาข้อมูลและลักษณะการบริหารโครงการธนาคารโรงเรียน ๒) วิเคราะห์และสร้างแนวทางการพัฒนา การบริหารโครงการธนาคารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล และ ๓) ประเมินแนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการธนาคารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารธนาคาร พนักงานธนาคาร ครู และคณะกรรมการโครงการธนาคารโรงเรียน ในภาคใต้ฝั่งอันดามัน จำนวน ๓๕๐ คน โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ๑. ลักษณะการบริหารโครงการธนาคารโรงเรียน จะประกอบด้วย ผู้ที่เกี่ยวข้องหลัก ๕ ส่วนคือ ผู้บริหารธนาคาร พนักงานธนาคาร ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และนักเรียนที่เป็นคณะกรรมการธนาคารโรงเรียน ปัจจัยแห่งความสำเร็จคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารเชิงระบบ การบูรณาการศาสตร์พระราชาเกี่ยวกับการออม ๒. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการธนาคารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาหลักที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุดคือ ๑) ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการ บริหารธนาคารโรงเรียน ๒) การบริหารจัดการโครงการธนาคารโรงเรียนที่ดี ๓) การมีแนวปฏิบัติที่ตรงกัน ๔) การบูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๕) นโยบายการส่งเสริมการออมทรัพย์ที่ชัดเจน ๖) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ๗) เทคโนโลยี และ ๘) การสื่อสารภายในโรงเรียนที่ดี

๓. ผลการประเมิน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ/ผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารโครงการธนาคาร โรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีความเหมาะสม เป็นไปได้

วิโรจน์ เจริญลักษณ์ และกนกกาญจน์ เสมแก้ว (๒๕๖๐, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมของธนาคารออมสิน กรณีศึกษาโครงการธนาคารโรงเรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษากิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โครงการธนาคาร โรงเรียน ของธนาคารออมสิน และ ๒) เพื่อศึกษาความสำเร็จจากกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม โครงการ ธนาคารโรงเรียน ของธนาคารออมสิน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการ สัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้จัดการธนาคารออมสิน สาขาพนมทวน พนักงานผู้ดูแลโครงการ ครูและนักเรียนผู้ดำเนินโครงการของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์

จำนวน ๖ คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหา และ นำเสนอรูปแบบการพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า ๑) โครงการธนาคารโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักและรักการออมทรัพย์ ทำให้เด็กนักเรียนมีโอกาสออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ช่วยฝึกให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้ระบบงานธนาคาร ฝึกความรับผิดชอบ รู้จักเสียสละ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เริ่มต้นการเป็นคนมีระเบียบ และที่สำคัญคือ การให้เด็กรู้จักความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งเป็นหัวใจของการเป็น คนดีนำไปสู่สังคมที่ดี สำหรับรูปแบบของธนาคารโรงเรียน มีลักษณะเป็นการจำลองธนาคารที่ใกล้เคียงกับ ธนาคารจริงมากที่สุดไปไว้ในโรงเรียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา และพนักงานธนาคารออมสินสาขาใกล้เคียงเป็นพี่เลี้ยง ผู้ที่เข้าร่วมโครงการทำหน้าที่บริหารจัดการ และให้บริการนักเรียนในสถานศึกษานั้น ๒) ปัจจัยแห่ง ความสำเร็จในการดำเนินโครงการธนาคารโรงเรียน ธนาคารออมสิน วัดได้จากความซื่อสัตย์ในการให้บริการ ความถูกต้องเหมาะสมในการให้บริการ ความเชี่ยวชาญ การติดต่อสื่อสาร และความเอาใจใส่ ส่งผลให้เกิด ประโยชน์คือ มีสถานที่สำหรับการฝากและถอนเงินอย่างสะดวก มีจิตใจที่รักการออม และมีการเก็บออมเงินอย่างสม่ำเสมอ และนักเรียนที่ฝากเงินกับธนาคารโรงเรียนจะได้รับสิทธิพิเศษในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การศึกษาครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการธนาคารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ซึ่งได้เสนอวิธีการดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล
๒. ขั้นตอนการดำเนินงาน
๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
๔. ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ
๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล
๖. การจัดทำข้อมูล
๗. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ จำนวน ๑๓๒ คน

ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมการ

๑.๑ กลุ่มวิชาการที่ ๔ ได้นำเสนอแผนปฏิบัติการจิตวิทยาเพื่อเสริมสร้างวินัยการออม ละครได้รับคำแนะนำจากคณาจารย์ของสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง ในการปรับแผนให้เหมาะสมกับช่วยวัยของกลุ่มเป้าหมาย

๑.๒ ประชุมคณะทำงาน ประกอบด้วย คณะผู้ดำเนินการกลุ่มที่ ๔ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์” จำนวน ๒๐ คน ณ ห้องประชุมโรงเรียนวัด

เจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” โดยร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นปฏิบัติการ

ปฏิบัติการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านออม การสร้างและใช้สื่อ รวมทั้งทักษะความสามารถในการสื่อสาร ให้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ของโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” จำนวน ๑๓๒ คน โดยผ่านกระบวนการปฏิบัติจิตวิทยา เพื่อพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนของโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” ได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ด้านการออม นำไปสู่การสร้างวินัยการออม และด้านทักษะในการสื่อสาร และการใช้สื่อ ในรูปแบบต่างๆ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการรณรงค์ส่งเสริมการออมในโรงเรียน และชุมชน

ขั้นตอนที่ ๓ ประเมินผลการปฏิบัติ

นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถาม และใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมปฏิบัติการจิตวิทยาโดยแย่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๑๐ กลุ่ม ๆ ละ ๙-๑๐ คน สัมภาษณ์โดยสมาชิกของกลุ่มที่ ๔ ให้กลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ ๔ ขั้นสะท้อนผลและสร้างรูปแบบ

คณะทำงานและทีมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการสร้างวินัยการออม และ คณะผู้วิจัยร่วมกันสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ได้สร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จำนวน ๓ ฉบับ ประกอบไปด้วย

๑. แบบสอบถาม ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ ๒ ระดับพฤติกรรมกรมการ

ออมของนักเรียนของนักเรียนจำนวน ๑๘ ข้อคำถาม ใน ๓ ด้าน คือ ๑) การวางแผนการออมเงินของนักเรียน ๒) วิธีการออมเงินของนักเรียน และ ๓) คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน

๒. แบบสัมภาษณ์ ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยแย่งกลุ่มเป้าหมาย ออกเป็น ๑๐ กลุ่ม ๆ ละ ๙-๑๐ คน สัมภาษณ์โดยสมาชิกของกลุ่มที่ ๔ ให้กลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบแบบสัมภาษณ์ ใน ๓ ด้าน คือ ๑) การวางแผนการออมเงินของนักเรียน ๒) วิธีการออมเงินของนักเรียน และ ๓) คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน

๓. แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ผู้ประเมิน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๗ ท่าน โดยมีประเด็นคำถาม จำนวน ๕ ข้อคำถามคือ ๑) หลักการของรูปแบบ ๒) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ๓) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ ๔) การประเมินรูปแบบ และ ๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

๑. ศึกษาเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ และวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๒. สร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จำนวน ๓ ฉบับ ประกอบไปด้วย

๒.๑ แบบสอบถาม ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ ๒ ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

๒.๒ แบบสัมภาษณ์ ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยแย่งกลุ่มเป้าหมาย ออกเป็น ๑๐ กลุ่ม ๆ ละ ๙-๑๐ คน สัมภาษณ์โดยสมาชิกของกลุ่มที่ ๔ ให้กลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบแบบสัมภาษณ์

๒.๓ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ผู้ประเมิน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๗

๓. นำเครื่องทั้ง ๓ ฉบับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการ รูปแบบวิธีการความสอดคล้องของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา ซึ่งเป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทยฐานะผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชี่ยวชาญ และ ผู้อำนวยการโรงเรียน วิทยฐานะผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ อีก ๒ ท่าน

จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเที่ยงตรงในเนื้อหาสาระโดยพิจารณาจากค่า IOC = ๐.๕๐ - ๑.๐๐ ของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน มีความครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาเพียงใด

๔. ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทุกรายการจึงได้ต้นฉบับเครื่องมือที่สมบูรณ์

๕. นำเครื่องมือฉบับที่ ๑ แบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวัดบางเคียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๒ จำนวน ๓๐ คน และนำผลการทดลองใช้ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, ๑๙๙๐ : ๒๐๔) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .๘๙

๖. จัดทำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเท่ากับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่อวิญญูศรีวิญญูธรรมา” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน ๑๓๒ ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ ๑๐๐ รวมถึงใช้แบบสัมภาษณ์ตามกระบวนการจิตวิทยาตามแผนงานที่กำหนดไว้

การจัดทำข้อมูล

๑. การหาคุณภาพของเครื่องมือ

๑.๑ หาค่าความเที่ยงตรงตามตารางโครงสร้างของแบบประเมิน โดยใช้ดัชนี ความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC)

๑.๒ หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน ใช้ค่าความสอดคล้องภายในแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓. การแปลความหมายของการประเมิน (กาญจนา วัฒนา. ๒๕๔๔ : ๙๙)

๕ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

- ๓ หมายถึง ระดับพฤติกรรมกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
- ๒ หมายถึง ระดับพฤติกรรมกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
- ๑ หมายถึง ระดับพฤติกรรมกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๑. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนน

$(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

๒. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

๒.๑ ค่าความเที่ยงตรงตามตารางโครงสร้างของแบบประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Consistency)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

๒.๒ ค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมิน ใช้ค่าความสอดคล้องภายในแบบ สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ
	S_t^2	แทน	คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล”

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์แบบประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล”

ตอนที่ ๑ ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

ตารางที่ ๔.๑ จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปและแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๖๐	๔๕.๔๕
หญิง	๓๒	๕๔.๕๕
รวม	๑๓๒	๑๐๐.๐๐
ระดับชั้น		
ประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๔	๓๓.๓๓
ประถมศึกษาปีที่ ๕	๔๕	๓๔.๐๙
ประถมศึกษาปีที่ ๖	๔๓	๓๒.๕๘
รวม	๑๓๒	๑๐๐.๐๐

ตารางที่ ๔.๑ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพผู้ปกครอง		
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๒๔	๑๘.๑๘
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	๔๖	๓๕.๘๕
รับจ้าง	๓๗	๒๘.๐๓
เกษตรกรกรรม	๒๕	๑๘.๙๔
รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน		
ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท	๒๖	๑๙.๗๐
๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๖๘	๕๑.๕๑
มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท	๓๘	๒๘.๗๙
รวม	๑๓๒	๑๐๐.๐๐
เงินที่ผู้ปกครองให้นักเรียนมาโรงเรียนต่อวัน		
ต่ำกว่า ๒๐ บาท	๖	๔.๕๔
๒๐ - ๔๐ บาท	๘๕	๖๔.๓๙
๔๑ - ๖๐ บาท	๑๕	๑๑.๓๖
๖๑ - ๘๐ บาท	๑๕	๑๑.๓๖
๘๑ - ๑๐๐ บาท	๗	๕.๓๐
มากกว่า ๑๐๐ บาท	๔	๓.๐๓
รวม	๑๓๒	๑๐๐.๐๐
นักเรียนมีรายได้จากการทำงานระหว่างเรียน		
มี	๓๕	๒๖.๕๑
ไม่มี	๙๗	๗๓.๔๙
รวม	๑๓๒	๑๐๐.๐๐

หมายเหตุ นักเรียนที่มีรายได้จากการทำงานระหว่างเรียน ส่วนใหญ่คือ ค่าจ้างจากช่วยผู้ปกครองทำงานธุรกิจส่วนตัวที่บ้าน รับจ้างดูแลเด็กเล็กช่วงเวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุด การขายของที่ตลาด และการขายของออนไลน์ โดยมีได้รายได้ประมาณสัปดาห์ละ ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาท

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล เป็นนักเรียนหญิง จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๕ เป็นนักเรียนชายจำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๕ เป็นนักเรียน

ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๙ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๔ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๓ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๘ ตามลำดับ อาชีพของผู้ปกครอง ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวจำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๕ รับจ้าง จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๓เกษตรกรกรรม จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙๔ และ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ ตามลำดับ

รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๑ รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๙ รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๐ ตามลำดับ เงินที่ผู้ปกครองให้นักเรียนมาโรงเรียนต่อวัน วันละ ๒๐ - ๔๐ บาท จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๙ วันละ ๔๑ - ๖๐ บาท จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๖ วันละ ๖๑ - ๘๐ บาท จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๖ วันละ ๘๑ - ๑๐๐ บาท จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๐ ต่ำกว่าวันละ ๒๐ บาท จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๔ และ มากกว่าวันละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๓ ตามลำดับ นักเรียนไม่มีรายได้จากการทำงานระหว่างเรียน จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๔๙ และมีรายได้ระหว่างเรียน จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๕๑ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒ พฤติกรรมการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

ข้อที่	พฤติกรรมการออม	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
การวางแผนการออมเงินของนักเรียน				
๑	นักเรียนวางแผนการใช้เงินทุกครั้งที่ได้เงินมา โรงเรียน	๔.๖๑	๐.๖๙	มากที่สุด
๒	นักเรียนแบ่งเงินได้ที่รับจากผู้ปกครองส่วนหนึ่ง สำหรับใช้จ่ายและแบ่งส่วนหนึ่งสำหรับ เก็บออม	๔.๒๔	๐.๘๓	มาก
๓	นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน ของตนเอง	๔.๑๗	๐.๔๕	มาก
๔	นักเรียนสรุปการใช้จ่ายเงินทุกวัน	๔.๑๗	๐.๔๕	มาก
๕	นักเรียนตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับการออมเงินให้ได้ จำนวนตามที่ตั้งใจไว้ทุกเดือน	๔.๘๓	๐.๓๗	มากที่สุด
๖	ผู้ปกครองสอนให้มีการออมเงินไว้เพื่ออนาคต	๔.๖๓	๐.๕๒	มากที่สุด
๗	ที่บ้านของนักเรียนได้มีการพูดคุยเรื่องการออม เงินอยู่บ่อย ๆ	๔.๖๓	๐.๕๒	มากที่สุด
รวม		๔.๔๗	๐.๕๕	มาก

ตารางที่ ๔.๒ (ต่อ)

ข้อที่	พฤติกรรมการออม	ค่าเฉลี่ย \bar{X}	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
วิธีการออมเงินของนักเรียน				
๘	นักเรียนจะแบ่งเงินที่ได้ใส่กระปุกออมสินทุกวัน ก่อนมาโรงเรียน	๓.๘๘	๐.๗๐	มาก
๙	นักเรียนจะเก็บเงินที่เหลือจากโรงเรียนมาใส่ กระปุกออมสินที่บ้าน	๔.๑๖	๐.๙๙	มาก
๑๐	นักเรียนฝากเงินกับโครงการธนาคารโรงเรียน	๕.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๑๑	นักเรียนฝากเงินไว้กับผู้ปกครอง	๔.๔๑	๐.๖๑	มาก
๑๒	นักเรียนฝากเงินกับธนาคารหรือกลุ่มออม ทรัพย์ของชุมชน	๓.๘๖	๐.๘๒	มาก
รวม		๔.๒๖	๐.๖๒	มาก
คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน				
๑๓	นักเรียนจะนำเงินที่ออมไว้ให้ผู้ปกครองไว้ใช้ จ่ายเพื่อลดภาระของครอบครัว	๔.๘๘	๐.๓๓	มากที่สุด
๑๔	นักเรียนตั้งใจจะออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยาม จำเป็น	๕.๐๐	๐.๐๐	มากที่สุด
๑๕	การออมเงินทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการออม	๔.๙๘	๐.๑๒	มากที่สุด
๑๖	การออมเงินทำให้นักเรียนรู้จักการประหยัด	๔.๙๘	๐.๑๙	มากที่สุด
๑๗	นักเรียนพอใจในการออมเงินมากกว่าการซื้อ สินค้าที่ต้องการ	๔.๕๘	๐.๕๑	มากที่สุด
๑๘	นักเรียนออมเงินไว้เพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ โดยไม่ต้องไปขอเงินจากผู้ปกครอง	๔.๙๕	๐.๒๓	มากที่สุด
รวม		๔.๙๐	๐.๒๓	มากที่สุด

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ด้านการวางแผนการออมเงินของนักเรียน นักเรียนมีการวางแผนการออมเงินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ๔.๔๗) แยกเป็นรายข้อเรียงตามลำดับได้ดังนี้ นักเรียนตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับการออมเงินให้ได้จำนวนตามที่ตั้งใจไว้ทุกเดือน ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๓) ผู้ปกครองสอนให้มีการออมเงินไว้เพื่ออนาคต และ ที่บ้านของนักเรียนได้มีการพูดคุยเรื่องการออมเงินอยู่บ่อย ๆ ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๖๓) นักเรียนวางแผนการใช้จ่ายเงินทุกครั้งที่ได้เงินมาโรงเรียน ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๖๑) นักเรียนแบ่งเงินได้ที่รับจากผู้ปกครองส่วนหนึ่งสำหรับใช้จ่ายและแบ่งส่วนหนึ่งสำหรับเก็บออม ระดับมาก (\bar{X} ๔.๒๔) นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวันของตนเอง และ นักเรียนสรุปการใช้จ่ายเงินทุกวัน ระดับมาก (\bar{X} ๔.๑๗)

ด้านวิธีการออมเงินของนักเรียน นักเรียนมีวิธีออมเงินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ๔.๒๖) แยกเป็นรายข้อเรียงตามลำดับได้ดังนี้ นักเรียนฝากเงินกับโครงการธนาคารโรงเรียน ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๕.๐๐) นักเรียนฝากเงินไว้กับผู้ปกครองระดับมาก (\bar{X} ๔.๔๑) นักเรียนจะเก็บเงินที่เหลือจากโรงเรียนมาใส่กระปุกออมสินที่บ้านระดับมาก (\bar{X} ๔.๑๖) นักเรียนจะแบ่งเงินที่ได้ใส่กระปุกออมสินทุกวันก่อนมาโรงเรียน ระดับมาก (\bar{X} ๓.๘๘) นักเรียนฝากเงินกับธนาคารหรือกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชน ระดับมาก (\bar{X} ๓.๘๖)

ด้านคุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการออมเงินอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๐) และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยแยกเป็นรายข้อเรียงตามลำดับได้ดังนี้ นักเรียนตั้งใจจะออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น (\bar{X} ๕.๐๐) การออมเงินทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการออม และการออมเงินทำให้นักเรียนรู้จักการประหยัด (\bar{X} ๔.๙๘) นักเรียนออมเงินไว้เพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการโดยไม่ต้องไปขอเงินจากผู้ปกครอง (\bar{X} ๔.๙๕) นักเรียนจะนำเงินที่ออมไว้ให้ผู้ปกครองไว้ใช้จ่ายเพื่อลดภาระของครอบครัว (\bar{X} ๔.๘๘) นักเรียนพอใจในการออมเงินมากกว่าการซื้อสินค้าที่ต้องการ (\bar{X} ๔.๕๘)

ตอนที่ ๒ ผลการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

ตารางที่ ๔.๓ สรุปการสัมภาษณ์พฤติกรรมการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เผอิญศรี
ภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑

ประเด็นข้อคำถาม	ประเด็นข้อคำตอบ	จำนวนกลุ่มที่ตอบ คำถามจากการ สัมภาษณ์
๑. เป้าหมายในการออมเงิน ของนักเรียน	๑. เอาไว้ซื้อของที่อยากได้	๑๐
	๒. เก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉิน	๑๐
	๓. ใช้เป็นทุนการศึกษา	๑๐
	๔. ได้ดอกเบี้ยจากธนาคาร	๘
	๕. เอาไว้ลดภาระของทางบ้าน	๗
	๖. เอาไว้เรียนพิเศษ	๖
	๗. เพื่อเป็นหลักความมั่นคงในชีวิต	๕
๒. วิธีการ/พฤติกรรมการออม เงินของนักเรียน	๑. ฝากเงินกับโครงการธนาคารโรงเรียน	๑๐
	๒. ฝากเงินไว้กับผู้ปกครอง	๘
	๓. เก็บเงินที่เหลือจากโรงเรียนมาใส่ กระปุกออมสินที่บ้าน	๗
	๔. ใส่กระปุกออมสินทุกวันก่อนมา โรงเรียน	๖
	๕. ฝากเงินกับธนาคาร	๔
	๖. ฝากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน	๔
๓. คุณค่าและประโยชน์ของ ออมเงิน	๑. ตั้งใจจะออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยาม จำเป็น	๑๐
	๒. ทำให้ตนเองมีนิสัยรักการออม	๑๐
	๓. ทำให้ตนเองรู้จักการประหยัด	๑๐
	๔. นำเงินที่ออมไว้ให้ผู้ปกครองไว้ใช้ จ่ายเพื่อลดภาระของครอบครัว	๘
	๕. ออมเงินไว้เพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ โดยไม่ต้องไปขอเงินจากผู้ปกครอง	๗

จากตารางที่ ๔.๓ จากประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้านเป้าหมายในการออมเงินของนักเรียน มีเป้าหมายอยู่ ๗ ประการ โดยเรียงลำดับจากจำนวนกลุ่มที่ตอบคำถามดังนี้ ๑) เอาไว้ซื้อของที่อยากได้ ๒) เก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉิน ๓) ใช้เป็นทุนการศึกษา ๔) ได้ดอกเบี้ยจากธนาคาร ๕) เอาไว้ลดภาระของทางบ้าน ๖) เอาไว้เรียนพิเศษ ๗) เพื่อเป็นหลักความมั่นคงในชีวิต

ประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ ด้านวิธีการ/พฤติกรรมการออมเงินของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีวิธีการออมเงินจำนวน ๖ วิธี โดยเรียงลำดับจากจำนวนกลุ่มที่ตอบคำถามดังนี้ ๑) ผากเงินกับโครงการธนาคารโรงเรียน ๒) ผากเงินไว้กับผู้ปกครอง ๓) เก็บเงินที่เหลือจากโรงเรียน มาใส่กระปุกออมสินที่บ้าน ๔) ใส่กระปุกออมสินทุกวันก่อนมาโรงเรียน ๕) ผากเงินกับธนาคาร ๖) ผากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน

ประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ ด้านคุณค่าและประโยชน์ของออมเงิน พบว่า นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการออมเงินอยู่ ๕ ประการ โดยเรียงลำดับจากจำนวนกลุ่มที่ตอบคำถามดังนี้ ๑) ตั้งใจจะออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น ๒) ทำให้ตนเองมีนิสัยรักการออม ๓) ทำให้ตนเองรู้จักการประหยัด ๔) นำเงินที่ออมไว้ให้ผู้ปกครองไว้ใช้จ่ายเพื่อลดภาระของครอบครัว ๕) ออมเงินไว้เพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการโดยไม่ต้องไปขอเงินจากผู้ปกครอง

ตอนที่ ๓ ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบ

ตารางที่ ๔.๔ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล”

	การประเมิน	ความ เหมาะสม \bar{X}	ระดับ	ความเป็นไป ได้ \bar{X}	ระดับ
๑. หลักการ ของรูปแบบ	๑.๑ หลักกัลยาณมิตร หมายถึง การรณรงค์การออม ผู้รับผิดชอบงานจะต้องให้ คำแนะนำปรึกษาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความ เข้าใจและมีกำลังใจในการ ออมเงิน ซึ่งจะมี องค์ความรู้ แนวทางวิธีการออม มีการ สร้างขวัญกำลังใจของ ผู้เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การ ปฏิบัติดีมีคุณภาพต่อไป	๔.๘๕	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	๑.๒ หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของ เยาวชนภายในการเสริมสร้าง วินัยการออม จะต้องอาศัย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการวางแผนการออม การดำเนินการออม การประเมินผล มีการ ปรึกษาหารือ เพื่อหาแนวทาง ในการพัฒนาและแก้ปัญหาพร้อมกัน	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	เฉลี่ย	๔.๘๕	มาก ที่สุด	๔.๘๕	มาก ที่สุด

ตารางที่ ๔.๔ (ต่อ)

	การประเมิน	ความ เหมาะสม \bar{X}	ระดับ	ความเป็นไป ได้ \bar{X}	ระดับ
	๑.๓ หลักมีประสิทธิภาพ หมายถึง การออม ที่ต้องใช้ ทรัพยากรอย่างประหยัด เกิด ผลผลิตที่คุ้มค่าต่อการลงทุน	๔.๗๑	มาก ที่สุด	๔.๘๕	มาก ที่สุด
	เฉลี่ย	๔.๘๕	มาก ที่สุด	๔.๘๕	มาก ที่สุด
๒. วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ	๒.๑ เพื่อให้ได้รูปแบบการมี ส่วนร่วมของเยาวชนในการ เสริมสร้างวินัยการออมของ นักเรียนวัดเจริญธรรม”เพื่อ ศรัทธาอุปถัมภ์	๔.๘๕	มาก ที่สุด	๔.๘๕	มาก ที่สุด
	๒.๒ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ ผู้บริหารสถานศึกษานำไป ปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบท ของสถานศึกษา	๔.๘๕	มาก ที่สุด	๔.๘๕	มาก ที่สุด
	เฉลี่ย	๔.๘๕	มาก ที่สุด	๔.๘๕	มาก ที่สุด
๓.วิธีดำเนินการของ รูปแบบ	ขั้นที่ ๑ การวางแผนการออม เงินของนักเรียน	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	ขั้นที่ ๒ วิธีการออมเงินของ นักเรียน	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	ขั้นที่ ๓ คุณค่าและประโยชน์ ของการออม	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	เฉลี่ย	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด

ตารางที่ ๔.๔ (ต่อ)

	การประเมิน	ความ เหมาะสม \bar{X}	ระดับ	ความเป็นไป ได้ \bar{X}	ระดับ
๔. การ ประเมิน รูปแบบ	๔.๑ ระยะที่ ๑ ก่อนใช้รูปแบบ การมีส่วนร่วมของเยาวชนใน การเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนวัดเจริญธรรม” เพื่ออนุรักษ์ธรรูปถัมภ์	๔.๘๕	มาก ที่สุด	๔.๘๕	มาก ที่สุด
	๔.๒ ระยะที่ ๒ หลังใช้รูปแบบ การมีส่วนร่วมของเยาวชนใน การเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนวัดเจริญธรรม” เพื่ออนุรักษ์ธรรูปถัมภ์	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	เฉลี่ย	๔.๙๒	มาก ที่สุด	๔.๙๒	มาก ที่สุด
๕. เจื่อนใจ ความสำเร็จ	๕.๑ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ การส่งเสริมสนับสนุน การ เสริมสร้างวินัยการออม	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	๕.๒ ครูและบุคลากรทางการ ศึกษา ให้ความร่วมมือแนะนำ แนวทางการออมของนักเรียน	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	เฉลี่ย	๕.๐๐	มาก ที่สุด	๕.๐๐	มาก ที่สุด
	รวม	๔.๙๒	มาก ที่สุด	๔.๙๕	มาก ที่สุด

จากตารางที่ ๔.๔ ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เผชิญศรีภูธรอุปถัมภ์” ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๒) และ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) แยกการประเมินในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้ หลักการของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕)

วัตถุประสงค์ของรูปแบบของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) วิธีดำเนินการของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) การประเมินรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) และเงื่อนไขความสำเร็จด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕)

บทที่ ๕

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ คณะผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

สรุปการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน เกี่ยวกับการออมของนักเรียน โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑
๒. เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”
๓. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูล เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ โรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ จำนวน ๑๓๒ คน

๒. ขั้นตอนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๑ ขั้นเตรียมการ

ประชุมคณะทำงาน ประกอบด้วย คณะผู้ดำเนินการกลุ่มที่ ๔ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” จำนวน ๒๐ คน ณ ห้องประชุมโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” โดยร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ ๒ ขั้นปฏิบัติการ

ปฏิบัติการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านออม การสร้างและใช้สื่อ รวมทั้งทักษะความสามารถในการสื่อสาร ให้แก่นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ ของโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” จำนวน ๑๓๒ คน โดยผ่านกระบวนการ ปฏิบัติจิตวิทยา เพื่อพัฒนานักเรียนกลุ่มเป้าหมายทุกคนของโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธร อุปถัมภ์” ได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ด้านการออม นำไปสู่การสร้างวินัยการออม และด้าน ทักษะในการสื่อสาร และการใช้สื่อ ในรูปแบบต่างๆ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการรณรงค์ส่งเสริมการออม ในโรงเรียนและชุมชน

ขั้นตอนที่ ๓ ประเมินผลการปฏิบัติ

นำแบบสอบถามเพื่อการวิจัยให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตอบ แบบสอบถาม และใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย ในขณะที่ ดำเนินกิจกรรมปฏิบัติการจิตวิทยาโดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น ๑๐ กลุ่ม ๆ ละ ๙-๑๐ คน สัมภาษณ์โดยสมาชิกของกลุ่มที่ ๔ ให้กลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบแบบสัมภาษณ์

ขั้นตอนที่ ๔ ขึ้นสะท้อนผลและสร้างรูปแบบ

คณะทำงานและทีมนักเรียนกลุ่มเป้าหมายร่วมกันสะท้อนผล การดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการสร้างวินัยการ ออม และ คณะผู้วิจัยร่วมกันสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ของรูปแบบ

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย เพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้าง วินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ได้สร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวม ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จำนวน ๓ ฉบับ ประกอบไปด้วย

๓.๑ แบบสอบถาม ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ ๒ ระดับ พฤติกรรมการออมของนักเรียน จำนวน ๑๘ ข้อคำถาม ใน ๓ ด้าน คือ ๑) การวางแผนการออม เงินของนักเรียน ๒) วิธีการออมเงินของนักเรียน และ ๓) คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน

๓.๒ แบบสัมภาษณ์ ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยแบ่งกลุ่มเป้าหมาย

ออกเป็น ๑๐ กลุ่ม ๆ ละ ๙-๑๐ คน สัมภาษณ์โดยสมาชิกของกลุ่มที่ ๔ ให้กลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบแบบสัมภาษณ์ ใน ๓ ด้าน คือ ๑) การวางแผนการออมเงินของนักเรียน ๒) วิธีการออมเงินของนักเรียน และ ๓) คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน

๓.๓ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ผู้ประเมิน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๗ ท่าน โดยมีประเด็นคำถาม จำนวน ๕ ข้อคำถามคือ ๑) หลักการของรูปแบบ ๒) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ๓) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ ๔) การประเมินรูปแบบ และ ๕) เงื่อนไขความสำเร็จ

๓.๔ ขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

๑) ศึกษาเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ และวิธีการสร้างเครื่องมือการวิจัย

๒) สร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ จำนวน ๓ ฉบับ ประกอบไปด้วย

๒.๑) แบบสอบถาม ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย แบ่งออกเป็น ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม และ ตอนที่ ๒ ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนของนักเรียน โดยนักเรียนกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

๒.๒) แบบสัมภาษณ์ ใช้กับนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย โดยแย่งกลุ่มเป้าหมายออกเป็น ๑๐ กลุ่ม ๆ ละ ๙-๑๐ คน สัมภาษณ์โดยสมาชิกของกลุ่มที่ ๔ ให้กลุ่มเป้าหมายในแต่ละกลุ่มช่วยกันตอบแบบสัมภาษณ์

๒.๓) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ผู้ประเมิน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๗

๓) นำเครื่องทั้ง ๓ ฉบับ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องตามหลักการรูปแบบ วิธีการความสอดคล้องของเนื้อหา ความชัดเจนของภาษา ซึ่งเป็นการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน (IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ ๓ คน จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเที่ยงตรงในเนื้อหาสาระโดยพิจารณาจากค่า $IOC = 0.50 - 1.00$ ของเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน มีความครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาเพียงใด

๔) ปรับปรุงเครื่องมือตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบทุกรายการ จึงได้ต้นฉบับเครื่องมือที่สมบูรณ์

๕) นำเครื่องมือฉบับที่ ๑ แบบสอบถาม ไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวัดบางเคียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต ๒ จำนวน ๓๐ คน

และนำผลการทดลองใช้ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) และค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, ๑๙๙๐ : ๒๐๔) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น .๘๘

๖.) จัดทำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วเท่ากับจำนวนกลุ่มเป้าหมาย สำหรับใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อเพื่อสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

๕. การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยเป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม จำนวน ๑๓๒ ฉบับ คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ รวมถึงใช้แบบสัมภาษณ์ตามกระบวนการจิตวิทยาตามแผนงานที่กำหนดไว้

๖. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

๑. กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล เป็นนักเรียนหญิง จำนวน ๗๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๕๕ เป็นนักเรียนชายจำนวน ๖๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๔๕ เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๐๙ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๓๓ และชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๔๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๕๘ ตามลำดับ อาชีพของผู้ปกครอง ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัวจำนวน ๔๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๕ รับจ้าง จำนวน ๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๐๓ เกษตรกรรม จำนวน ๒๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๙๔ และ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๒๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ ตามลำดับ

รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน ระหว่าง ๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๕๑ รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗๙ รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๗๐ ตามลำดับ เงินที่ผู้ปกครองให้นักเรียนมาโรงเรียนต่อวัน วันละ ๒๐ - ๔๐ บาท จำนวน ๘๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๙ วันละ ๔๑ - ๖๐ บาท จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๖ วันละ ๖๑ - ๘๐ บาท จำนวน ๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๓๖ วันละ ๘๑ - ๑๐๐ บาท

จำนวน ๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๓๐ ต่ำกว่าวันละ ๒๐ บาท จำนวน ๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๔ และมากกว่าวันละ ๑๐๐ บาท จำนวน ๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๐๓ ตามลำดับ นักเรียนไม่มีรายได้จากการทำงานระหว่างเรียน จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๔๙ และมีรายได้ระหว่างเรียน จำนวน ๓๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๖.๘๑ ตามลำดับ ทั้งนี้ นักเรียนที่มีรายได้จากการทำงานระหว่างเรียน ส่วนใหญ่คือ ค่าจ้างจากช่วยผู้ปกครองทำงานธุรกิจส่วนตัวที่บ้าน รับจ้างดูแลเด็กเล็ก ช่วงเวลาหลังเลิกเรียนและวันหยุด การขายของที่ตลาด และการขายของออนไลน์ โดยมีได้รายได้ประมาณสัปดาห์ละ ๕๐๐-๑,๐๐๐ บาท

๒. พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ด้านการวางแผนการออมเงินของนักเรียน นักเรียนมีการวางแผนการออมเงินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ๔.๔๗) แยกเป็นรายข้อเรียงตามลำดับได้ดังนี้ นักเรียนตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับการออมเงินให้ได้จำนวนตามที่ตั้งใจไว้ทุกเดือน ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๓) ผู้ปกครองสอนให้มีการออมเงินไว้เพื่ออนาคต และ ที่บ้านของนักเรียนได้มีการพูดคุยเรื่องการออมเงินอยู่บ่อย ๆ ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๖๓) นักเรียนวางแผนการใช้เงินทุกครั้งที่ได้เงินมาโรงเรียน ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๖๑) นักเรียนแบ่งเงินได้ที่รับจากผู้ปกครองส่วนหนึ่งสำหรับใช้จ่ายและแบ่งส่วนหนึ่งสำหรับเก็บออม ระดับมาก (\bar{X} ๔.๒๔) นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวันของตนเอง และ นักเรียนสรุปการใช้จ่ายเงินทุกวัน ระดับมาก (\bar{X} ๔.๑๗) ด้านวิธีการออมเงินของนักเรียน นักเรียนมีวิธีออมเงินอยู่ในระดับมาก (\bar{X} ๔.๒๖) แยกเป็นรายข้อเรียงตามลำดับได้ดังนี้ นักเรียนฝากเงินกับโครงการธนาคารโรงเรียน ระดับมากที่สุด (\bar{X} ๕.๐๐) นักเรียนฝากเงินไว้กับผู้ปกครองระดับมาก (\bar{X} ๔.๔๑) นักเรียนจะเก็บเงินที่เหลือจากโรงเรียนมาใส่กระปุกออมสินที่บ้าน ระดับมาก (\bar{X} ๔.๑๖) นักเรียนจะแบ่งเงินที่ได้ใส่กระปุกออมสินทุกวันก่อนมาโรงเรียน ระดับมาก (\bar{X} ๓.๘๘) นักเรียนฝากเงินกับธนาคารหรือกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชน ระดับมาก (\bar{X} ๓.๘๖)

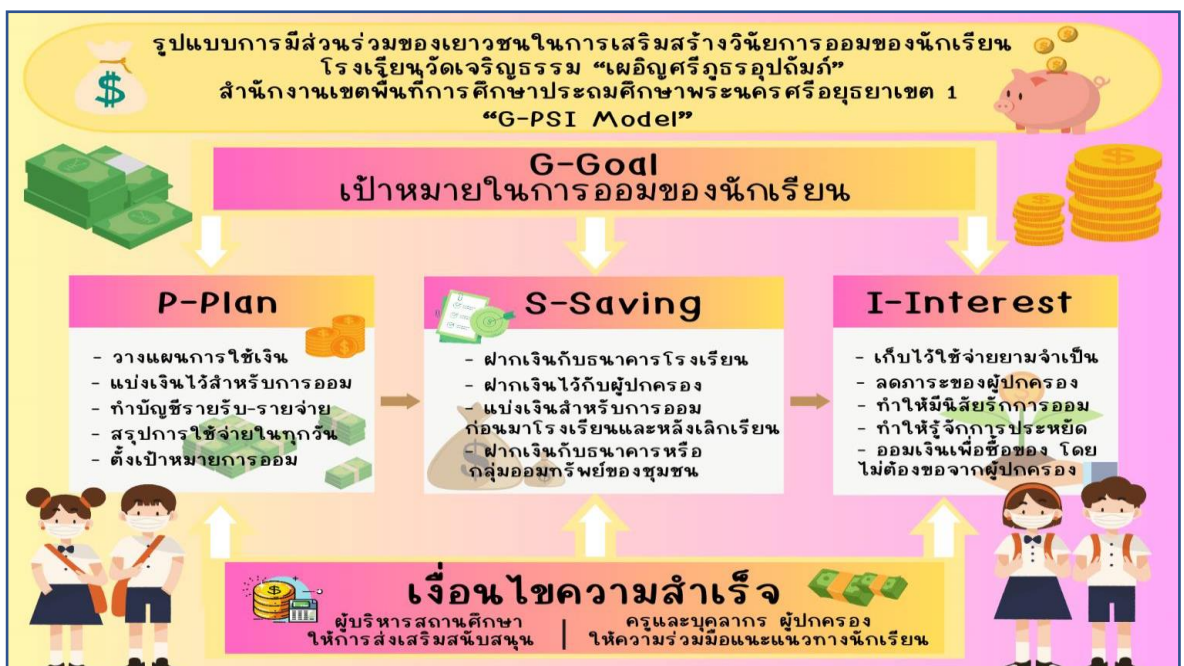
ด้านคุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน นักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการออมเงินอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๐) และอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยแยกเป็นรายข้อเรียงตามลำดับได้ดังนี้ นักเรียนตั้งใจจะออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น (\bar{X} ๕.๐๐) การออมเงินทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการออม และการออมเงินทำให้นักเรียนรู้จักการประหยัด (\bar{X} ๔.๙๘) นักเรียนออมเงินไว้เพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการโดยไม่ต้องไปขอเงินจากผู้ปกครอง (\bar{X} ๔.๙๕) นักเรียนจะนำเงินที่ออมไว้ให้ผู้ปกครองไว้ใช้จ่ายเพื่อลดภาระของครอบครัว (\bar{X} ๔.๘๘) นักเรียนพอใจในการออมเงินมากกว่าการซื้อสินค้าที่ต้องการ (\bar{X} ๔.๕๘) ซึ่งสอดคล้องกับวันชัย ธรรมสังการ และคณะ (๒๕๖๒ : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทางเลือก : วัฒนธรรมการออมของเด็กและเยาวชน โรงเรียนบ้านในสวน ตำบลวังใหม่ อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง” วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ

ได้แก่ ระยะเตรียมความพร้อม ระยะปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (การเตรียมชุมชน การวิเคราะห์บริบทชุมชน และการเสริมสร้างระบบวัฒนธรรมการออมสำหรับเด็กและเยาวชน โดยใช้กระบวนการ PAOR : วางแผน ปฏิบัติ สังเกตการณ์ และสะท้อนผล) และระยะสรุปทบทวน เครื่องมือ วิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม แบบสังเกต และการสนทนากลุ่ม และงานวิจัยเรื่อง “กระบวนการ ระบบและรูปแบบวัฒนธรรมการออม ชุมชนบ้านท่าดินแดงออก จังหวัดพัทลุง” เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ทั้งการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกต จากผู้ให้ ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำชุมชน คณะทำงานแผนแม่บท ชุมชน ประชาชนชาวบ้าน แกนนำ เด็กและเยาวชนที่ เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน ๒๓ คน วิเคราะห์ข้อมูล เชิงเนื้อหา และนำ เสนอในลักษณะพรรณนาความ ผลวิจัยพบว่า กระบวนการออมทรัพย์ มี ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ๑) การสร้างความตระหนักเกิด จากการกล่อมเกลามาจากครอบครัว ๒) ปฏิบัติการ ออมทรัพย์ เกิดขึ้นได้หลากหลายตามบริบทของครอบครัว เช่น ออมความรู้จากโรงเรียน หลักคำสอนทางศาสนา ๓) การขยายกิจกรรมออม ทรัพย์ เช่น ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ และ ๔) การถ่ายทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาการออม และรูปแบบวัฒนธรรมการออม มี ๕ รูปแบบ ได้แก่ ๑) การออมทรัพย์แบบบุคคล เช่น การเลี้ยงวัว หมู ไก่ ปลาตุ๋น ๒) การออมทรัพย์แบบ กสิกรรม เช่น ทำ นา สวนยางพารา สวนผสมผสาน ๓) การออมทรัพย์แบบ อสังหาริมทรัพย์และวัตถุ ที่มีมูลค่า เช่น ที่ดิน ทองคำ พระเครื่องและวัตถุ โบราณ ๔) การออมทรัพย์แบบปัญญา เช่น เข้า ร่วมประชุมฝึกอบรม ศึกษาดูงาน อ่านหนังสือ และ ๕) การออมทรัพย์แบบเงิน เหยี่ยงและธนบัตร เช่น เก็บเงินในกระปุกออมสิน การเล่นเกม แร้ง เงินสัจจะ

๓. พฤติกรรมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย จากประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ พบว่าด้านเป้าหมายในการออมเงินของนักเรียน มีเป้าหมายอยู่ ๗ ประการ โดยเรียงลำดับจาก จำนวนกลุ่มที่ตอบคำถามดังนี้ ๑) เอาไว้ซื้อของที่อยากได้ ๒) เก็บไว้ใช้ยามฉุกเฉิน ๓) ใช้เป็นทุนการศึกษา ๔) ได้ดอกเบี้ยจากธนาคาร ๕) เอาไว้ลดภาระของทางบ้าน ๖) เอาไว้เรียนพิเศษ ๗) เพื่อเป็นหลักความมั่นคงในชีวิต ประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ ด้านวิธีการ/พฤติกรรมการออมเงินของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีวิธีการออมเงินจำนวน ๖ วิธี โดยเรียงลำดับจากจำนวนกลุ่มที่ตอบคำถามดังนี้ ๑) ผากเงินกับโครงการธนาคารโรงเรียน ๒) ผากเงินไว้กับผู้ปกครอง ๓) เก็บเงินที่เหลือจากโรงเรียนมาใส่กระปุกออมสินที่บ้าน ๔) ใส่กระปุกออมสินทุกวันก่อนมาโรงเรียน ๕) ผากเงินกับธนาคาร ๖) ผากเงินกับกลุ่มออมทรัพย์ของหมู่บ้าน ประเด็นข้อคำถามจากการสัมภาษณ์ ด้านคุณค่าและประโยชน์ของออมเงิน พบว่านักเรียนเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการออมเงินอยู่ ๕ ประการ โดยเรียงลำดับจากจำนวนกลุ่มที่ตอบคำถาม ดังนี้ ๑) ตั้งใจจะออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามจำเป็น ๒) ทำให้ตนเองมีนิสัยรักการออม ๓) ทำให้ตนเองรู้จักการประหยัด ๔) นำเงินที่ออมไว้ให้ผู้ปกครองไว้ใช้

จ่ายเพื่อลดภาระของครอบครัว ๕) ออมเงินไว้เพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการโดยไม่ต้องไปขอเงินจากผู้ปกครอง

๔. จากการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการออมของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ คณะผู้วิจัยนำมาสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต ๑ ได้ดังนี้

รูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพื่ออนุรักษ์ธรรมาภิบาล” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ โดยใช้ G-PSI Model ประกอบไปด้วย

G - Goal หมายถึง เป้าหมายในการออมเงินของนักเรียน

P - Plan หมายถึง การวางแผนในการออมเงินของนักเรียน เช่น การแบ่งเงินไว้สำหรับออม การทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายประจำวัน การตั้งเป้าหมายในการออม เป็นต้น

S - Saving หมายถึง วิธีการออมเงินของนักเรียน เช่น การฝากเงินไว้กับโครงการธนาคารโรงเรียน ฝากเงินไว้กับกับผู้ปกครอง หรือหลายหลายวิธีการตามที่นักเรียนสะดวก แต่ทั้งนี้ต้องออมอย่างสม่ำเสมอ

I - Interest หมายถึง คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากการออมเงิน

โดยมีเงื่อนไขความสำเร็จ ๒ ประการคือ

๑) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้การส่งเสริมสนับสนุน

๒) ครูและบุคลากร ผู้ปกครองให้ความร่วมมือแนะแนวทางนักเรียน

๕. การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๒) และ ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) แยกการประเมินในประเด็นต่าง ๆ ได้ ดังนี้ หลักการของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้ออยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) วัตถุประสงค์ของรูปแบบของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้ออยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) วิธีดำเนินการของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้ออยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) การประเมินรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และ ความเป็นไปได้ออยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) และเงื่อนไขความสำเร็จด้านความเหมาะสมของรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๘๕) และความเป็นไปได้ออยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} ๔.๙๕) สรุปว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑ โดยใช้ G-PSI Model มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ในการนำไปปฏิบัติ

ข้อเสนอแนะ

๑. จากผลการวิจัย ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปสร้างหรือพัฒนา กิจกรรมส่งเสริมวินัยการออมให้เกิดความยั่งยืนกับนักเรียน รวมถึงนำไปเสริมสร้างวินัยการออมใน นักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ ต่อไป

๒. ศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งเสริมการออมของนักเรียนให้ยั่งยืนและ ต่อเนื่อง

๓. ศึกษาและวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเงินออมไปลงทุนหรือเป็นปัจจัยในการสร้าง ผลิตภัณฑ์หรือลงทุนการประกอบการอย่างสร้างสรรค์ เพื่อใช้ประโยชน์จากการออมไปกระตุ้น เศรษฐกิจในระดับครอบครัวหรือชุมชนต่อไป

๔. นำรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ โดยใช้G-PSI Model นำไปปฏิบัติเป็นแนวทางปฏิบัติงานให้แก่ครูและบุคลากรของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง รวมถึงเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาที่สนใจต่อไป

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ถวัลย์รัฐ วรเทพพุดผิงษ์. การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม. ๒๕๔๐.

ทศนา แชมมณี. ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ.

พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ. (๒๕๕๓). การสอนภาษาไทยในระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (๒๕๔๘). คำนิยม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยพายัพ.

----- (๒๕๔๖). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยม : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.

กรุงเทพฯ: เมธีทีปส์.

รัตน์ บัวสนธิ์. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : คำสมัย. ๒๕๕๒

วีระชาติ ชูตินันท์วโรดม. (๒๕๕๖). การบริหารการเงินส่วนบุคคล. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์

สมาน อัสวภูมิ. การบริหารการศึกษาสมัยใหม่: แนวคิด ทฤษฎีและการปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ ๔.

อุบลราชธานี: อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์, ๒๕๕๐

สุวิมล ว่องวานิช. “บทที่ ๓ แบบตรวจสอบรายการประเมิน : วิธีวิทยาและเครื่องมือประเมิน,”

ในการประเมินอภิมาน : วิธีวิทยาและการประยุกต์ใช้. หน้า ๔๙-๗๖.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๙

โสภา ชูพิชัยกุล และอรทัย ชื่นมณูชัย. (๒๕๕๕). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

ภควา มุสิกวัน. รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นผู้นำของผู้บริหารชุมชน.

วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, ๒๕๕๕

ศิริพร โสมคำภา และคณะ . ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา

จังหวัดกำแพงเพชร. รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

กำแพงเพชรครั้งที่ ๓ (ฉบับที่ ๑)

วาโร เพ็งสวัสดิ์. “การวิจัยพัฒนารูปแบบ”, วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

(กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๕๓): ๒-๑๕.

ศักดิ์ชัย ภูเจริญ. การสร้างรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน

สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, ๒๕๕๓.

----- รูปแบบ Model. นครราชสีมา: Kruinter.com, ๒๕๕๘.

กฎหมาย

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๒). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ๒๕๕๒. กรุงเทพฯ: ครูสภา
ลาดพร้าว.

ราชบัณฑิตยสถาน. (๒๕๕๖). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒. พิมพ์ครั้งที่ ๕.
กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์

เอกสารไม่ตีพิมพ์

อุทุมพร จามรมาน. “โมเดลคืออะไร”. วารสารวิชาการ. ๑, ๒ (มีนาคม ๒๕๕๑): ๒๒-๒๖.
เสรี ชัดเข้ม. แบบจำลอง. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ., ๒๕๓๘.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๖๖). ความหมายของการประหยัดและออม.
สืบค้นจาก <http://swis.acp.ac.th/pdf/research2548/58-8.pdf>. เมื่อวันที่ ๒๐
มีนาคม ๒๕๖๖.

บัญญัติ คำคุณศัพท์. (๒๕๕๗). มาร่วมสร้างค่านิยมใหม่ ให้ลูกหลานไทยรักการออม.
สืบค้นจาก <http://www.komchadluek.net/news/economic/187034>.
เมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖.

ไพฑูรย์ เครือแก้ว. (๒๕๕๘). ความหมายของค่านิยม.
สืบค้นจาก [http://dspace.bu.ac.th/bitstream/๑๒๓๔๕๖๗๘๙/๑๖๗๔/
L/T1nnawad.Siri.pdf](http://dspace.bu.ac.th/bitstream/๑๒๓๔๕๖๗๘๙/๑๖๗๔/L/T1nnawad.Siri.pdf). เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖.

มานพ แก้วสนิท. (๒๕๕๖). สอนลูกให้รู้จักออม. สืบค้นจาก
[https://web.facebook.com/KiddyToysOnline/posts/
๕๘๗๙๗๒๙๕๑๒๓๔๕๖๗?rhc](https://web.facebook.com/KiddyToysOnline/posts/๕๘๗๙๗๒๙๕๑๒๓๔๕๖๗?rhc).

ภราดร ปรีดาศักดิ์. (๒๕๕๙). เศรษฐศาสตร์จุลภาค. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๖.

ศุภลักษณ์ จองเดิน. (๒๕๕๗). ความหมายและความสำคัญของการออม.
สืบค้นจาก <https://prezi.com/mifbodac5jkb/presentation>. เมื่อวันที่ ๒๘
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖.

ภาษาต่างประเทศ

- Bardo, J. W., and J.J. Hartman. **Urban society: A systematic introduction.**
NewYork: F. E. Peacock, 1982.
- Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing(๕th ed.).**
New York: Harper & Row.
- Good, C. V.. **Dictionary of Education.** New York: McGraw-Hill, ๑๙๗๓.
- Harman G. (1996). **Quality Assurance for Higher education: Developing and
Managing quality assurance for higher education systems and
institutions in Asia and the Pacific.** Bangkok. UNESCO
- Keeves, Peter J.. **Educational Research Methodology and Measurement :
An International Handbook.** Oxford : Pergamon, 1988
- Schwartz, N. E. (๑๙๗๕). **Nutritional knowledge, attitude and practice of high school
graduated.** Journal of The American Dietetic Association.
- Smith, E. W. and others. **The Education's Encyclopedia.** New York: Prentice-Hall,
1961.
- Stoner, A.F. and C. Wankel. **Management.** ๓rd ed. New Delhi: Prentice-Hall, ๑๙๘๖.
- Webster, N.. **Webster New Twenties Century Dictionary Unabridged . 2nd ed.**
New York: Prentice-Hall, 1983.
- Willer, D.. **Scientific Sociology: Theory and Methods.** Englewood Cliffs:
Prentice-Hall, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม
ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม
 ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำสำหรับจัดเก็บข้อมูล เพื่อนำไปสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของ
 เยาวชนในการ

เสริมสร้างวินัยการออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนระดับชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ ๔-๖ แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น ๒ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญ
 ศรีภูธรอุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑ ใน ๓ ด้าน
 คือ

๑. การวางแผนการออมเงินของนักเรียน
๒. วิธีการออมเงินของนักเรียน
๓. คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน

โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง โดยตอบทุกตอนและทุกข้อ ข้อมูลที่สมบูรณ์
 ครบถ้วนจะช่วยให้ผลสรุปน่าเชื่อถือและนำไปใช้ ในการสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนใน
 การเสริมสร้างวินัยการออม และนำผลการวิจัยไปเสนอในภาครวม

คณะวิจัยกลุ่มที่ ๔

นักศึกษาหลักสูตรสถาบันจิตวิทยา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษารุ่นที่ ๑๐

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย ✓ ลงไปใน ที่ตรงกับข้อมูลตามความเป็นจริงของนักเรียน

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. ระดับชั้น

ประถมศึกษาปีที่ ๔

ประถมศึกษาปีที่ ๕

ประถมศึกษาปีที่ ๖

๓. อาชีพของผู้ปกครอง

รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

รับจ้าง

เกษตรกรรม

๔. รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน

ต่ำกว่า ๑๐,๐๐๐ บาท

๑๐,๐๐๐ - ๒๐,๐๐๐ บาท

มากกว่า ๒๐,๐๐๐ บาท

๕. เงินที่ผู้ปกครองให้นักเรียนมาโรงเรียนต่อวัน

ต่ำกว่า ๒๐ บาท

๒๐ - ๔๐ บาท

๔๑ - ๖๐ บาท

๖๑ - ๘๐ บาท

๘๑ - ๑๐๐ บาท

มากกว่า ๑๐๐ บาท

๖. นักเรียนมีรายได้จากการทำงานระหว่างเรียน

มี

ถ้ามี งานที่ทำคือ.....

ได้รายได้ประมาณสัปดาห์ละ.....บาท

ไม่มี

ตอนที่ ๒ พฤติกรรมการออมของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพ็ญศรีภูธร
อุปถัมภ์” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

คำชี้แจง ให้นักเรียนประเมินระดับพฤติกรรมการออม...โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับ
พฤติกรรมการออมของนักเรียนข้อละ ๑ เครื่องหมาย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตรา
ส่วนประมาณค่า (Ratingscale) ๕ ระดับของลิเคิร์ต (Likert.๑๙๖๑) คือ

- ๕ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
๔ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก
๓ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
๒ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
๑ หมายถึง ระดับพฤติกรรมการออมของนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	พฤติกรรมการออม	ระดับพฤติกรรม				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
การวางแผนการออมเงินของนักเรียน						
๑	นักเรียนวางแผนการใช้เงินทุกครั้งที่ได้เงิน มาโรงเรียน					
๒	นักเรียนแบ่งเงินได้ที่รับจากผู้ปกครองส่วน หนึ่งสำหรับใช้จ่ายและแบ่งส่วนหนึ่งสำหรับ เก็บออม					
๓	นักเรียนทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายในแต่ละวัน ของตนเอง					
๔	นักเรียนสรุปการใช้จ่ายเงินทุกวัน					
๕	นักเรียนตั้งเป้าหมายเกี่ยวกับการออมเงินให้ ได้จำนวนตามที่ตั้งใจไว้ทุกเดือน					
๖	ผู้ปกครองสอนให้มีการออมเงินไว้เพื่อ อนาคต					
๗	ที่บ้านของนักเรียนได้มีการพูดคุยเรื่องการ ออมเงินอยู่บ่อย ๆ					
		ระดับพฤติกรรม				

ข้อที่	พฤติกรรมการออม	มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
วิธีการออมเงินของนักเรียน						
๘	นักเรียนจะแบ่งเงินที่ได้ใส่กระปุกออมสิน ทุกวันก่อนมาโรงเรียน					
๙	นักเรียนจะเก็บเงินที่เหลือจากโรงเรียนมาใส่ กระปุกออมสินที่บ้าน					
๑๐	นักเรียนฝากเงินกับโครงการธนาคาร โรงเรียน					
๑๑	นักเรียนฝากเงินไว้กับผู้ปกครอง					
๑๒	นักเรียนฝากเงินกับธนาคารหรือกลุ่มออม ทรัพย์ของชุมชน					
คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน						
๑๓	นักเรียนจะนำเงินที่ออมไว้ให้ผู้ปกครองไว้ใช้ จ่ายเพื่อลดภาระของครอบครัว					
๑๔	นักเรียนตั้งใจจะออมเงินเพื่อเก็บไว้ใช้ใน ยามจำเป็น					
๑๕	การออมเงินทำให้นักเรียนมีนิสัยรักการออม					
๑๖	การออมเงินทำให้นักเรียนรู้จักการประหยัด					
๑๗	นักเรียนพอใจในการออมเงินมากกว่าการ ซื้อสินค้าที่ต้องการ					
๑๘	นักเรียนออมเงินไว้เพื่อซื้อสิ่งของที่ต้องการ โดยไม่ต้องไปขอเงินจากผู้ปกครอง					

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย

เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัย
การออม ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๑

แบบสัมภาษณ์ เพื่อการวิจัย

**เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม
ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เผชิญศรีภูธรอุปถัมภ์”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 1**

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของท่านให้ตรงประเด็นมากที่สุด
ประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1.เป้าหมายในการออมเงินของนักเรียน

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2.วิธีการ/พฤติกรรมการออมเงินของนักเรียน

.....
.....
.....
.....
.....

3.คุณค่าและประโยชน์ของของออมเงิน

.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ค

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม

และความเป็นไปได้ของรูปแบบ

เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม

ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “ผอัญศรีภูธรอุปถัมภ์”

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

แบบประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ
เรื่อง การสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออม
ของนักเรียนโรงเรียนวัดเจริญธรรม “เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์”
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต ๑

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออมของนักเรียนวัดเจริญธรรม”เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใด แบบประเมิน ประกอบด้วย องค์กรประกอบ ๓ องค์กรประกอบ ได้แก่ ชั้นที่ ๑ การวางแผนการออมเงินของนักเรียน ชั้นที่ ๒ วิธีการออมเงินของนักเรียน ชั้นที่ ๓ คุณค่าและประโยชน์ของการออม

ขอความกรุณาทุกท่าน พิจารณารูปแบบการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการเสริมสร้างวินัยการออมของนักเรียนวัดเจริญธรรม”เพอญศรีภูธรอุปถัมภ์ โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

ความเหมาะสม หมายถึง ความเหมาะสมกับการนำไปปฏิบัติได้

ความเป็นไปได้ หมายถึง ความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติจริง

โดยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับการประเมินของท่านตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๕ หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้มากที่สุด

๔ หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้มาก

๓ หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ปานกลาง

๒ หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้น้อย

๑ หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่งที่กรุณาประเมินรูปแบบการนิเทศแบบผสมผสานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนประถมศึกษา และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

คณะวิจัยกลุ่มที่ ๔

นักศึกษาหลักสูตรสถาบันจิตวิทยา สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา รุ่นที่ ๑๐

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

๑. ด้านหลักการของรูปแบบ

.....
.....
.....
.....

๒. ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

.....
.....
.....

๓. ด้านวิธีดำเนินการของรูปแบบ

.....
.....
.....
.....

๔. ด้านการประเมินรูปแบบ

.....
.....
.....
.....

๕. ด้านเงื่อนไขความสำเร็จ

.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ประมวลภาพกิจกรรมปฏิบัติการจิตวิทยา
กลุ่มวิชาการที่ 4

ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ช่วยผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. ศาสตราจารย์ ร้อยตำรวจเอก ดร.สุธรรม เชื้อประกอบกิจ	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและบริการ
วิชาการ คณะสังคมศาสตร์
และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล
๒. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ	รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ
สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ผู้บริหารและคณาจารย์ที่ปรึกษางานวิชาการ

๑. พลตรี ชยุตรา เสริมสุข	ผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการ
ป้องกันประเทศ
๒. พันเอก อาชวกุล กาญจนาคม	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ
๓. พันเอก สมบัติ น้ำดอกไม้	รองผู้อำนวยการสถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ
๔. พันเอก กฤษกมล ธรรมานุกุล	ผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๕. นาวาอากาศเอก ปิยะ จารุอรยพันธ์	ผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๖. พันเอก วสันต์ รัตนบุญชูร	นปก. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๗. พันเอกหญิง อัมพาศรี ดำรงกุล	ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๘. พันเอกหญิง ปัทมา ขำเอี่ยม	นปก. ประจำ สปท. ช่วยปฏิบัติราชการ สจว.สปท.
๙. พันเอกหญิง พัชรินทร์ สุนทรวรรณ	รองผู้อำนวยการกองวิทยาการ สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๐. พันเอก วราทิตย์ บุญประสพ	รองผู้อำนวยการกองการศึกษา สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ
๑๑. พันเอก สนิท นันทะวงศ์	หัวหน้ากองสนับสนุน สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบัน
วิชาการป้องกันประเทศ

รายชื่อสมาชิก

คณะผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง
สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รุ่นที่ ๑๐
กลุ่มวิชาการที่ ๔

๑. นายเจตพงศ์ กิตติพร	เลขที่ ๑๒
๒. นางสาวดวงจิต สนิทกลาง	เลขที่ ๒๒
๓. นางทิพวรรณ จันดี	เลขที่ ๒๙
๔. นางนฤมล ภัคดี	เลขที่ ๓๓
๕. นางสาวนันทกรฐ์ ทิพย์สูงเนิน	เลขที่ ๓๔
๖. นายยุทธนา พรทิพย์	เลขที่ ๔๗
๗. นายวัชรวิทย์ ครุรัฐปิยสกุล	เลขที่ ๕๖
๘. นายศิริเดช ศรีสร้อย	เลขที่ ๖๔
๙. นายสมชาย นาคนัด	เลขที่ ๖๖
๑๐. นางสุภัทรา สภาอรรถ	เลขที่ ๗๔